

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
TUZLANSKI KANTON
V L A D A

Broj: 02/1-28-13055-1/23
Tuzla, 06.06.2023. godine

Na osnovu člana 5. i 29. Zakona o Vladi Tuzlanskog kantona ("Službene novine Tuzlanskog kantona", br. 17/00, 1/05, 11/06, 13/11 i 15/17), Vlada Tuzlanskog kantona na sjednici održanoj dana 06.06.2023. godine, d o n o s i

ZAKLJUČAK

I

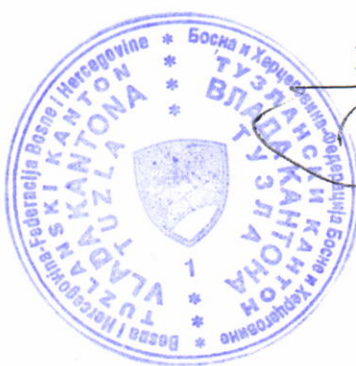
Prihvata se Informacija o stanju u malim i srednjim preduzećima i obrtima na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini.

II

Informacija iz tačke I ovog Zaključka dostavit će se Skupštini Tuzlanskog kantona na razmatranje.

DOSTAVITI:

- 1 x Skupštini Tuzlanskog kantona**
- 1 x Ministarstvu privrede**
- 1 x Evidenciji**
- 1 x a/a**

PREMIJER KANTONA

Irfan Halilagić

Ministarstvo privrede
Tuzlanskog kantona

**Informacija o stanju u malim i
srednjim preduzećima i obrtima
na području Tuzlanskog
kantona u 2021. godini**

April, 2023. godine

SADRŽAJ

1. SAŽETAK	4
2. UVOD	6
3. STANJE SEKTORA MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA	7
3.1. Kriteriji za definiranje MSP	7
3.2. Stanje MSP sektora u 2021. godini	10
3.2.1. Raspoređenost MSP i zaposlenost u MSP na Tuzlanskom kantonu	10
3.2.2. Likvidnost u sektoru malih i srednjih preduzeća.....	14
3.2.3. Stabilnost u sektoru malih i srednjih preduzeća	15
3.2.4. Zaduženost u sektoru malih i srednjih preduzeća	16
3.2.5. Poslovni prihodi	17
3.2.6. Prihodi od prodaje na stranom tržištu	18
3.2.7. Troškovi i dobit po zaposlenom na Tuzlanskom kantonu.....	19
3.2.8. Efikasnost radne snage.....	20
3.2.9. Dobit.....	22
3.2.10. Pregled najuspješnijih MSP u 2021. godini na Tuzlanskom kantonu po ostvarenim prihodima i ukupnoj dobiti.....	25
4. DOING BUSINESS REPORT – ANALIZA STANJA U OKVIRU IZVJEŠTAJA LAKOĆA POSLOVANJA	26
5. STANJE SEKTORA OBRTA	26
5.1. Pokazatelji stanja obrta u Federaciji BiH.....	26
5.2. Pokazatelji stanja obrta u Tuzlanskom kantonu.....	27
5.2.1. Registrovani obrti u Tuzlanskom kantonu	27
5.2.2. Pregled broja obrta u lokalnim zajednicama Tuzlanskog kantona.....	29
5.2.3. Struktura obrtničke aktivnosti na području Tuzlanskog kantona prema grupama djelatnosti ..	30
5.2.4. Zaposlenost u obrtima na području Tuzlanskog kantona.....	31
5.3. OBRAZOVANJE ZA OBRTNIČKA ZANIMANJA	34
5.3.1. Pregled broja učenika u srednjim strukovnim školama na Tuzlanskom kantonu.....	34
5.3.2. Podrška Vlade Tuzlanskog kantona za deficitarna zanimanja	38
6. PRAVNO-REGULATORNI I INSTITUCIONALNI OKVIR.....	38
7. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA	46
7.1. Poslovne zone na području Tuzlanskog kantona	47
7.2. Tehnološki parkovi.....	47
7.3. Poduzetnički inkubatori	47
7.4. Ostali subjekti poduzetničke infrastrukture.....	48
8. FINANSIJSKI PROGRAMI POTICAJA RAZVOJA MSP I OBRTA U 2021. GODINI	49
8.1. POTICAJI VLADE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE.....	49
8.1.1. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta.....	49

8.1.2. Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije	51
8.2. MINISTARSTVO PRIVREDE TUZLANSKOG KANTONA	53
8.2.1. Podrška razvoju Kantona 2021. godina.....	53
8.2.2. Finansijski poticaji za dodjelu kreditnih sredstava.....	56
8.2.3. Podrška razvoju Kantona 2022. godina.....	58
8.3. PROGRAMI FINANSIJSKE PODRŠKE RESORNIH MINISTARSTAVA VLADE TUZLANSKOG KANTONA ZA POTICAJ RAZVOJA MSP I OBRTA U 2021. GODINI	59
8.4. PODRŠKA IZ BUDŽETA LOKALNIH ZAJEDNICA SA PODRUČJA TK ZA POTICAJ RAZVOJA MSP I OBRTA U 2021. GODINI.....	59
9. ZAKLJUČCI ZA SEKTOR MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA I OBRTA.....	66
9.1. Stanje malih i srednjih preduzeća i obrta	66
9.2. Pravno-regulatorni i institucionalni okvir	68
9.3. Poduzetnička infrastruktura	69
9.4. Vladini programi poticaja razvoja MSP	69
REFERENCE.....	70
LISTA PRILOGA	72
Prilog broj 1- Pregled poslovnih zona na području Tuzlanskog kantona.....	72
Prilog broj 2 - Ostali subjekti poduzetničke infrastrukture	72
Prilog broj 3 - Pregled korisnika finansijske pomoći Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije sa područja Tuzlanskog kantona sa dodijeljenim iznosima sredstava u 2021. godini	72
Prilog broj 4 - Pregled korisnika sredstava sa pozicije Podrška razvoju Kantona 2021. godina	72
PRILOZI	72
Prilog broj 1- Pregled poslovnih zona na području Tuzlanskog kantona.....	72
Pregled poslovnih zona na području Tuzlanskog kantona	72
Prilog broj 2 - Ostali subjekti poduzetničke infrastrukture	78
Kantonalna privredna komora Tuzla.....	78
Obrtnička komora Tuzlanskog kantona	79
Udruženje za razvoj NERDA	80
Institut za zavarivanje d.o.o. Tuzla	82
Centar za razvoj i podršku Tuzla.....	82
Prilog broj 3– Pregled korisnika finansijske pomoći Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije sa područja Tuzlanskog kantona sa dodijeljenim iznosima sredstava u 2021. godini	84
Prilog broj 4 - Pregled korisnika sredstava sa pozicije Podrška razvoju Kantona 2021. godina	87

U skladu sa Programom rada Vlade Tuzlanskog kantona za 2022. godinu, Ministarstvo privrede (u daljem tekstu: Ministarstvo) kreiralo je Informaciju o stanju malih i srednjih preduzeća i obrta na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini čiji cilj je upoznati Vladu i sve zainteresovane subjekte sa stanjem u sektoru poduzetništva i obrtništva te ukazati na trendove, probleme, kao i perspektive u ovom sektoru.

Broj malih i srednjih preduzeća na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini iznosi **3.803 MSP** i bilježi blagi pad broja registrovanih MSP za samo 8 MSP manje u odnosu na 2020. godinu kada je broj MSP bio 3.811. U 2021. godini na području Federacije BiH broj MSP iznosi 23.480 (2020. godine - 22.988) od čega njih **16,2%** posluje na području Tuzlanskog kantona.

Od ukupnog broja malih i srednjih preduzeća na Tuzlanskom kantonu 94,92% spada u kategoriju malih preduzeća, a samo 5,08% u preduzeća srednje veličine.

O doprinosu zaposlenosti na području Tuzlanskog kantona od strane MSP, govori i činjenica da je u 3.803 MSP na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini bilo zaposleno 40.981 osoba. Od toga je 21.232 osoba (51,81%) zaposleno u malim preduzećima, a 19.749 osoba (48,19%) u preduzećima srednje veličine.

Zastupljenost MSP sa područja Tuzlanskog kantona najveća je u trgovinskoj djelatnosti i to blizu 34,9% (1.328 preduzeća) od ukupnog broja preduzeća, iako preko 52% zaposlenih u MSP sektoru (21.355 zaposlenika) na području TK radi u proizvodnim preduzećima. U FBiH najveća zastupljenost MSP je u uslužnoj djelatnosti 40,9% (9.615 preduzeća) dok je najveći broj zaposlenih u proizvodnim preduzećima 42,7% (91.171).

Broj obrta u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2021. godini zabilježio je blago povećanje broja registrovanih obrta i iznosi **53.188** obrta što predstavlja 501 obrt više u odnosu na 2020. godinu (52.687 registrovanih obrta). Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku zaključno sa 31.12.2021. godine na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno **11.200 obrta** što predstavlja smanjenje broja obrta za 148 obrta u odnosu na prethodnu godinu (11.428 registrovanih obrta).

Prema oblicima obavljanja djelatnosti obrta u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini, obrt kao **osnovnu djelatnost** obavljalo je **9.230 obrtnika**, kao **dopunsku djelatnost** **1.666 obrtnika**, a kao **dodatnu djelatnost** **230 obrtnika**.

Po brojnosti obrta na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini, kao i u prethodno posmatranom periodu, **prednjači grad Tuzla (3.658 obrta)**, zatim gradovi Gradačac (1.310), Gračanica (1.212), Živinice (1.169) i Lukavac (1.112).

I u 2021. godini, sektorskom strukturom obrtničke aktivnosti **preovladava djelatnost koja se odnosi na trgovinu na veliko i trgovinu na malo, popravak motornih vozila i motocikala (3.227)**, zatim djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) (1.631), prerađivačke industrije (1.439) te prijevoza i skladištenja (1.078).

Broj zaposlenih u obrtu prema podacima Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine, Kantonalnog poreznog ureda Tuzla u 2021. godini iznosi **6.211**. Ukoliko se u ovaj broj uključe i vlasnici obrta kojih ima 5.230, ukupan broj zaposlenih u obrtima na području TK iznosi **11.441**.

Ministarstvo u skladu sa svojim nadležnostima, a u saradnji sa relevantnim institucijama radi na provođenju važeće zakonske regulative u oblasti MSP sektora i obrtništva.

Vlasti na različitim nivoima pružaju **finansijsku podršku** razvoju sektora MSP i obrtništva, definišući i implementirajući programe poticaja za razvoj subjekata male privrede.

U toku 2021. godine Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (FMRPO) je pružilo finansijsku podršku malim i srednjim preduzećima i obrtima putem dva javna poziva i na osnovu Uredbe o mjerama finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima u FBiH u cilju ublažavanja negativnih posljedica pandemije COVID-19. Ukupno je dodijeljeno **459.220,93 KM za 17 MSP-a sa područja Tuzlanskog kantona**, dok je Uredbom podržano **4.733 obrta** i ostale samostalne djelatnosti sa područja Tuzlanskog kantona u iznosu od **12.083.114,26 KM**.

Ministarstvo privrede Tuzlanskog kantona je okviru Javnog poziva za odabir korisnika grant sredstava sa budžetske pozicije „**Podrška razvoju Kantona**“ za **2021. godinu** realiziralo **7** programa podrške za **729 korisnika** u ukupnom iznosu od **3.480.000 KM**.

Po osnovu **programa** podrške Ministarstvo je tokom 2022. godine realizovalo ukupno **8** programa kojima je podržano **647 korisnika** u ukupnom iznosu od **5.380.000 KM** od čega je za 408 poslovnih subjekata dodijeljen iznos od 3.480.000 KM u okviru prvog javnog poziva, a u okviru drugog javnog poziva iznos od 1.900.000 KM za 239 poslovnih subjekata (MSP, obrta i novoosnovanih MSP i obrta).

Osim bespovratnih sredstava kao vid finansijske podrške privredi u prevazilaženju negativnih učinaka pandemije koronavirusa, izdvojen je iznos od **2.100.000 KM** za realizaciju programa Subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima sa područja TK.

Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu i obrtu iz budžeta lokalnih zajednica TK u 2021. godini iznosio je **3.311.694,69 KM** čime je zabilježeno značajno smanjenje od 1.337.677,55 KM izdvojenih sredstava iz budžeta lokalnih zajednica Tuzlanskog kantona u odnosu na 2020. godinu.

Ministarstvo privrede Tuzlanskog kantona (u daljem tekstu: Ministarstvo) je izradilo Informaciju o stanju malih i srednjih preduzeća i obrta na području Tuzlanskog kantona za 2021. godinu s ciljem upoznavanja Vlade Tuzlanskog kantona i svih zainteresovanih subjekata sa stanjem u sektoru malih i srednjih preduzeća (MSP) i obrta te ukazivanje na trendove, probleme, kao i perspektive u ovim sektorima.

Nakon uvodnog dijela Informacije prezentirano je stanje sektora malih i srednjih preduzeća. U svrhu analize stanja MSP sektora na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini izvršena je finansijska analiza i prezentirani neki od najvažnijih pokazatelja (broj MSP u FBiH i TK, zaposlenost i finansijski pokazatelji). Kao osnov za navedenu analizu korišteni su podaci i analize nabavljene od Dun & Bradstreet d.o.o. Sarajevo, dobijene na temelju finansijskih izvještaja malih i srednjih preduzeća za 2021. godinu.

Četvrti dio odnosi se na Izvještaj o lakoći poslovanja za Bosnu i Hercegovinu (Doing Business Report), nakon čega je u petom dijelu Informacije prezentirano stanje obrta na Tuzlanskom kantonu u 2021. godini i predstavljeni osnovni pokazatelji (broj obrta u Federaciji BiH i TK, struktura obrtničke djelatnosti i zaposlenost u obrtima).

U narednom dijelu prezentiran je pravno-regulatorni i institucionalni okvir u kojem djeluju MSP i obrti, s kratkim osvrtom na promjene u zakonskoj regulativi u toku 2021., ali i tekuće 2022. godine, a koje određuju odnosno utiču na poslovanje MSP i obrta na području Bosne i Hercegovine, Federacije Bosne i Hercegovine, a time i Tuzlanskog kantona.

U sedmom dijelu Informacije predstavljena je poduzetnička infrastruktura kao jedan od najznačajnijih elemenata poduzetničkog okruženja i dat kratak pregled stanja poduzetničke infrastrukture na TK.

Osmi dio Informacije daje detaljan pregled vladinih programa poticaja razvoja MSP i obrta u 2021. godini. Navedeni programi odnose se na programe dodjele bespovratnih sredstava/poticaja za oblast poduzetništva i obrta od strane Vlade FBiH, Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije, te Ministarstva privrede Tuzlanskog kantona. Pored toga, ovaj dio sadrži i pregled dodijeljenih sredstava iz budžeta lokalnih zajednica Tuzlanskog kantona za podršku razvoja poduzetništva i obrta u 2021. godini.

U završnom dijelu Informacije navedeni su zaključci u razvoju MSP sektora i sektora obrta.

3. STANJE SEKTORA MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA

Mala i srednja preduzeća, zahvaljujući svojoj brojnosti i specifičnostima, smatraju se nositeljima privrednog razvoja u svijetu. U Europskoj uniji postoji malo više od 20 miliona malih i srednjih preduzeća (pri čemu dominiraju mikro preduzeća do deset zaposlenih) koja zapošljavaju oko 100 miliona radnika i predstavljaju glavni izvor zapošljavanja radne snage. Oko 99,8% preduzeća čine upravo mala i srednja preduzeća te se kontinuirano ukazuje na njihovu ključnu ulogu u osiguravanju konkurentnosti privrede, i nastoji da različitim politikama usmjerenim upravo na ovaj sektor kreira za njih povoljnije poslovno okruženje.¹

Mala i srednja preduzeća odlikuje fleksibilnost u prilagođavanju promjenama na tržištu, zahtjevima krajnjih korisnika, efikasnije korištenje materijalnih resursa i radne snage, efikasnija i brža komunikacija sa eksternim i internim okruženjem, veća motiviranost i lakše upravljanje ljudskim resursima zbog formiranja prisnijeg i intimnijeg radnog okruženja. Ujedno, potrebna su i mnogo manja ulaganja za osnivanje i rad malog i srednjeg preduzeća. Pored prednosti MSP imaju i nedostataka. Zbog svoje nedostatne veličine imaju poteškoća u pristupu izvorima finansiranja i izvorima znanja koje generiraju velika preduzeća. Velika preduzeća, za razliku od MSP, imaju sposobnost generiranja većih prihoda i profita a time i imaju i veću finansijsku snagu, pristup potrebnim informacijama i veću pregovaračku moć. Velika preduzeća imaju i razvijenu organizacijsku strukturu i podjelu poslova, što omogućava viši stepen specijalizacije i profiliranja kadrova te posljedično, generiranja neophodnih znanja.

U Bosni i Hercegovini također po svojoj brojnosti dominiraju mala i srednja poduzeća. No, za razliku od Evropske unije, Bosna i Hercegovina nije još uvijek razvila adekvatne legislativne, regulatorne, tehničke i finansijske mjere podrške za mala i srednja poduzeća.

3.1. Kriteriji za definiranje MSP

U svijetu ne postoji jedinstvena definicija malih i srednjih preduzeća zbog nepostojanja jedinstvenog kriterija za njihovu klasifikaciju (broj zaposlenih, veličina prihoda i prometa, kapitala). Prije donošenja zajedničke definicije na nivou Evropske Unije, postojalo je nekoliko različitih definicija MSP-a.

Prema definiciji Evropske komisije, preduzeća se u zemljama Evropske unije mogu podijeliti na osnovu tri kriterija na mikro, mala i srednja. Prema toj definiciji, za MSP je potrebno uzeti u obzir broj zaposlenih, ukupan prihod i bilans. Mikro preduzeća se definišu kao firme koje imaju manje od 10 zaposlenih radnika i čiji ukupni godišnji prihod ili ukupni bilans ne prelazi €2 miliona. Mala preduzeća se definišu kao firme koje zapošljavaju od 10 do 49 radnika i čiji ukupni prihod ili ukupni bilans ne prelazi €10 miliona. Srednja preduzeća se definišu kao firme koje imaju preko 49, a manje od 250 zaposlenih radnika, čiji je ukupni prihod manji od €50 miliona ili čiji je ukupni bilans manji od €43 miliona.

¹ European Commission (2019): Entrepreneurship and Small and Medium-sized Enterprises, [online]. Available at: www.ec.europa.eu, (April 20, 2021)

U Bosni i Hercegovini ne postoji jedinstvena definicija malih i srednjih preduzeća, jer entitetski zakoni (Zakon o poticanju razvoja malog biznisa Federacije BiH te Zakon o razvoju malih i srednjih preduzeća Republike Srpske) koriste različite kriterije za definiranje ove kategorije preduzeća. Pored nepostojanja krovnog, državnog Zakona o malim i srednjim poduzećima koji bi uskladio različite regulative i unificirao način podjele MSP-a, ne postoji jedinstvena baza podataka o MSP u BiH. Navedeno je rezultat nepostojanja jedinstvenog određenja odnosno definisanja MSP. Zbog toga se ne može govoriti o egzaktnom nego samo o procijenjenom broju MSP u BiH.

U nastavku navodimo kriterije za razvrstavanje MSP u Federaciji BiH prema relevantnim zakonima. Za razvrstavanje subjekata male privrede u FBiH, kriteriji su definisani Zakonom o računovodstvu i reviziji FBiH i Zakonom o poticanju razvoja male privrede FBiH.

U skladu sa Zakonom o računovodstvu i reviziji Federacije Bosne i Hercegovine („Službene novine Federacije BiH“ br. 15/21) pravna lica se razvrstavaju na mikro, mala, srednja i velika, prema sljedećim kriterijima:

1. visina ukupnog prihoda,
2. prosječne vrijednosti poslovne imovine i
3. prosječnog broja zaposlenih u toku poslovne godine.

Mikro pravna lica su ona koja na dan sačinjavanja finansijskih izvještaja ne prelaze granične vrijednosti najmanje dva od sljedećih kriterija:

- prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnosi finansijski izvještaj je do devet,
- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine je do 350.000,00 KM,
- ukupan godišnji prihod je do 700.000,00 KM.

Mala pravna lica su ona koja ispunjavaju najmanje dva od sljedećih uslova:

- prosječan broj zaposlenih u godini za koju se podnosi finansijski izvještaj je do 49,
- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine je do 4 miliona KM,
- ukupan godišnji prihod je do 8.000.000,00 KM.

Srednja pravna lica su ona koja na dan sastavljanja finansijskih izvještaja ispunjavaju najmanje dva od sljedećih uslova:

- prosječan broj zaposlenih u toku godine je do 249,
- prosječna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine iznosi do 20.000.000,00 KM,
- ukupan godišnji prihod iznosi do 40.000.000,00 KM.

U srednja pravna lica razvrstavaju se i ona čije vrijednosti su veće od gornjeg iznosa jednog od uslova iz prethodnih stavova.

Velika pravna lica su ona koja prelaze gornje vrijednosti iz najmanje dva od prethodno navedenih uslova, a tu se ubrajaju i banke, mikrokreditne organizacije, štedno-kreditne zadruge, društva za osiguranje i reosiguranje, leasing društva, društva za faktoring, društva za upravljanje

investicionim fondovima, društva za upravljanje obaveznim odnosno dobrovoljnim penzijskim fondovima, berze, brokersko-dilerska društva i druge finansijske organizacije.²

Prema Zakonu o poticanju razvoja male privrede FBiH („Službene novine Federacije BiH“, br.19/06 i 25/09) malu privredu čine subjekti male privrede, fizička i pravna lica, koja trajno obavljaju zakonom dopuštene djelatnosti radi ostvarivanja dohotka, odnosno dobiti, uključujući samoupošljavanje i obiteljske poslove povezane s obrtom i drugim djelatnostima, registrovani kod nadležnog organa, bez obzira na oblik organizovanja i koji:

- su samostalni u poslovanju,
- upošljavaju godišnje manje od 250 lica i
- ostvaruju godišnji promet do 40 miliona KM i/ili čiji godišnji bilans stanja ne prelazi 30 miliona KM.

U smislu ovog Zakona se prema veličini razlikuju mikro, mala i srednja preduzeća, pri čemu:

- Mikro subjekti male privrede su fizička i pravna lica koja upošljavaju prosječno godišnje manje od 10 lica i čiji godišnji promet i/ili godišnja bilansa stanja ne prelazi 400.000 KM;
- Mali subjekti male privrede su fizička i pravna lica koja upošljavaju prosječno godišnje manje od 50 lica i čiji godišnji promet i/ili godišnja bilansa stanja ne prelazi 4 miliona KM i
- Srednji subjekti male privrede su fizička i pravna lica koja upošljavaju prosječno godišnje manje od 250 lica, čiji godišnji promet ne prelazi 40 miliona KM i/ili čiji godišnji bilans stanja ne prelazi 30 miliona KM.

Bosna i Hercegovina je potpisnica Evropske povelje o malim i srednjim preduzećima, na osnovu koje su prema Zakonu o poticanju razvoja male privrede i definisana mala i srednja preduzeća. Ministarstvo se u svom radu takođe pridržava te definicije.³

² Klasifikacija mikro, malih i srednjih preduzeća na temelju Zakona o računovodstvu i reviziji u FBiH

³ Evropska povelja o malim preduzećima (Small Business Act) reflektuje političku volju Evropske komisije kojom se prepoznaje uloga MSP-a u ekonomiji EU i zemalja članica, te po prvi puta postavlja okvir za sveobuhvatnu MSP politiku. Prihvatanjem Evropske povelje o malim preduzećima na samitu EU u Solunu 2003. godine, BiH se obavezala na reforme u razvoju malih i srednjih preduzeća u deset oblasti a to su: 1.provođenju edukacije i treninga za preduzetništvo; 2.stvaranju uslova za jeftiniji i brži početak malih preduzeća; 3.poboljšanju legislative i regulative koja se odnosi na poslovanje malih preduzeća; 4.osiguranju dovoljnog broja educiranog osoblja za potrebe malih preduzeća; 5.poboljšanju pristupa internetu; 6.boljem korištenju jedinstvenog tržišta; 7.fleksibilnijem pristupu oporezivanju i finansijskim pitanjima malih preduzeća; 8.jačanju tehnoloških kapaciteta malih preduzeća, sa aspekta uspostavljanja sistema upravljanja kvalitetom i CE označavanja; 9.iskorištavanju uspješnih biznis modela elektronskog poslovanja za razvoj podrške malom biznisu; 10.razvoju, jačanju i efikasnijem predstavljanju malih preduzeća na nivou Evropske unije i na državnom nivou.

Implementacija gore navedenih preporuka ima za cilj stvaranje povoljnijeg ambijenta za razvoj malih i srednjih preduzeća u BiH i jačanje njihovih konkurentskih prednosti.

3.2. Stanje MSP sektora u 2021. godini

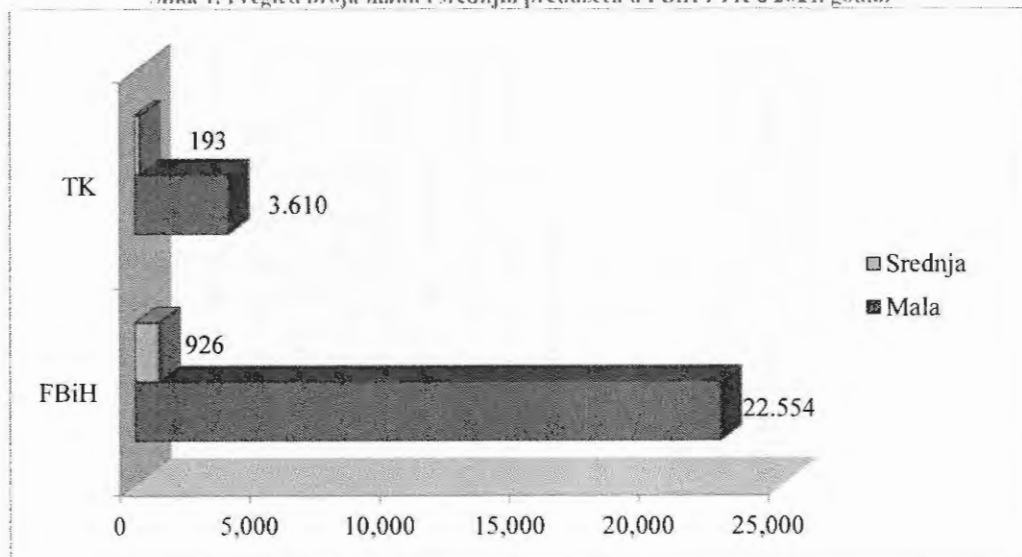
Ministarstvo privrede je i tokom 2021. godine stavilo fokus na finansijsku podršku MSP i obrtima s ciljem ublažavanja negativnih posljedica izazvanih koronavirusom na području Tuzlanskog kantona.

Radi boljeg uvida u stanje sektora malih i srednjih preduzeća na području TK u 2021. godini, analizirani su neki od najvažnijih pokazatelja, i to broj MSP, broj MSP na 1.000 stanovnika, broj zaposlenih, kao i finansijski pokazatelji koji daju sliku stanja u MSP sektoru, kao što su prihod od prodaje, efikasnost radne snage, profitabilnost, likvidnost i iskorištenost stalnih sredstava.⁴

3.2.1. Raspoređenost MSP i zaposlenost u MSP na Tuzlanskom kantonu

Broj malih i srednjih preduzeća na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini iznosi 3.803, dok u Federaciji BiH broj MSP iznosi 23.480. Dakle, od **ukupnog broja MSP-a u FBiH, njih 16,2% posluje na području Tuzlanskog kantona.**

Slika 1. Pregled broja malih i srednjih preduzeća u FBiH i TK u 2021. godini

Od ukupnog broja malih i srednjih preduzeća na Tuzlanskom kantonu **94,92%** spada u kategoriju **malih preduzeća**, a samo **5,08%** u preduzeća **srednje veličine**. U Federaciji BiH od ukupno 23.480 preduzeća 96,06 % spada u mala preduzeća, a 3,94 % se svrstava u kategoriju srednjih preduzeća.

O doprinosu zaposlenosti na području Tuzlanskog kantona od strane MSP, govori i činjenica da je u 3.803 MSP na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini bilo zaposleno 40.981 osoba. Od toga je 21.232 osoba (51,81%) zaposleno u malim preduzećima, a 19.749 osoba (48,19%) u preduzećima srednje veličine.

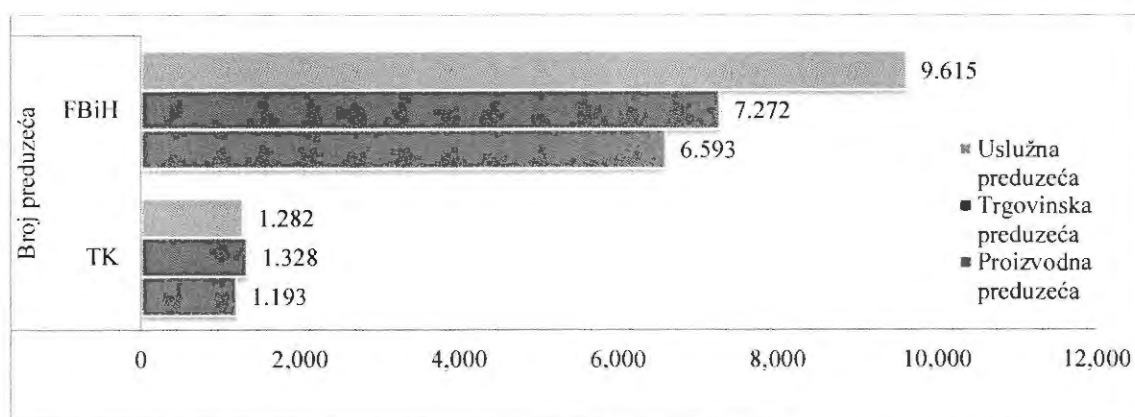
⁴ Kao osnov za finansijsku analizu MSP korišteni su podaci Dun & Bradstreet d.o.o. Sarajevo na osnovu predatih ispravnih izvještaja o poslovanju, koji pružaju uvid u finansijske podatke pravnih lica sa područja TK.

Tabela 1. Broj malih i srednjih preduzeća, zaposlenih i prosjek zaposlenih u TK i FBiH u 2021. godini

	2021		
	Broj preduzeća	Broj zaposlenih	Broj zaposlenih po preduzeću
Tuzlanski kanton	3.803	40.981	11
Proizvodna	1.193	21.355	18
Trgovinska	1.328	8.683	7
Uslužna	1.282	10.943	8
FBiH	23.480	213.967	9
Proizvodna	6.593	91.171	14
Trgovinska	7.272	52.183	7
Uslužna	9.615	70.613	7
% TK u FBiH	16%	19%	122%

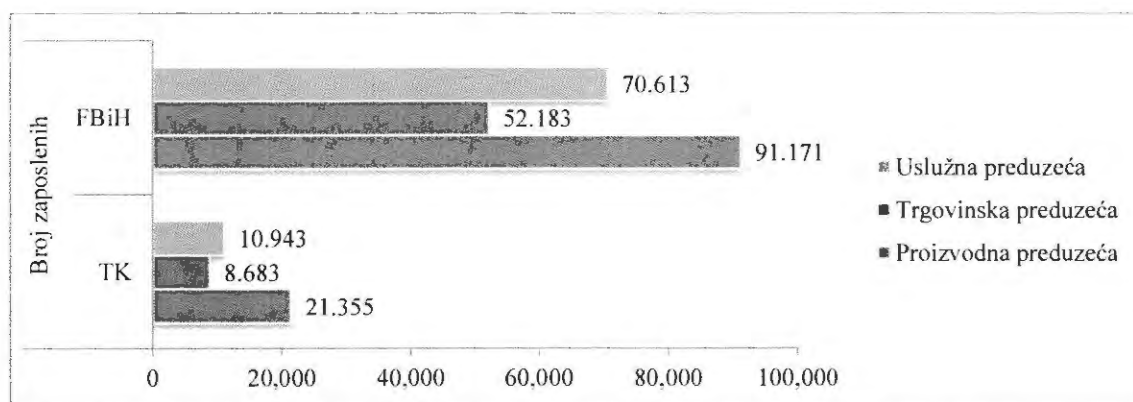
Sa područja Federacije BiH je ukupno 23.480 malih i srednjih preduzeća predalo ispravne godišnje finansijske izvještaje za 2021. godinu, od kojih je kao što je ranije navedeno ukupno 3.803 preduzeća sa područja Tuzlanskog kantona.

Ukupan broj malih i srednjih preduzeća na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini se smanjio za 8 u odnosu na prethodnu godinu (3.811 MSP u 2020. godini), ali se broj zaposlenih povećao za 5.012 na području Kantona (35.969 zaposlenih u 2020. godini).

Grafikon 1. Broj preduzeća po granama djelatnosti u TK i FBiH u 2021. godini

Posmatrajući podatke na Grafikonima 1. i 2. uočavamo da je zastupljenost MSP-a sa područja Tuzlanskog kantona najveća u trgovinskoj djelatnosti i to blizu 34,9% (1.328 preduzeće) od ukupnog broja preduzeća, iako preko 52% zaposlenih u MSP sektoru (21.355 zaposlenika) na području TK radi u proizvodnim preduzećima. U FBiH najveća zastupljenost MSP-a je u uslužnoj djelatnosti 40,9% (9.615 preduzeća) dok je najveći broj zaposlenih u proizvodnim preduzećima 42,7% (91.171).

Grafikon 2. Broj zaposlenih po granama djelatnosti u TK i FBiH u 2021. godini

Ako dalje posmatramo djelatnosti u skladu sa klasifikacijom djelatnosti KDBiH 2010 može se zaključiti na osnovu podataka prezentiranih u Tabeli 2. da su dominantne djelatnosti u kojima posluje najveći broj MSP na području Tuzlanskog kantona **trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala i prerađivačka industrije.**

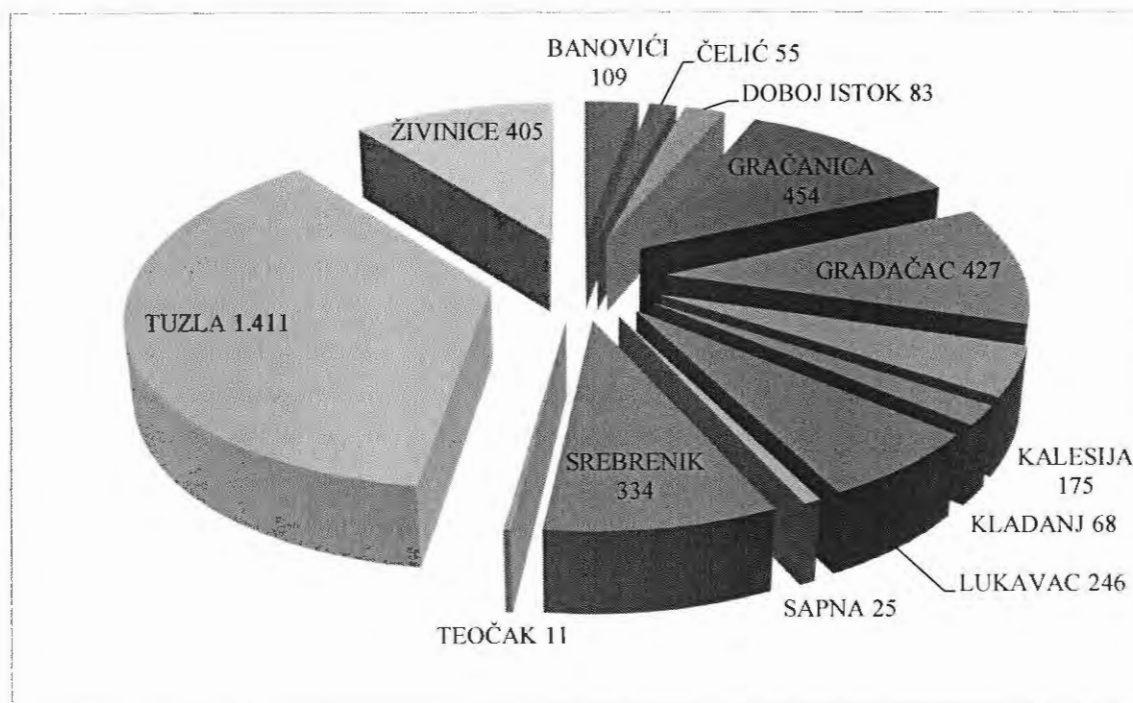
Tabela 2. Rasprostranjenost i zaposlenost u MSP u TK po djelatnostima u 2021. godini

KD	Naziv područja djelatnosti	Broj MSP	Broj zaposlenih
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	72	393
B	Vađenje ruda i kamena	15	623
C	Prerađivačka industrija	717	14.473
D	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	14	168
E	Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	52	1.197
F	Građevinarstvo	323	4.501
G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	1.328	8.683
H	Prijevoz i skladištenje	373	3.711
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	94	591
J	Informacije i komunikacije	126	1.200
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	8	28
L	Poslovanje nekretninama	42	207

M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	359	1.396
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	110	805
O	Javna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	1	6
P	Obrazovanje	62	629
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	43	1.909
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	24	289
S	Ostale uslužne djelatnosti	40	172
UKUPNO		3.803	40.981

Doprinos u pogledu broja zaposlenih na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini u najvećoj mjeri ostvaruju mala i srednja preduzeća koja posluju u **prerađivačkoj industriji (14.473 zaposlenih)**. Zatim slijede mala i srednja preduzeća koja posluju u djelatnosti trgovine na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala (8.683 zaposlenih), građevinarstva (4.501 zaposlenih) te prijevoza i skladištenja (3.711 zaposlenih).

Od ukupnog broja malih i srednjih preduzeća na području Tuzlanskog kantona, najveći broj njih je sa područja grada Tuzla (37,1%), a zatim slijedi 11,9% MSP-a sa područja Gračanice, te 11,2% sa područja grada Gradačac. Najmanji broj MSP-a na području TK zabilježen je u općini Teočak, svega 11 preduzeća iz MSP sektora.

Grafičkom 3. Prikaz broja MSP po gradovima/općinama Tuzlanskog kantona u 2021. godini

Kada je riječ o zastupljenosti MSP po općinama mjerenoj brojem MSP na 1.000 stanovnika, u 2021. godini nepovoljno stanje je evidentno u općinama Teočak i Sapna. Detaljan uvid po općinama je prikazan u Tabeli 3.

Tabela 3. Pregled broja MSP 1.000 stanovnika u 2021. godini u gradovima/općinama TK

GRADOVI/OPĆINE	Broj MSP / 1000 stanovnika ⁵
BANOVIĆI	4.89
ČELIĆ	5.63
DOBOJ ISTOK	8.50
GRAČANICA	10.15
GRADAČAC	11.07
KALESIJA	5.39
KLADANJ	5.96
LUKAVAC	5.78
SAPNA	2.40
SREBRENİK	8.51
TEOČAK	1.57
TUZLA	13.00
ŽIVINICE	7.01
UKUPNO TK	8.75

3.2.2. Likvidnost u sektoru malih i srednjih preduzeća

Sposobnost uravnoteženja između kratkoročnih platežnih mogućnosti s jedne strane i kratkoročnih obaveza s druge strane predstavlja likvidnost jednog preduzeća te kao takva treba biti posmatrana kroz priliv sredstava od naplate potraživanja. Likvidnost mjerena kao odnos tekućih sredstava i obaveza, govori o sposobnosti da se tekuće obaveze izmire na vrijeme, tako da ukoliko je ovaj odnos ispod 1 postoje problemi nelikvidnosti.

U Tabeli 4. je predstavljena likvidnost na TK po granama djelatnosti. Analizirajući te podatke utvrđeno je da su najveći problemi sa likvidnošću na području Tuzlanskog kantona zabilježeni kod malih i srednjih preduzeća u oblastima Poslovanja nekretninama, Javna uprava i odbrana, Ugostiteljstva i hotelijerstva. Nabolji pokazatelji likvidnosti su zabilježeni u oblasti Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja, Vadenja ruda, Obrazovanja, Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša i Ostale uslužne djelatnosti. Likvidnost Tuzlanskog kantona je i u 2021. godini iznad 1 i ujedno iznad prosjeka FBiH.

⁵ Federalni zavod za statistiku, Tuzlanski kanton u brojkama 2022, Sarajevo 2022

Tabela 4. Likvidnost u MSP sektoru prema djelatnostima na Tuzlaškom kantonu

GRANA	2021		
	TEKUĆA SREDSTVA	TEKUĆE OBAVEZE	LIKVIDNOST
Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	41.970,023	35.589,335	1.18
Vađenje ruda i kamena	51,596,353	21,763,542	2.37
Prerađivačka industrija	832.325,082	697,334,427	1.19
Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	13,877,486	12,521,097	1.11
Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	66,083,986	33,030,432	2.00
Građevinarstvo	327,929,548	268,410,132	1.22
Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	933,197,498	631,642,760	1.48
Prijevoz i skladištenje	207,856,197	150,751,608	1.38
Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	21,670,999	25,705,973	0.84
Informacije i komunikacije	33,716,905	22,541,243	1.50
Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	1,735,792	290,975	5.97
Poslovanje nekretninama	18,933,270	25,503,998	0.74
Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	62,707,689	37,483,430	1.67
Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	16,604,876	14,265,807	1.16
Javna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	56,157	70,181	0.80
Obrazovanje	8,963,145	4,117,446	2.18
Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	26,749,115	19,829,154	1.35
Umjetnost, zabava i rekreacija	6,252,085	4,598,482	1.36
Ostale uslužne djelatnosti	4,146,080	2,329,239	1.78
UKUPNO TK	2,676,372,286	2,007,779,261	1.33
FBIH	19,586,275,556	16,011,094,518	1.22

3.2.3. Stabilnost u sektoru malih i srednjih preduzeća

Prilikom finansijske analize položaja preduzeća vrlo je bitno odrediti finansijsku ravnotežu koja je zapravo direktno povezana sa načelom stabilnosti finansijske politike, a kroz postojanje ili nepostojanje finansijske ravnoteže, cijeni se kvalitet finansijskog upravljanja, posebno u domenu usklađivanja rokova između raspoloživosti izvora finansiranja i rokova vezivanja ili imobilizacije sredstava preduzeća.

Načelo finansijske stabilnosti nalaže da odnos dugoročno vezanih sredstava i kvalitetnih izvora mora biti manji ili jednak jedinici. Ovaj odnos naziva se koeficijent finansijske stabilnosti. Zlatno

bilansno pravilo u širem smislu takođe zahtijeva da dugoročno vezana sredstva budu jednaka trajnim i dugoročnim izvorima.

Tabela 5. Stabilnost u MSP sektoru u TK u 2021. godini

<i>Koeficijent finansijske stabilnosti za 2021. godinu (stalna sredstva / kapital + dugoročne obaveze)</i>		
<i>Stalna sredstva (u KM)</i>	2.813.201.066	0,79
<i>Kapital (u KM)</i>	2.884.752.712	
<i>Dugoročne obaveze (u KM)</i>	652.967.388	

Analizom podataka dobiveni su koeficijenti stabilnosti za mala i srednja preduzeća koja posluju na području Tuzlanskog kantona. Koeficijent finansijske stabilnosti Tuzlanskog kantona u 2021. godini iznosi 0,79 što pokazuje da se dio tekuće imovine finansira iz dugoročnih izvora, čime su stvorene pretpostavke za finansijsku stabilnost malih i srednjih preduzeća na Tuzlanskom kantonu.

3.2.4. Zaduženost u sektoru malih i srednjih preduzeća

Pokazatelji zaduženosti pokazuju strukturu kapitala i načine na koje preduzeće finansira svoju imovinu. Oni predstavljaju stepen korištenja posuđenih finansijskih sredstava. Preduzeća sa značajno visokim stepenom zaduženosti gube finansijsku fleksibilnost, mogu imati probleme pri pronalaženju novih investitora, te se suočavaju s rizikom bankrota. Najčešće korišteni pokazatelj zaduženosti je koeficijent vlastitog finansiranja.

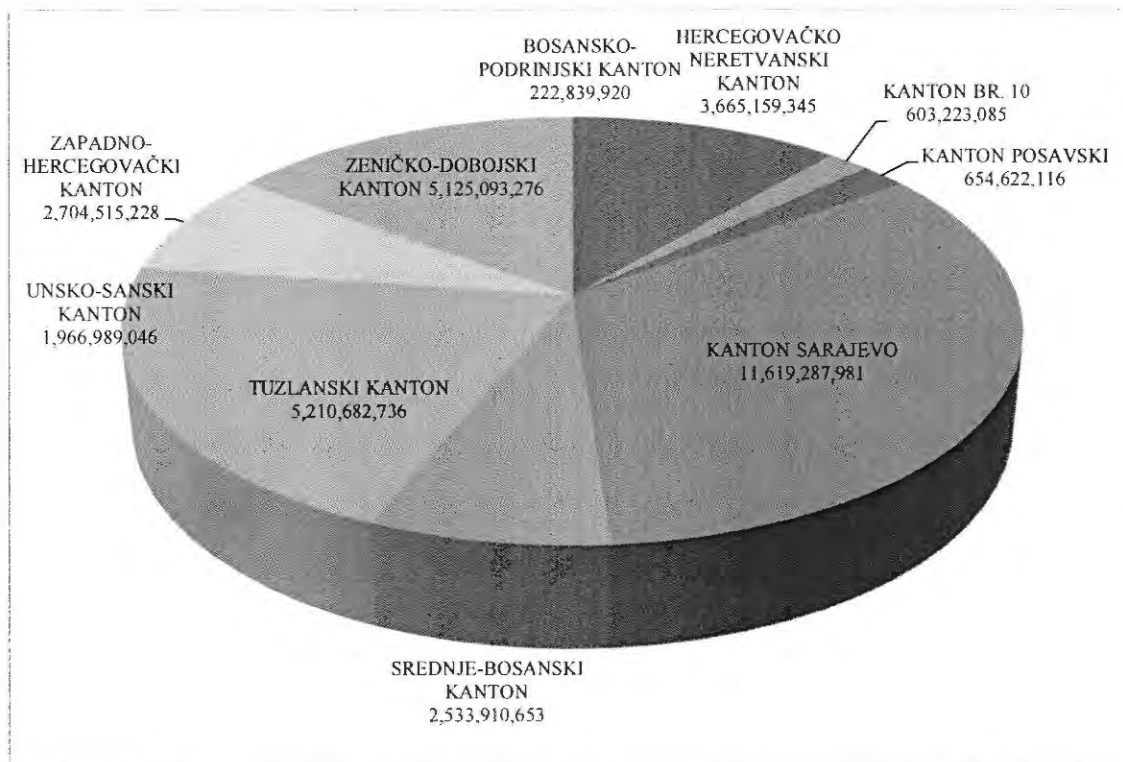
Tabela 6. Zaduženost u MSP sektoru u TK u 2021. godini

<i>Koeficijent vlastitog finansiranja (glavnica(kapital) / ukupna imovina) za 2021. godinu</i>		
<i>Glavnica /kapital</i>	2.884.752.712	0,50
<i>Ukupna imovina/Poslovna aktiva</i>	5.737.608.551	

Analizom podataka dobiveni su koeficijenti zaduženosti odnosno vlastitog finansiranja za mala i srednja preduzeća koja posluju na području Tuzlanskog kantona. Iz Tabele 6. se vidi da koeficijent vlastitog finansiranja u 2021. godini za Tuzlanski kanton iznosi 0,50, što znači da je ukupna imovina na Tuzlanskom kantonu finansirana iz vlastitih sredstava sa 50%.

3.2.5. Poslovni prihodi

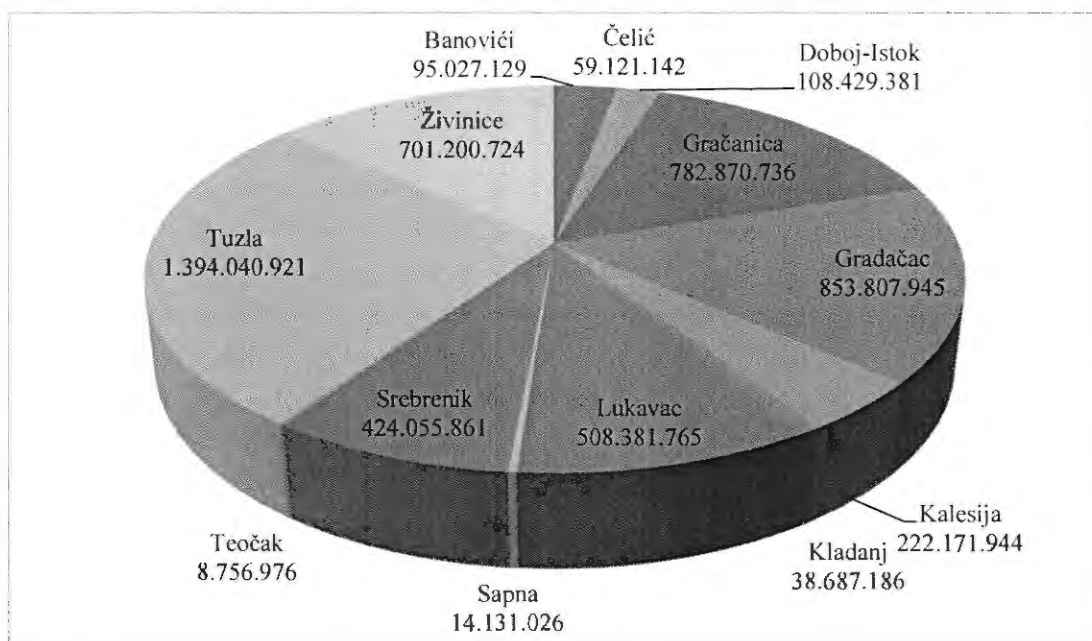
Prihodi od prodaje predstavljaju važan pokazatelj kretanja i jačine poslovnih aktivnosti, a nastaju iz osnovne djelatnosti preduzeća kao rezultat aktivnosti stvaranja i plasmana učinka na tržištu.

Grafikon 4. Prihodi od prodaje (KM) u 2021. godini u MSP sektoru u kantonima FBiH

Na osnovu Grafikona 4. se vidi da mala i srednja preduzeća s područja Tuzlanskog kantona u 2021. godini generišu prihode od prodaje druge po veličini u FBiH dok je Kanton Sarajevo i u ovoj godini na prvom mjestu.

Ukupni poslovni prihodi na Tuzlanskom kantonu iznose 5.210.682.736 KM što je za 1.130.515.735 KM (27,7%) više u odnosu na 2020. godinu kada su ukupni poslovni prihodi iznosili 4.080.167.001 KM.

Grafikon 5. Prihodi od prodaje (KM) u 2021. godini u MSP sektoru po općinama Tuzlanskog kantona

Posmatrajući generisane prihode od prodaje po općinama/gradovima Tuzlanskog kantona, uočavamo da najveće prihode ostvaruju MSP sa područja grada Tuzla, a slijede ih mala i srednja preduzeća sa područja Gradačca i Gračanice, što je i u skladu sa brojem zastupljenih MSP-a na tom području.

3.2.6. Prihodi od prodaje na stranom tržištu

Ako posmatramo prihode od prodaje robe i učinka na stranom tržištu, možemo vidjeti da najveći izvoz ostvaruju mala i srednja preduzeća sa Tuzlanskog kantona iz oblasti **prerađivačke industrije** sa ukupno ostvarenim prihodima od prodaje roba i učinaka u iznosu od 573.689.204 KM što zapravo čini **59.17% od ukupno ostvarenih prihoda od prodaje roba i učinaka na stranom tržištu** u Tuzlanskom kantonu. Pored prerađivačke industrije, značajni prihodi od prodaje učinka na stranom tržištu u iznosu od 191.116.671 KM odnosno 19,71% od ukupno ostvarenih prihoda od prodaje roba i učinaka na stranom tržištu ostvareni su u oblasti prijevoza i skladištenja, dok su trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala evidentirale ukupne prihode od prodaje robe na stranom tržištu u visini od 69.171.402 KM tj. 7,13%.

Tabela 7. Pregled prihoda od prodaje na stranom tržištu u MSP sektoru u TK u 2021. godini

KD	Naziv područja djelatnosti	Prihodi od prodaje na stranom tržištu (u KM)
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	5.353.118
B	Vađenje ruda i kamena	9.988.711
C	Prerađivačka industrija	573.689.204
D	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	0
E	Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	48.592.514
F	Gradevinarstvo	30.055.765
G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	69.171.402
H	Prijevoz i skladištenje	191.116.671
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	60.259
J	Informacije i komunikacije	23.658.180
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	0
L	Poslovanje nekretninama	161.610
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	13.483.992
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	3.270.217
O	Javna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	0
P	Obrazovanje	147.426
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	396.308
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	0
S	Ostale uslužne djelatnosti	366.448
UKUPNO		969.511.825

3.2.7. Troškovi i dobit po zaposlenom na Tuzlanskom kantonu

Svako preduzeće prilikom donošenja odluka značajnih za poslovanje, analizira prihode i troškove kao osnovne poluge upravljanja. Ako pođemo od pretpostavke da je krajnji cilj povećanje dobiti, najčešća odluka kada su u pitanju troškovi jeste smanjenje broja radnika, s obzirom da plaće kao dio fiksnih troškova često opterećuju bilans preduzeća, naročito ako se radi o malim i srednjim preduzećima.

Tabela 8. Analiza zaposlenosti, troškova plaća i dobiti u MSP na TK u 2021. godini

Kanton/Entitet	Broj zaposlenih	MSP	
		Prosječni mjesečni troškovi plaće po zaposlenom	Prosječna neto dobit godišnje po zaposlenom
BOSANSKO-PODRINJSKI KANTON	2.182	1.656	6.742
KANTON BR. 10	4.229	1.485	5.616
HERCEGOVAČKO NERETVANSKI KANTON	21.113	1.561	12.461
KANTON POSAVSKI	2.968	1.611	9.789
KANTON SARAJEVO	60.044	1.802	12.343
SREDNJE-BOSANSKI KANTON	20.648	1.481	7.891
TUZLANSKI KANTON	40.981	1.522	9.970
UNSKO-SANSKI KANTON	15.939	1.456	10.094
ZAPADNO-HERCEGOVAČKI KANTON	11.244	1.657	14.482
ZENIČKO-DOBOJSKI KANTON	34.619	1.426	10.131
FBiH	213.967	1.665	11.286

Prema podacima navedenim u Tabeli 8., Tuzlanski kanton u 2021. godini bilježi 40.981 zaposlenih u MSP sektoru i nalazi se na šestom mjestu po prosječnim mjesečnim troškovima plaće po zaposlenom koji iznose 1.522 KM. I pored problema koji prate rast i razvoj MSP sektora, Tuzlanski kanton je i dalje po broju zaposlenih na drugom mjestu iza Kantona Sarajevo. Uprkos relativno niskim troškovima koji se odnose na angažman radne snage, u sektoru MSP na TK prosječna neto dobit po zaposlenom u 2021. godini iznosi 9.970 KM.

3.2.8. Efikasnost radne snage

Procentualno izražen odnos ukupnih troškova plaća i prihoda od prodaje se koristi za računanje efikasnosti radne snage nekog preduzeća, privredne grane ili regiona. Analizirajući te pokazatelje po općinama Tuzlanskog kantona u odnosu na prosjeke FBiH, dolazimo do pokazatelja efikasnosti radne snage u 2021. godini kako slijedi u Tabeli 9.

Tabela 9. Efikasnost radne snage u malim i srednjim preduzećima na TK za 2021. godinu

Gradovi/Općine	MSP		
	Troškovi plaća (u KM)	Prihodi od prodaje (u KM)	EFIKASNOST
Banovići	21.482.625	95.027.129	23%
Čelić	8.017.335	59.121.142	14%
Doboj-Istok	18.310.057	108.429.381	17%
Gračanica	107.053.646	782.870.736	14%
Gradačac	93.821.720	853.807.945	11%
Kalesija	33.325.958	222.171.944	15%
Kladanj	11.030.017	38.687.186	29%
Lukavac	58.647.107	508.381.765	12%
Sapna	3.618.631	14.131.026	26%
Srebrenik	66.416.749	424.055.861	16%
Teočak	2.479.206	8.756.976	28%
Tuzla	240.593.340	1.394.040.921	17%
Živinice	83.490.629	701.200.724	12%
TK	748.287.020	5.210.682.736	14%
FBiH	4.274.780.153	34.306.323.386	12%

Posmatrana kao odnos troškova plaća i generisanog prihoda, efikasnost radne snage, također, veoma zavisi i od vrste djelatnosti posmatranih preduzeća u općinama, regiji ili šire. U Tabeli 10. prezentiramo efikasnost radne snage prema djelatnostima na području Tuzlanskog kantona.

Tabela 10. Efikasnost radne snage prema djelatnostima MSP na TK za 2021. godinu

Djelatnost	Troškovi plaća	Prihodi od prodaje	Efikasnost
Proizvodna	357.533.843	2.350.059.076	15%
Trgovinska	133.296.360	2.002.326.635	7%
Uslužna	257.456.817	858.297.025	30%
Ukupno	748.287.020	5.210.682.736	14%

Analizirajući bruto marže posmatranih djelatnosti, utvrđeno je da kod uslužnih djelatnosti (marketing agencija, razvoj IT softvera, revizori, konsultanti, telekom i dr.) nivo prodaje i plaće zavisi od nivoa znanja zaposlenih, tako da je i posmatrana marža mnogo viša, pa iznosi 30%. U tom slučaju i u zavisnosti od toga može biti veća i efikasnost radne snage, pa je i po prirodi posla iskorištenost zaposlenih ovdje najizraženija. Ovo je slučaj i sa Tuzlanskim kantonom, gdje je u 2021. godini najveća efikasnost radne snage zabilježena upravo u uslužnoj djelatnosti, zatim slijede proizvodna i trgovinska djelatnost.

3.2.9. Dobit

Tabela 11. Pregled ukupne dobiti u MSP sektoru u TK u 2021. godini

KD	NAZIV PODRUČJA DJELATNOSTI	UKUPNA DOBIT (U KM)
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	1.018.141
B	Vađenje ruda i kamena	7.296.202
C	Prerađivačka industrija	139.754.387
D	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	1.091.759
E	Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	7.404.907
F	Građevinarstvo	37.262.012
G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	149.312.733
H	Prijevoz i skladištenje	31.624.026
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	228.616
J	Informacije i komunikacije	11.700.499
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	469.815
L	Poslovanje nekretninama	4.235.427
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	13.367.517
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	2.099.484
O	Javna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	4.644
P	Obrazovanje	2.833.410
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	3.914.591
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	2.737.400
S	Ostale uslužne djelatnosti	893.510

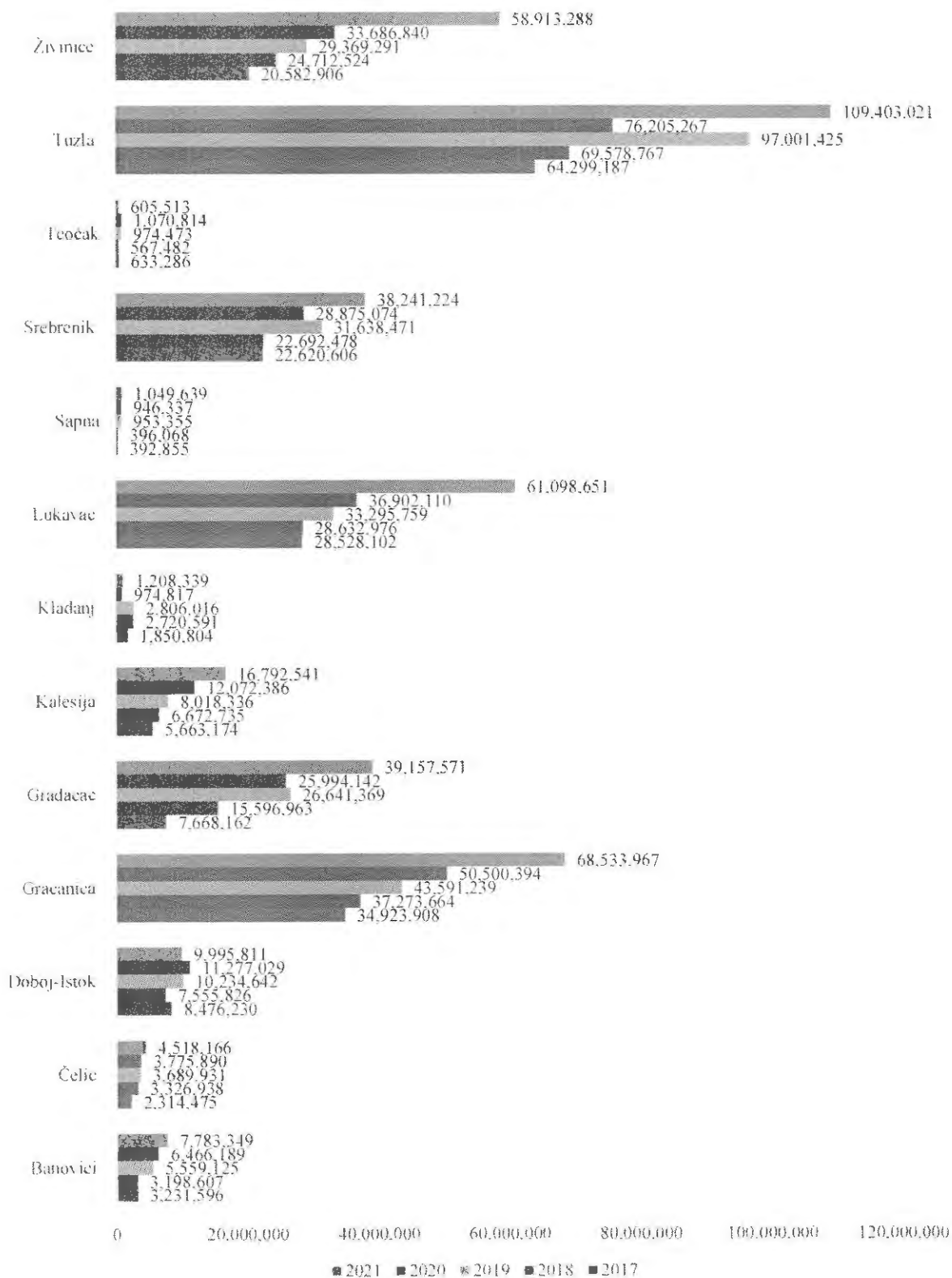
Ukupno ostvarena dobit je najveća u oblasti trgovine na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala, zatim prerađivačke industrije, građevinarstva i prijevoza i skladištenja.

Analizom dobiti po zaposlenom na Tuzlanskom kantonu dolazimo do podataka da je najveća dobit po zaposlenom ostvarena u oblasti poslovanje nekretninama u iznosu od 20.461 KM, zatim trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala u iznosu od 17.196 KM, a zatim slijede oblasti Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja u iznosu od 16.779 KM, vađenja ruda i kamena u iznosu od 11.711 KM, informacije i komunikacije u iznosu od 9.750 KM, prerađivačka industrija u iznosu od 9.656 KM, stručne, naučne i tehničke djelatnosti u iznosu od 9.576 KM, umjetnost, zabava i rekreacija u iznosu od 9.472 KM, prevoz i skladištenje u iznosu od 8.522 KM, građevinarstvo u iznosu od 8.279 KM, Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija u iznosu od 6.499 KM, Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša u iznosu od 6.186 KM, Ostale uslužne djelatnosti u iznosu od 5.195 KM. Ostale djelatnosti po KD BiH 2010 u tabeli imaju dobit po zaposlenom nižu od 5.000 KM. (Tabela 12).

Tabela 12. Pregled dobiti po zaposlenom po djelatnostima na Tuzlanskom kantonu u 2021. godini

KD	Naziv područja djelatnosti	Broj zaposlenih	Ukupna dobit (u KM)	Dobit po zaposlenom (u KM)
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	393	1.018.141	2.591
B	Vadenje ruda i kamena	623	7.296.202	11.711
C	Prerađivačka industrija	14.473	139.754.387	9.656
D	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	168	1.091.759	6.499
E	Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	1.197	7.404.907	6.186
F	Gradevinarstvo	4.501	37.262.012	8.279
G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	8.683	149.312.733	17.196
H	Prijevoz i skladištenje	3.711	31.624.026	8.522
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane(hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	591	228.616	387
J	Informacije i komunikacije	1.200	11.700.499	9.750
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	28	469.815	16.779
L	Poslovanje nekretninama	207	4.235.427	20.461
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.396	13.367.517	9.576
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	805	2.099.484	2.608
O	Javna uprava i odbrana; Obavezno socijalno osiguranje	6	4.644	774
P	Obrazovanje	629	2.833.410	4.584
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	1.909	3.914.591	2.051
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	289	2.737.400	9.472
S	Ostale uslužne djelatnosti	172	893.510	5.195
UKUPNO		40.981	417.299.080	10.183

Grafikon 6. Ukupno ostvarena neto dobit (u KM) u MSP sektoru na području gradova/općina FK 2017-2021.

Ubjedljivo najveću neto dobit u 2021. godini su ostvarila mala i srednja preduzeća s područja grada Tuzla, Gračanica, Lukavac, te preduzeća u gradovima Živinice, Gradačac, Srebrenik, i općina Kalesija. U gradu Tuzla 2021. godine ostvareno je povećanje ukupno ostvarene neto dobiti za 33.197.754 KM u odnosu na prethodnu godinu.

3.2.10. Pregled najuspješnijih MSP u 2021. godini na Tuzlanskom kantonu po ostvarenim prihodima i ukupnoj dobiti

U svrhu identificiranja najuspješnijih malih i srednjih preduzeća na području Tuzlanskog kantona, u narednim tabelama dat je pregled 15 najuspješnijih MSP u 2021. godini na Tuzlanskom kantonu po ostvarenim prihodima i ukupnoj dobiti.

Tabela 13. Pregled najuspješnijih MSP na Tuzlanskom kantonu u 2021. godini po ostvarenim prihodima

R.br.	Naziv MSP
1.	TMD-GROUP d.o.o. Gradačac
2.	Lukavac Cement d.o.o. Lukavac
3.	TUZLA-FARM d.o.o. Tuzla
4.	profine BH d.o.o. Živinice
5.	Lactalis BH d.o.o. Gradačac
6.	Modernizacija d.o.o. Gradačac
7.	TRGOVIR d.o.o. GRAČANICA
8.	Inmer d.o.o. Gradačac
9.	ELSTA MOSDORFER BOSNIA D.O.O Živinice
10.	Berry Superfos Balkan d.o.o. Gračanica
11.	Disk d.o.o. Živinice
12.	PZU Apoteka IBN-SINA-Internacionalna apoteka d.o.o. Tuzla
13.	JUNUZOVIĆ - kopex d.o.o. Lukavac
14.	MLIJEČNA INDUSTRIJA 99 d.o.o. Gradačac
15.	FERHEM D.O.O. Lukavac

Tabela 14. Pregled najuspješnijih MSP na Tuzlanskom kantonu u 2021. godini po ostvarenoj ukupnoj dobiti

R.br.	Naziv MSP
1.	Lukavac Cement d.o.o. Lukavac
2.	profine BH d.o.o. Živinice
3.	PZU Apoteka IBN-SINA-Internacionalna apoteka d.o.o. Tuzla
4.	Berry Superfos Balkan d.o.o. Gračanica
5.	FERHEM D.O.O. Lukavac
6.	DENIX d.o.o. Srebrenik
7.	Disk d.o.o. Živinice
8.	TRGOVIR d.o.o. GRAČANICA
9.	JUNUZOVIĆ - kopex d.o.o. Lukavac
10.	ELSTA MOSDORFER BOSNIA D.O.O. Živinice
11.	TEHNOFARM d.o.o. TUZLA
12.	TMD-GROUP d.o.o. Gradačac
13.	ISOWOOD d.o.o. Gračanica
14.	TUZLA-FARM d.o.o. Tuzla
15.	EDO-SLAD d.o.o. Gračanica

Ukupno ostvarena dobit u navedenih 15 najuspješnijih MSP na Tuzlanskom kantonu u 2021. godini iznosila je 85.789.405 KM.

4. DOING BUSINESS REPORT – ANALIZA STANJA U OKVIRU IZVJEŠTAJA LAKOĆA POSLOVANJA

U okviru Informacije o stanju u malim i srednjim preduzećima i obrtima, Ministarstvo je kontinuirano pratilo Izvještaj Svjetske banke o lakoći poslovanja kojim grupacija Svjetske banke izvještava o akcijama kreatora politike, pomaže zemljama da donesu odluke na osnovu boljeg informisanja i omogućava zainteresovanim stranama da preciznije mjere ekonomska i socijalna poboljšanja. Takva istraživanja su takođe bila vrijedan alat za privatni sektor, civilno društvo, akademsku zajednicu i druge, jer su se upoređivale poslovne regulative u 190 zemalja širom svijeta. Ministarstvo je pratilo i izvještavalo o stanju Bosne i Hercegovine prema podacima iz navedenog Izvještaja.

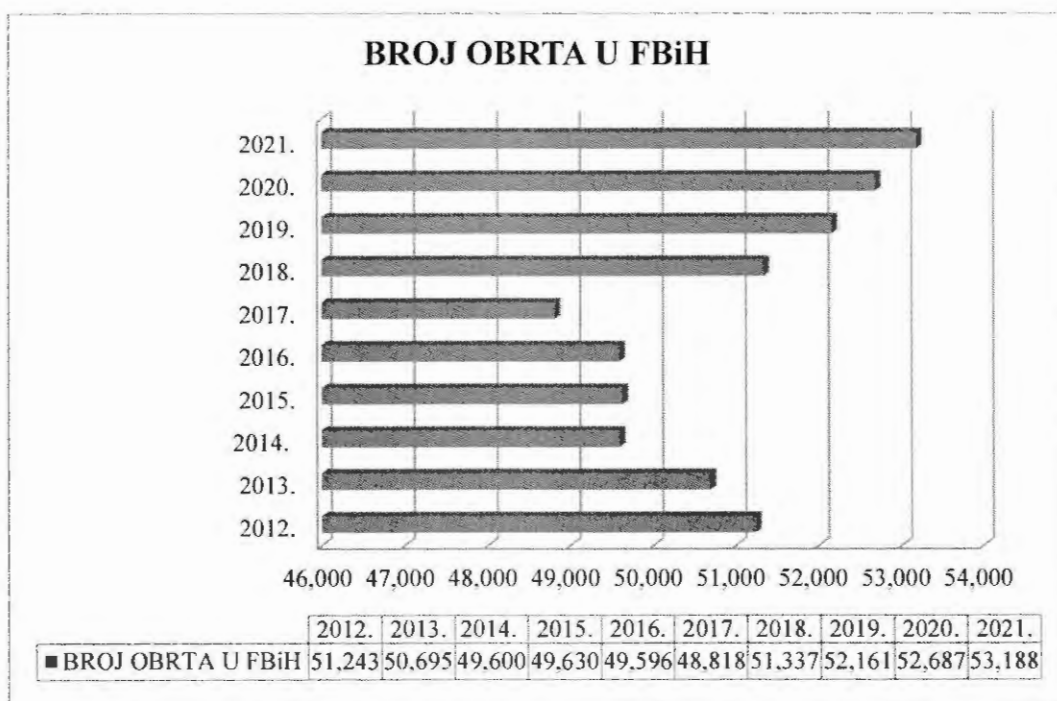
Međutim, nakon što su utvrđene nepravilnosti u podacima o poslovanju za 2018. i 2020. godinu, u junu 2020. godine menadžment Svjetske banke je pauzirao naredni izvještaj o poslovanju i pokrenuo reviziju izvještaja i njegove metodologije. Nakon pregleda svih dostupnih informacija, Svjetska banka je donijela odluku da prekine izdavanje Izvještaja o lakoći poslovanja navodeći da će Grupacija Svjetske banke ostati posvećena unapređenju uloge privatnog sektora u razvoju i pružanju podrške vladama da osmisle regulatorno okruženje koje to podržava te da će raditi na novom pristupu procjeni poslovne i investicione klime.

Ministarstvo će u narednom periodu nastaviti da prati aktivnosti grupacije Svjetske banke vezane za unapređenje poslovne i investicione klime.

5. STANJE SEKTORA OBRTA

5.1. Pokazatelji stanja obrta u Federaciji BiH

Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku u Federaciji Bosne i Hercegovine zaključno sa 31.12.2021. godini evidentirano je 53.188 obrta što predstavlja povećanje broja registrovanih obrta za 501 obrt u odnosu na 2020. godinu (52.687 registrovanih obrta). Nakon 2018. godine kontinuirano se bilježi porast broja obrta, a naročito u posljednje dvije godine pri čemu broj registrovanih obrta u 2021. godini predstavlja maksimalan iznos registrovanih obrta u Federaciji BiH u proteklih deset godina. (Slika 1.).

Slika 1. Pregled registrovanih obrta u Federaciji BiH za period 2012.-2021. godina⁶

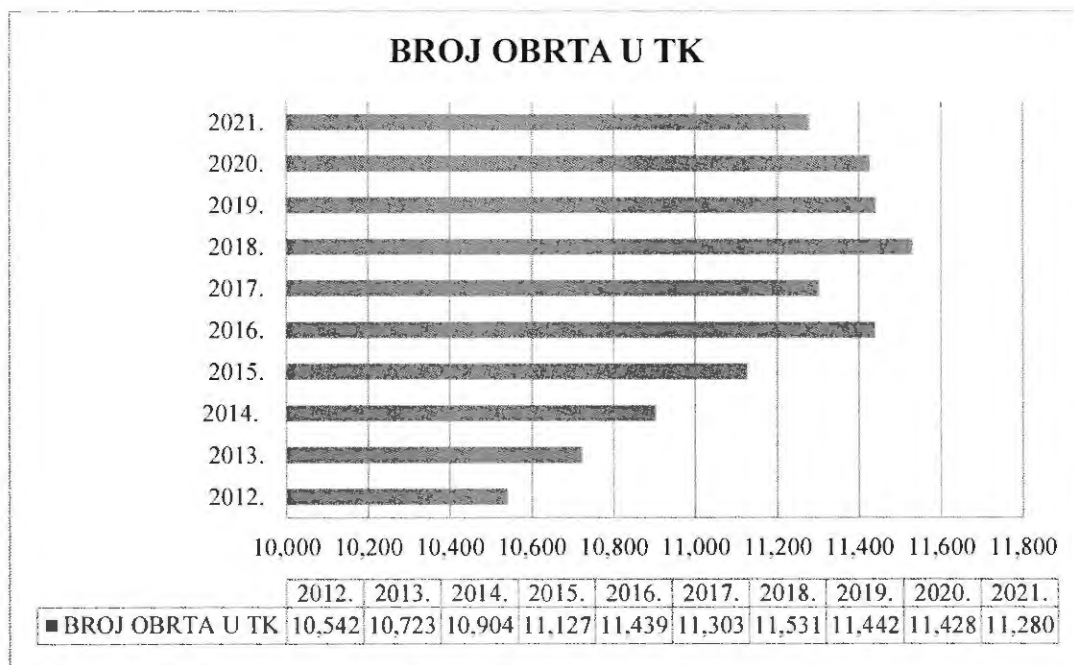
S ciljem očuvanja postojećih obrta kao i trenda rasta broja novih obrta potrebno je nastaviti provođenje aktivnosti na unapređenju okruženja za poslovanje obrtnika na tržištu Federacije Bosne i Hercegovine.

5.2. Pokazatelji stanja obrta u Tuzlanskom kantonu

5.2.1. Registrovani obrti u Tuzlanskom kantonu

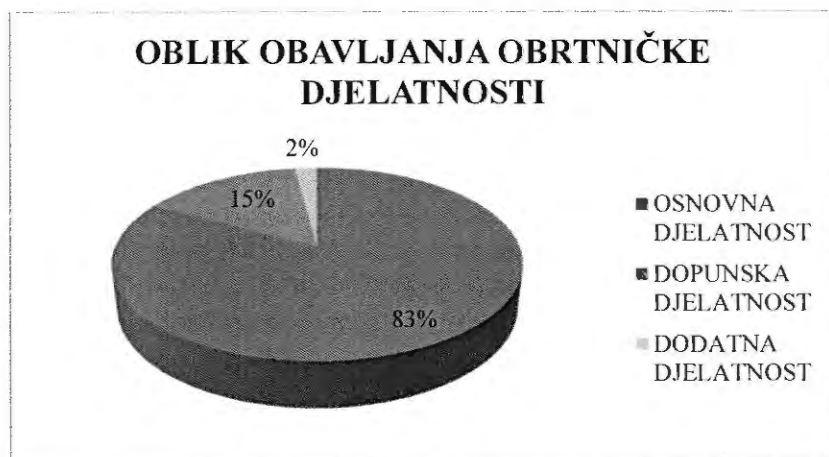
Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku zaključno sa 31.12.2021. godine na području Tuzlanskog kantona registrovano je ukupno 11.280 obrta što predstavlja smanjenje broja obrta za 148 obrta u odnosu na prethodnu godinu (11.428 registrovanih obrta). Na Tuzlanskom kantonu registrovana je jedna četvrtina (21,2%) od ukupnog broja obrta u Federaciji BiH (53.188). Do 2017. godine bilježi se kontinuirani rast broja registrovanih obrta u Tuzlanskom kantonu. Nakon manjeg smanjenja broja obrta (136 obrta) u 2017. godini, u 2018. godini bilježi se blagi rast za 2.01% u odnosu na prethodni period. U 2019. i 2020. godini evidentiran je blagi pad registrovanih obrta na području Tuzlanskog kantona koji se nastavlja i u 2021. godini. (Slika 2.)

⁶ Izvor: Federalni zavod za statistiku

Slika 2. Pregled registrovanih obrta u Tuzlanskom kantonu za period 2012.-2021. godina⁷

Prema oblicima obavljanja djelatnosti obrta u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini, obrt kao osnovnu djelatnost obavljalo je 9.230 obrtnika odnosno 83% obrtnika, kao dopunsku djelatnost 1.666 obrtnika (15%), a kao dodatnu djelatnost 230 obrtnika (2%). (Slika 3.)

Slika 3. Oblik obavljanja obrtničke djelatnosti u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini

Na osnovu navedenih podataka evidentan je blagi rast broja registrovanih obrta u Federaciji Bosne i Hercegovine, ali i blagi pad u Tuzlanskom kantonu.

Potrebno je kroz izmjene zakonske legislative, uspostavljanja brze i odgovorne administracije i stvaranja pogodnosti za obrtnike stvoriti što stabilnije poslovno okruženje.

⁷ Izvor: Federalni zavod za statistiku

5.2.2. Pregled broja obrta u lokalnim zajednicama Tuzlanskog kantona

U pogledu broja obrta u lokalnim zajednicama Tuzlanskog kantona u 2021. godini zabilježen je blagi porast broja obrta u 7 općina/gradova. Najveći porast broja obrta u odnosu na prethodnu godinu evidentiran je gradu Živinice (16) i općini Kalesija (15 obrta). U 5 lokalnih zajednica u Tuzlanskom kantonu (Banovići, Gračanica, Gradačac, Lukavac i Tuzla) zabilježen je blagi pad broja registrovanih obrta. Najveći pad broja obrta je u gradu Lukavac gdje je evidentirano 128 obrta manje nego u 2020. godini.

Pregled broja obrta na području gradova Tuzla, Gradačac, Gračanica, Srebrenik, Lukavac i Živinice i sedam općina Tuzlanskog kantona za period 2012.-2021. godina prezentiran je u Tabeli 15.

Tabela 15. Pregled ukupnog broja obrta općinama/gradovima Tuzlanskog kantona za period 2012.-2021. godina⁸

OPĆINA/ GRAD	GODINA									
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
BANOVIĆI	455	459	454	451	452	455	470	483	462	442
ČELIĆ	209	234	230	253	273	260	236	229	223	238
DOBOJ ISTOK	191	192	196	205	225	215	216	192	189	196
GRAČANICA	1.171	1.161	1.167	1.186	1.223	1.235	1.255	1.231	1.248	1.212
GRADAČAC	1.138	1.143	1.171	1.191	1.225	1.232	1.327	1.306	1.328	1.310
KALESIJA	506	518	539	542	635	646	656	668	674	689
KLADANJ	385	396	402	408	418	414	420	298	283	286
LUKAVAC	1.266	1.296	1.301	1.305	1.298	1.249	1.268	1.276	1.240	1.112
SAPNA	128	137	129	141	149	156	147	141	136	144
SREBRENİK	613	614	628	677	727	662	693	728	698	709
TEOČAK	153	154	152	166	156	149	145	116	115	115
TUZLA	3.357	3.420	3.478	3.515	3.518	3.492	3.580	3.624	3.679	3.658
ŽIVINICE	970	999	1.057	1.087	1.140	1.138	1.118	1.150	1.153	1.169
UKUPNO TK	10.542	10.723	10.904	11.127	11.439	11.303	11.531	11.442	11.428	11.280

Na osnovu podataka iz Tabele 15. može se zaključiti da grad Tuzla i dalje ima najveći broj registriranih obrta u posmatranom periodu od 2012. godine do 2021. godine i to 3.658 registrirana obrta, a zatim slijede gradovi Gradačac (1.310), Gračanica (1.212), Živinice (1.169) i Lukavac (1.112).

⁸Izvor: Federalni zavod za statistiku

5.2.3. Struktura obrtničke aktivnosti na području Tuzlanskog kantona prema grupama djelatnosti

U skladu sa KD BiH 2010⁹, u Tabeli 16. dat je pregled obrta prema pripadajućoj grupi djelatnosti odnosno struktura obrtničke aktivnosti prema grupama djelatnosti na području Tuzlanskog kantona za period 2017.-2021. godina uz uporedne pokazatelje broja obrta prema grani djelatnosti za Federaciju BiH u 2021. godini.

Tabela 16. Pregled obrta na području Tuzlanskog kantona prema pripadajućoj grupi djelatnosti u periodu 2017.-2021. godina uz uporedne pokazatelje za FBiH u 2021. godini¹⁰

KD	Naziv klasifikacije djelatnosti	2017	2018	2019	2020	2021	Broj obrta u FBiH u 2021. godini
A	Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	787	820	814	817	787	5.130
B	Vađenje ruda i kamena	4	3	3	3	3	4
C	Prerađivačka industrija	1.377	1.406	1.411	1.426	1.439	7.008
D	Proizvodnja i snabdijevanje električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija	10	10	11	11	13	257
E	Snabdijevanje vodom, uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša	6	6	9	9	11	49
F	Gradevinarstvo	499	516	529	536	573	2.496
G	Trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala	3.381	3.48	3.375	3.355	3.227	12.047
H	Prijevoz i skladištenje	1.168	1.168	1.149	1.114	1.078	4.324
I	Djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo)	1.741	1.751	1.717	1.690	1.631	9.774
J	Informacije i komunikacije	101	102	107	107	114	821
K	Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	29	33	41	42	52	252
L	Poslovanje nekretninama	16	17	14	16	15	126
M	Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	766	778	788	797	829	3822
N	Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	159	163	161	156	142	779

⁹ KD BiH 2010 je klasifikacija svih ekonomskih djelatnosti u Bosni i Hercegovini, a koristi se za prikupljanje, upisivanje, obradu, objavu i diseminaciju statističkih podataka. KD BiH 2010 koristi se i za razvrstavanje poslovnih subjekata (pravnih i fizičkih osoba) prema ekonomskim djelatnostima koje obavljaju.

¹⁰ Izvor: Federalni zavod za statistiku

O	Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	0	0	0	0	0	0
P	Obrazovanje	126	127	129	129	111	427
Q	Djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite	149	158	166	170	189	974
R	Umjetnost, zabava i rekreacija	73	73	76	81	81	397
S	Ostale uslužne djelatnosti	900	918	940	967	963	4497
T	Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različita dobra i obavljaju različite usluge za vlastite potrebe	2	2	2	2	2	4
U	Djelatnost vanteritorijalnih organizacija i tijela	0	0	0	0	0	0

Kada posmatramo sektorsku strukturu obrtničke aktivnosti u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini preovladava djelatnost koja se odnosi na trgovinu na veliko i trgovinu na malo, popravak motornih vozila i motocikala (3.227), zatim djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) (1.631), prerađivačke industrije (1.439) te prijevoza i skladištenja (1.078). Navedene četiri grane djelatnosti u periodu od 2017. do 2021. godine predstavljaju grane u kojima se bilježi najveći broj registrovanih djelatnosti.

Broj obrta prema sektorskoj strukturi u Federaciji BiH je takođe najbrojniji u granama G- trgovina na veliko i trgovinu na malo, popravak motornih vozila i motocikala (12.047), I - djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) (9.774) i grani C- prerađivačkoj industriji (7.008).

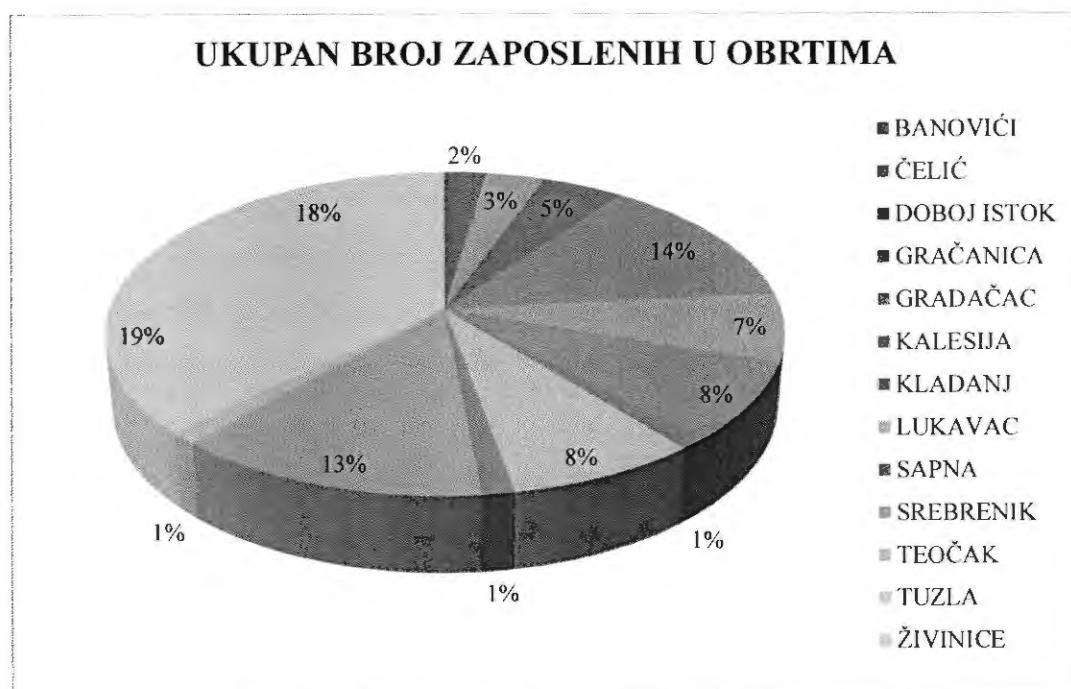
U 2021. godini najveći porast registrovanih obrta u FBiH evidentiran je u oblasti stručne, naučne i tehničke djelatnosti, građevinarstva, informacija i komunikacija, proizvodnje i snabdijevanja električnom energijom, plinom, parom i klimatizacija, prerađivačke djelatnosti, djelatnosti zdravstvene zaštite, ostalih uslužnih djelatnosti, te finansijskih djelatnosti i djelatnosti osiguranja, djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane te snabdijevanja vodom: uklanjanje otpadnih voda, upravljanje otpadom te djelatnosti sanacije okoliša, dok u oblasti trgovine i prevoza, poljoprivrede, šumarstva i ribolova, prevoza i skladištenja, obrazovanja, umjetnosti, zabave i rekreacije, administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti, vadenja ruda i kamena evidentiran je pad broja registrovanih obrta u odnosu na predhodnu godinu.

5.2.4. Zaposlenost u obrtima na području Tuzlanskog kantona

Snaga obrtništva nije sadržana samo u brojnosti obrta već se dokazuje i brojem zaposlenih u obrtu koji prema podacima Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine, Kantonalnog poreznog ureda Tuzla u 2021. godini iznosi 6.211.

Tabela 17. Pregled broja obrta i zaposlenih po općinama/gradovima Tuzlanskog kantona na dan 31.12.2021. godine¹¹

Općina/grad	Broj obrta na dan 31.12.2021.	Ukupan broj zaposlenih u obrtu
BANOVIĆI	433	144
ČELIĆ	238	201
DOBOJ ISTOK	197	279
GRAČANICA	1.210	837
GRADAČAC	1.310	421
KALESIJA	687	485
KLADANJ	287	69
LUKAVAC	1.111	494
SAPNA	144	84
SREBRENİK	707	812
TEOČAK	115	75
TUZLA	3.655	1.184
ŽIVINICE	1.165	1.126
UKUPNO	11.259	6.211

Slika 4. Ukupan broj zaposlenih u obrtima po općinama/gradovima u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini

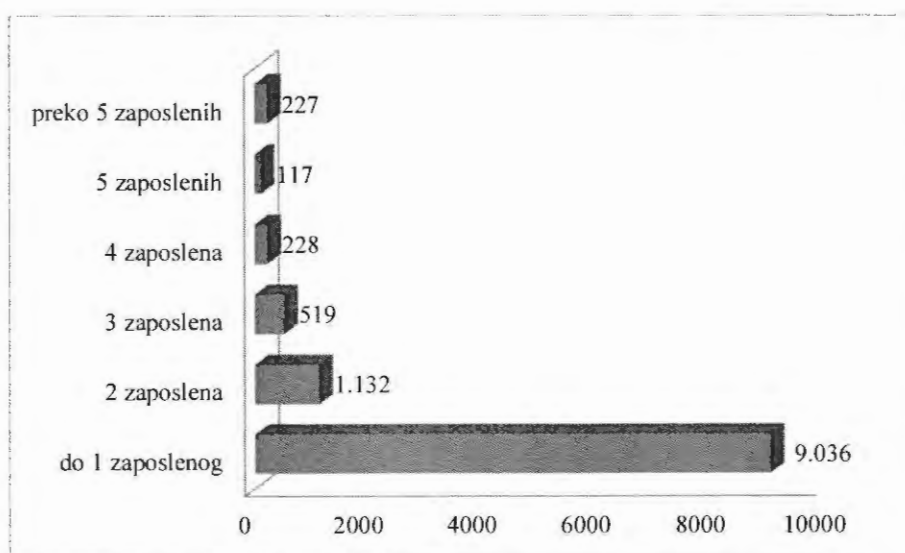
¹¹ Izvor: Poreska uprava FBiH, Kantonalni porezni ured Tuzla

Prema tabeli br.17 i slici br.4 najveći broj zaposlenih u obrtima je u gradu Tuzla 1.184 odnosno 19% zaposleno u 3.655 obrta, zatim u Živinicama 1.126 odnosno 18% zaposleno u 1.165 obrta, dok je najmanje zaposleno u općinama Kladanj 69 i Teočak 75 odnosno (1%) zaposlenih u 287 odnosno 115 obrta.

Navedeni podaci o broju zaposlenih kada se uvrste i vlasnici obrta njih 5.230 ukupno iznosi 11.441 zaposlena na Tuzlanskom kantonu.

Obrte karakteriše manji broj zaposlenih nego je to slučaj sa privrednim društvima. Ipak imajući u vidu brojnost obrta, ovi subjekti male privrede predstavljaju značajne generatore samozapošljavanja i novih radnih mjesta u Bosni i Hercegovini.

Prema podacima Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine, Kantonalnog poreznog ureda Tuzla u 2021. godini registrovano je ukupno 11.259 aktivnih obrta na području Tuzlanskog kantona. Od navedenog broja, čak 80.26% ili 9.036 obrta ima do 1 zaposlenog (Slika 5.)

Slika 5. Pregled broja zaposlenih u aktivnim obrtima na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini¹²

Po dva zaposlenika ima 1.132 obrta odnosno 10,05%, dok 519 odnosno 4,61% obrta ima 3 zaposlena. Do četiri zaposlena ima 228 obrta odnosno 2,03% , a do pet zaposlenih zaposleno je u 117 obrta odnosno 1,04% od ukupnog broja aktivnih obrta na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini.

U odnosu na 2020. godinu broj obrta koji imaju do 1 zaposlenog u 2021. godini bilježi blagi rast za 1% odnosno 513 obrta.

Treba istaći da je u 2021. godini došlo do smanjenja broja obrta sa 2, 3, 4, 5 i preko 5 uposlenih. Prema podacima Porezne uprave FBiH preko pet zaposlenih u 2020. godini evidentirano je u 420 aktivna obrta, dok je u 2021. godini došlo do smanjenja broja obrta koji imaju preko 5 zaposlenih u 227 aktivna obrta.

¹²Izvor: Porezna uprava Federacije Bosne i Hercegovine, Kantonalni porezni ured Tuzla; Podaci obuhvataju aktivne obrte zaključno sa 31.12.2021. godine

Inače obrti koji imaju preko 5 zaposlenih su obrti koji se prema strukturi bave djelatnošću restorana i ostalih objekata za pripremu i usluživanje hrane, zatim koji posluju u djelatnosti proizvodnje hljeba, svježih peciva i kolača, proizvodnji namještaja za poslovne i prodajne prostore, proizvodnji obuće, proizvodnji ostale građevne stolarije i elemenata i gradnji stambenih i nestambenih zgrada te djelatnosti stomatološke prakse i sl.

Unapređenjem okruženja za poslovanje obrtnika, između ostalog i regulatornog okvira posebno u dijelu unapređenja procedura i mogućnosti uvoza i izvoza od strane obrtnika, zasigurno bi se doprinijelo povećanju broja zaposlenih u obrtima na području Tuzlanskog kantona.

5.3. OBRAZOVANJE ZA OBRRTNIČKA ZANIMANJA

5.3.1. Pregled broja učenika u srednjim strukovnim školama na Tuzlanskom kantonu

Obrazovanje za obrtnička zanimanja na području Tuzlanskog kantona vrši se u srednjim stručnim školama, a pored redovnog obrazovanja postoji i mogućnost vanrednog obrazovanja.

Prema podacima Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona u školskoj 2020./2021. godini ukupno 3.202 učenika su završili srednje stručno obrazovanje (III i IV stepen) dok je u školsku 2021./2022. godinu upisano 3.071 učenik srednjeg stručnog obrazovanja na području Tuzlanskog kantona (uključujući III i IV stepen).

U narednoj tabeli dat je pregled broja učenika po stručnom zvanju koji su završili srednje stručno obrazovanje za zanimanja IV stepena u školskoj 2020./2021. godini i koji su se upisali u srednje stručne škole za sticanje zanimanja IV stepena u školskoj 2021./2022. godini na području Tuzlanskog kantona.

Tabela 18. Pregled broja učenika koji su završili srednje stručno obrazovanje u školskoj 2020/2021. godini i broja upisanih učenika u srednje stručne škole u školskoj 2021/2022. godini za zanimanja IV stepena na području TK¹³

Stručno zvanje/zanimanje	Završilo 2020./2021.	Upisano 2021./2022.
mašinski tehničar za kompjutersko projektovanje	131	130
mašinski tehničar operator za CNC mašine	125	171
tehničar elektroenergetike	187	205
tehničar računarstva	95	105
tehničar elektronike	20	23

¹³ Izvor: Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona (Dopis broj: 10/I-34-009828/22 od 26.04.2022. godine)

tehničar mehatronike	20	53
tehničar drumskog saobraćaja	61	34
tehničar za bezbjednost drumskog saobraćaja	67	61
tehničar PTT saobraćaja	15	12
rudarski tehničar	21	0
ekonomski tehničar – finansijsko-računovodstveni smjer	162	147
ekonomski tehničar – komercijalni smjer	7	5
ekonomski tehničar – poslovna informatika	28	20
ekonomski tehničar – bankarstvo i osiguranje	8	5
poslovno-pravni tehničar	95	70
carinski tehničar	16	9
poljoprivredni tehničar	20	0
prehrambeni tehničar	25	22
veterinarski tehničar	19	27
arhitektonski tehničar	29	39
gradevinski tehničar	15	23
geodetski tehničar	9	4
medicinska sestra-tehničar	451	427
farmaceutski tehničar	55	45
fizioterapeutski tehničar	31	25
stomatološka sestra-tehničar	0	24
zubni tehničar	26	27
hemijski tehničar u farmaceutskoj proizvodnji	53	63
hemijski tehničar mikrobiolog	12	22
hemijski tehničar nutricionist	13	0
grafički tehničar – web dizajner	24	24
tekstilni tehničar – dizajner odjeće	27	24
turistički tehničar	15	15
kozmetički tehničar	32	20
UKUPNO IV STEPEN:	1.914	1.881

Ukupno 1.914 učenika završilo je srednje stručne škole za zanimanja IV stepena u školskoj 2020./2021. godini, dok su 1.881 učenika upisana u srednje stručne škole za sticanje zanimanja IV stepena u školskoj 2021./2022. godini na području Tuzlanskog kantona. U odnosu na prethodnu školsku godinu bilježi se približan broj završenih učenika za zanimanja IV stepena, dok se broj

upisanih učenika u 2021./2022. godini u odnosu na školsku 2020./2021. godinu **smanjio i to za 154 učenika.**

I dalje se nastavlja izuzetan interes učenika za zanimanje medicinska sestra - tehničar, te je ujedno i najveći broj učenika, njih 451, steklo stručno zvanje medicinska sestra-tehničar u školskoj 2020./2021. godini. Kao i prethodnih godina, ovo je još uvijek najtraženije stručno zanimanje IV stepena kada je u pitanju upis u školsku 2021./2022. godinu (427 učenika).

Ukoliko se posmatra broj učenika koji su završili srednje stručno obrazovanje IV stepena u školskoj 2020./2021. godini može se zaključiti da pored zanimanja medicinskog tehničara, po brojnosti preovladavaju zanimanja tehničar elektroenergetike (187) i ekonomski tehničar – finansijsko-računovodstveni smjer (162). Sa druge strane, kada se posmatraju podaci o upisu učenika u srednje stručne škole za zanimanja IV stepena u školskoj 2021./2022. godini, može se uočiti da su učenici, također, najveći interes pored zanimanja medicinske sestre – tehničara iskazali za zanimanje tehničara elektroenergetike (205), mašinskog tehničara operatera na CNC mašinama (171), ekonomskog tehničara – finansijsko-računovodstveni smjer (147). U školskoj 2021./2022. godini učenici su pokazali veći interes za zanimanje mašinskog tehničara operatera na CNC mašinama, dok se broj učenika za ekonomskog tehničara – finansijsko-računovodstveni smjer smanjio za 33. S druge strane, za tri zanimanja (rudarski tehničar, poljoprivredni tehničar i hemijski tehničar nutricionist) ponovo nije iskazan interes za upis ni u školsku 2021./2022. godinu.

U narednoj tabeli dat je pregled broja učenika koji su završili srednje stručno obrazovanje za zanimanja III stepena u školskoj 2020./2021. godini i koji su se upisali u srednje stručne škole za sticanje zanimanja III stepena u školskoj 2021./2022. godini na području Tuzlanskog kantona.

Tabela 19. Pregled broja učenika koji su završili srednje stručno obrazovanje u školskoj 2020/2021. godini i broja upisanih učenika u srednje stručne škole u školskoj 2021/2022. godini za zanimanja III stepena na području TK¹⁴

Stručno zvanje/zanimanje	Završilo 2020./2021.	Upisano 2021./2022.
bravar	20	12
zavarivač	207	186
metalostrugar	12	26
instalater centralnog grijanja	33	13
plinski i vodoinstalater	0	13
automehaničar	112	91
automehaničar-dijagnostičar	24	21
automehatroničar	22	13
elektromehaničar	38	12
električar	71	99
elektroničar telekomunikacija	13	0

¹⁴ Izvor: Ministarstvo obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona (Dopis broj: 10/1-34-009828/22 od 26.04.2022. godine)

autoelektričar	51	41
vozač motornih vozila	140	120
rukovalac rudarske mehanizacije površinskog kopa	6	20
trgovac	57	65
poslovni sekretar	16	0
prehrambeni prerađivač	8	0
prerađivač mlijeka	10	11
voćar-vinogradar-vinar	14	11
cvjećar-vrtlar	16	13
tapetar	24	24
stolar	16	20
monter Al i PVC prozora i vrata	7	0
keramičar-teracer	18	36
zidar-fasader-izolater	9	0
izolater ovojnice objekta	10	0
krojač	54	65
kuhar	84	59
frizer	196	219
UKUPNO III STEPEN	1.288	1.190
UKUPNO IV + III STEPEN	3.202	3.071

Ukupno 1.288 učenika završilo je srednje stručne škole za zanimanja III stepena u školskoj 2020./2021. godini, dok je 1.190 učenika upisano u srednje stručne škole za sticanje zanimanja III stepena u školskoj 2021./2022. godini na području Tuzlanskog kantona.

Među stečenim zanimanjima III stepena u školskoj 2020./2021. godini preovladavaju zanimanja zavarivač (207), frizer (196), vozač motornih vozila (140) i automehničari (112). S druge strane, strukturom upisanih zanimanja u školskoj 2021./2022. godini preovladavaju zanimanja frizer (219), zavarivač (186), vozač motornih vozila (120), električar (99) i automehaničar (91). Za čak šest zanimanja (elektroničar telekomunikacija, poslovni sekretar, prehrambeni prerađivač, monter Al i PVC prozora i vrata, zidar-fasader-izolater i izolater ovojnice objekta) nije iskazan interes za upis u školsku 2021./2022. godinu.

Iako se, u skladu sa potrebama tržišta rada nastoje uvesti i novi smjerovi obrazovanja za stručna zanimanja, i dalje na području Tuzlanskog kantona postoji značajan broj zanimanja za koje ne postoji mogućnost školovanja u redovnom sistemu obrazovanja posebno zanimanja navedenih u Uredbi o zaštiti tradicionalnih i starih obrta. Očuvanja postojećih starih i tradicionalnih obrta najvećim dijelom se odnose na prenos znanja odnosno vlasništva na mlade uzraste, jer se za obavljanje ovih zanata zahtjeva posebna stručna sprema, što uz nepostojanje programa školovanja u okviru srednjoškolskog obrazovanja i sticanje zvanja predstavlja otežavajuću okolnost za osnivanje starih i tradicionalnih zanata.

Obrtništvo kao vid samozapošljavanja može doprinijeti smanjenju broja nezaposlenih na području Tuzlanskog kantona. Poticanje obrazovanja za stručna zanimanja zasigurno može doprinijeti zadovoljenju potreba tržišta rada s obzirom da poslodavci imaju potrebu za radnicima stručnih zanimanja naročito metalske i elektro struke zatim vozača motornih vozila i zanimanja definisanih kao deficitarna zanimanja. Primjetan je određeni porast interesa učenika za stručna zanimanja III stepena, ali je i dalje u narednom periodu potrebno raditi na jačanju promocije obrtničkih zanimanja u saradnji sa Obrtničkom komorom.

5.3.2. Podrška Vlade Tuzlanskog kantona za deficitarna zanimanja

Vlada Tuzlanskog kantona je putem resornog Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona objavila u oktobru 2021. godine konkurs za dodjelu stipendija redovnim učenicima prvih razreda srednjih škola koji su upisali zanimanja sa Liste deficitarnih zanimanja za školsku 2021./2022. godinu¹⁵. Konkursom je planirana dodjela ukupno 100 stipendija, minimalno 10 stipendija po jednom deficitarnom zanimanju sa Liste deficitarnih zanimanja za školsku 2021/2022. godinu (deficitarna zanimanja za školsku 2021/2022. godinu su: bravar, zidar-fasaderizolater, keramičar-teracer, krojač, konobar, plinski i vodoinstalater, električar, stolar, tapetar i rukovalac rudarske mehanizacije površinskog kopa).

Korisnici stipendija su učenici koji su aplicirali putem javnog konkursa Ministarstva obrazovanja i nauke TK i dodijeljeno je ukupno 100 stipendija koje će učenici primiti u devet mjesečnih rata u iznosu od 855 KM pri čemu visina jedne rate iznosi 95 KM. Ove godine stipendije su dodijeljene učenicima prvog razreda srednjih škola za sljedeća zanimanja: bravar (2 stipendije), krojač (25 stipendija), plinski i vodoinstalater (1 stipendija), stolar (7 stipendija), električar (25 stipendija), tapetar (7 stipendija), rukovalac rudarske mehanizacije površinskog kopa (13 stipendija) i keramičar-teracer (20 stipendija)¹⁶.

6. PRANSO-REGULATORNI I INSTITUCIONALNI OKVIR

Regulatorni okvir za sektor malih i srednjih preduzeća na nivou BiH čine sljedeći zakoni:

- Okvirni zakon o registraciji poslovnih subjekata (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 42/04)
- Zakon o računovodstvu i reviziji BiH (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 42/04)
- Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine broj. 44/03, 52/04, 34/07, 49/09, 32/13 i 91/17)
- Zakon o upravi za indirektno oporezivanje (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 89/05)
- Zakon o porezu na dodatu vrijednost (Službeni glasnik BiH broj: 09/05, 35/05, 100/08 i 33/2017)
- Zakon o carinskoj tarifi Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik Bosne i Hercegovine", broj 1/98, 5/98, 7/98, 31/02, 19/03, 30/04, 32/04, 48/05, 76/06, 35/09, 14/10 i 58/12)

¹⁵ <http://www.vladatk.kim.ba/javni-pozivi-monks/8787-konkurs-def-zanimanja-mon-25102021>

¹⁶ Dostavljeni tabelarni pregled Ministarstva obrazovanja i nauke TK: <http://www.vladatk.kim.ba/aktivnosti-ministarstva-monks/592-2021-mon/8956-potpisivanje-stipendija-mon-16122021>

- Zakon o elektronskom potpisu (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 91/06)

Regulatorni okvir za sektor mikro, malih i srednjih preduzeća na nivou Federacije BiH čine sljedeći zakoni:

- Zakon o privrednim društvima (Službene novine FBiH br. 81/15 i 75/21)
- Zakon o registraciji poslovnih subjekata u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH br. 27/05, 68/05, 43/09, 63/14, 32/2019 - odluka Ustavnog Suda i 85/2021)
- Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH br. 15/21)
- Zakon o poticanju razvoja male privrede i Pravilnik o postupcima u provedbi Programa razvoja male privrede¹⁷ (Službene novine FBiH br. 19/06, 25/09)
- Zakon o poreznoj upravi Federacije BiH (Službene novine FBiH br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 07/13, 71/14, 91/15 i 44/2022)
- Zakon o porezu na dobit Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH br. 97/07, 14/08, 39/09, 15/16, 15/20)
- Zakon o radu Federacije Bosne i Hercegovine (Službene novine FBiH br. 43/99, 32/00, 29/03, 62/15, 26/16, 89/18, 23/2020 - odluka Ustavnog Suda, 49/2021 i 44/22)

Regulatorni okvir za sektor mikro, malih i srednjih preduzeća na nivou TK

Ministarstvo privrede predstavlja nadležni organ za provedbu **Zakona o javno-privatnom partnerstvu**, te je nakon uspostave regulatornog okvira, intenziviralo aktivnosti na implementaciji Zakona.

S obzirom da su u toku implementacije identificirane potrebe za dodatnim unapređenjem Zakona, Ministarstvo privrede je pripremio izmjene i dopune Zakona o javno-privatnom partnerstvu, koje je koncem 2019. godine Vlada Tuzlanskog kantona usvojila. Shodno tome, u 2020. godini ukazala se potreba dodatnog usaglašavanja Uredbe o identifikaciji, pripremi, ugovaranju i praćenju implementacije projekata javno-privatnog partnerstva, te je Ministarstvo privrede pripremio Uredbu o izmjenama i dopunama Uredbe o identifikaciji, pripremi, ugovaranju i praćenju implementacije projekata javno-privatnog partnerstva, koja je početkom 2020. godine usvojena od strane Vlade Tuzlanskog kantona.

Izmjenama Zakona je pojednostavljena procedura imenovanja radnih tijela za projekte JPP iz nadležnosti jedinica lokalne samouprave, te je propisana priprema tehničke dokumentacije i učešće privatnog sektora u pripremi prijedloga projekta JPP-a.

Vlada Federacije BiH je na sjednici održanoj 08.10.2020. godine utvrdila **Nacrt zakona o poduzetničkoj infrastrukturi u Federaciji BiH**, koji je izradilo Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, uz podršku Projekta lokalnog integriranog razvoja koji finansira Evropska unija i provodi Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP). Tokom izrade prednacrt ovog zakona su širom Federacije BiH izvršene potrebne konsultacije i javne rasprave sa svim relevantnim akterima s ciljem prikupljanja informacija i unapređenja teksta predmetnog zakona.

¹⁷ Navedeni Zakon i Pravilnik su usvojeni u provođenju Evropske povelje o malim i srednjim preduzećima

Poduzetničku infrastrukturu čine poduzetničke zone i poduzetničke potporne institucije. Poduzetničke zone su najzastupljeniji i najznačajniji oblik poduzetničke infrastrukture u Federaciji BiH. Ključne koristi od uspostave poslovnih zona imaju lokalne vlasti kroz brži ekonomski razvoj, efikasniji instrument privlačenja investitora, punjenje općinskog/gradskog budžeta, te sprečavanje devastacije urbanog prostora. Poduzetnici ovim dobivaju infrastrukturno uređen prostor po povoljnim cijenama, mogućnost bržeg rasta i razvoja, dok regija i viši nivoi vlasti bolje upravljaju razvojem, brže i efikasnije planiraju budžet i sufinansiraju razvoj zona.

Isto tako, veoma bitnu ulogu u razvoju subjekata male privrede, posebno u onom početnom stadiju razvoja, imaju i poduzetničke podržavajuće institucije. Vrste poduzetničkih potpornih institucija su razvojne agencije, poduzetnički centri, poslovni inkubatori, poduzetnički akceleratori, poslovni parkovi, naučno-tehnološki parkovi, centri kompetencija i klasteri.

Ovim zakonom se prvi put uređuje institucionalni okvir poduzetničke infrastrukture tj. uspostava i razvoj svih vidova poduzetničke infrastrukture, uspostava Registra poduzetničke infrastrukture, kao i sistem podrške za unapređenje poduzetničke infrastrukture u Federaciji BiH.

Zakonom su precizirane faze uspostavljanja poduzetničkih zona, što će doprinijeti jedinstvenom pristupu uspostave poduzetničkih zona u praksi, te jasno utvrditi provedbu neophodnih koraka. Propisana je kategorizacija poduzetničkih zona prema veličini ukupne površine, prema tipu aktivnosti koje se obavljaju unutar zone i prema stepenu aktivacije raspoložive površine poduzetničke zone, ali je jasno regulirana i oblast upravljanja poduzetničkim zonama.

Zakon predviđa i uspostavu Registra poduzetničke infrastrukture kao integrirane elektronske baze podataka subjekata poduzetničke infrastrukture u Federaciji BiH, s ciljem izgradnje javno dostupnog i transparentnog sistema poduzetničke infrastrukture u Federaciji BiH, ali i korištenja podrški za poduzetničku infrastrukturu.

Sistem podrške za unapređenje poduzetničke infrastrukture koga je, također, regulisao ovaj zakon, biti će usmjeren na unapređenje poslovnih aktivnosti poduzetničkih zona i poduzetničkih potpornih institucija fokusirajući se na slijedeće prioritete: unapređenje uslova poduzetničke infrastrukture za privlačenje domaćih i stranih investicija, kreiranje povoljnog poslovnog okruženja za pametnu industriju, poticanje poduzetništva novih tehnologija i zelenog poduzetništva, jačanje konkurentnosti subjekata poduzetničke infrastrukture, povećanje broja zaposlenih i broja poslovnih subjekata te poticanje internacionalizacije poslovanja.

S obzirom da do sada nije postojao ovakav zakon, izrađen je potpuno novi zakonski propis kojim se stvara pravni osnov koji će omogućiti svim nivoima vlasti u Federaciji BiH sistemski pristup u planiranju razvoja poduzetničke infrastrukture, ali i cjelokupnog poslovnog okruženja u Federaciji BiH.

Ulaganjem u razvoj poduzetničke infrastrukture direktno se potiče ravnomjerni regionalni razvoj svake države, brže se razvija privreda, privlače investicije i povećava stopa zaposlenosti.

Dom naroda Parlamenta FBiH je na sjednici održanoj dana 04.03.2021. godine usvojio zaključak da Nacrt zakona može poslužiti kao temelj za izradu prijedloga Zakona o poduzetničkoj infrastrukturi u Federaciji BiH.

Vlada Federacije BiH utvrdila je na istoj sjednici održanoj 08.10.2020. godine Prijedlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima, čiji je cilj stvaranje normativnih pretpostavki za privlačenje što većeg broja domaćih i stranih investicija. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o privrednim društvima objavljen je 22.09.2021. godine u Službenim novinama FBiH broj: 75/21. Izmenama i dopunama pojednostavljuje se registracija poslovnih subjekata u Federaciji BiH i jača transparentnost u ovoj oblasti.

Jedna od novina je da se upis u registar društva, vođenje i održavanje registra u štampanom i elektronskom obliku i objavljivanje registracije vrši u skladu s propisima o registraciji poslovnih subjekata u FBiH. Osnivački akt u formi elektronskog dokumenta sadrži potpise osnivača u skladu s propisima kojim se u Federaciji BiH uređuju elektronski potpis i elektronski dokument.

Nakon razmatranja *Nacrta Zakona o poticanju razvoja male privrede u Federaciji BiH* u septembru 2019. godine Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je prihvatio Nacrt zakona i zadužio Vladu Federacije Bosne i Hercegovine da provede javnu raspravu u trajanju od 90 dana te da prilikom izrade Prijedloga Zakona uzme u obzir sugestije, primjedbe i prijedloge iznesene u javnoj raspravi. Postupajući u skladu sa navedenim, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta je dana 24.09.2020. godine otvorilo javnu raspravu o Nacrtu Zakona o poticanju razvoja male privrede u Federaciji BiH koja je trajala 90 dana od dana objavljivanja teksta Nacrta zakona na web stranici Ministarstva.

Ovaj Zakon koji treba da stvori bolje poslovno okruženje i da stvori pretpostavke da FBiH znatno više i kvalitetnije pomogne sektoru malih i srednjih preduzeća u njihovim pokušajima da uspješno budu prisutni i na svjetskom i domaćem tržištu, te zaposle puno veći broj osoba, nego što zapošljavaju sada.

Subjekti male privrede, kako je definisano u Nacrtu zakona, podijeljeni su u tri kategorije:

- Mikro subjekti su fizičke i pravne osobe koje zapošljavaju prosječno godišnje manje od deset osoba i čiji je ukupni godišnji prihod ili ukupna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine manja od 3.911.600 KM.
- Mali subjekti zapošljavaju prosječno godišnje manje od 50 osoba, a njihov ukupni godišnji prihod ili ukupna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine su manji od 19.558.000 KM.
- U kategoriju srednjih subjekata spadaju fizičke i pravne osobe koje zapošljavaju prosječno godišnje manje od 250 osoba i čiji je ukupni godišnji prihod manji od 97.790.000 KM ili čija je ukupna vrijednost poslovne imovine na kraju poslovne godine manja od 84.099.400 KM.

Novi zakon predviđa i donošenje Strategije razvoja male privrede u FBiH kao sveobuhvatanog dokumenta sa osnovnim ciljevima, mjerama i nosiocima dugoročnog razvoja male privrede. Na osnovu Strategije i trogodišnjeg Akcionog plana za njenu provedbu, te u skladu sa analizom stanja u oblasti male privrede, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta predlaže, a Vlada FBiH usvaja Program poticaja za razvoj male privrede u FBiH za svaku kalendarsku godinu najkasnije do 31. januara tekuće godine.¹⁸

U maju 2021. godine održan je okrugli sto na temu "Izrada prijedloga zakona o poticanju razvoja male privrede u Federaciji BiH" čiji je cilj postizanje što kvalitetnijeg rješenja i uključivanja svih relevantnih aktera na koje se ovaj zakon odnosi. Učesnici okruglog stola bili su predstavnici Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, Privredne komore FBiH, Obrtničke komore FBiH i Udruženja poslodavaca FBiH. Na okruglom stolu predstavljene su primjedbe i

¹⁸ <https://www.aa.com.ba/ekonomija/sarajevo-odr%C5%BEan-okrugli-sto-izrada-prijedloga-zakona-o-poticanju-razvoja-male-privrede-u-federaciji-bih-/2259477>

prijedlozi na nacrt Zakona prikupljeni putem javne rasprave, a isti jer je potrebno isti usuglasiti sa standardima Evropske unije (EU).

Do momenta izrade ove Informacije, gore navedeni zakon nije usvojen.

U februaru 2020. godine Doma naroda Parlamenta Federacije BiH usvojio je nacrt *Zakona o elektronskom potpisu*¹⁹ kako bi se ispunili ciljevi definirani strateškim dokumentima, Reformskom agendum, Programom rada Vlade Federacije BiH i Federalnog ministarstva prometa i komunikacija.

Cilj Zakona je stvoriti elektronsko poslovno okruženje za promet elektronskih dokumenata u državnoj upravi, pravosuđu, privredi i drugim oblastima, te tako stvoriti uvjete za razvoj konkurentne ekonomije, te efiksnije i racionalnije državne uprave, te kroz uspostavljanje eServisa, ostvariti bolju međusobnu komunikaciju između poslovnih subjekata, državne uprave i građana, jer ono smanjuje troškove poslovanja, doprinosi uštedama, stvara veću dodatnu vrijednost, smanjuje sivu ekonomiju i minimalizira korupciju. Takođe, cilj je da se omogući građanima, poslovnim i drugim subjektima, da svoje obaveze ili zahtjeve prema upravi obavljaju na što efikasniji način, uz minimalne troškove i broj fizičkih kontakata sa organima uprave.

Prilikom utvrđivanja teksta Nacrta Zakona o elektronskom potpisu Federacije BiH postavljen je tekst prednacrta Zakona sa obrazloženjem na web stranicu Ministarstva komunikacija i prometa BiH kao i na uvid i razmatranje svim federalnim ministarstvima, agencijama, upravama i upravnim organizacijama, privrednoj komori Federacije BiH, Udruženju poslodavaca Federacije BiH, Savezu općina i gradova Federacije BiH, javnim telekom i poštanskim operaterima i svim Vladama kantona u Federaciji BiH.

Zakon koji je u formi nacrtu prihvaćen na sjednici Doma naroda u februaru 2020. godine prošao je proceduru javne rasprave, a očekuje se da ga Vlada FBiH usvoji u formi prijedloga i ponovo pošalje Parlamentu. Poslovanje u otežanim okolnostima uslijed pandemije u 2020. godini daje na značaju informacijskim tehnologijama te tehnološkom unapređenju poslovanja.

Udruženje poslodavaca Federacije Bosne i Hercegovine pozvalo je zastupnike u Zastupničkom domu Parlamenta Federacije BiH da usvoje izmjene i dopune Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH. Amandmanom UPFBiH predlaže se izmjena člana 56. u smislu da se obaveza naknade plaće za vrijeme bolovanja na teret poslodavca smanjuje sa 42 na 15 dana, a da teret isplate ostatka bolovanja preuzmu fondovi zdravstvenog osiguranja. Usvajanjem prijedloga UPFBiH došlo bi do ujednačavanja zakonodavstva FBiH sa zakonskim propisima koji su na snazi u zemljama Evropske unije, smanjile bi se zloupotrebe bolovanja, a na ovaj način ostvarile bi se uštede na osnovu kojih bi plaće radnika mogle biti povećane za 15 posto.

UPFBiH također od zastupnika traži da se usvoje izmjene i dopune Zakona o zdravstvenom osiguranju FBiH u dijelu kojim će se poslodavci osloboditi obaveze snošenja tereta isplate plaće zbog povrede radnika do koje nije došlo na radnom mjestu i koja nije rezultat radnog angažmana uposlenika, nego da tu obavezu snose zavodi zdravstvenog osiguranja.

¹⁹ <http://finpik.gov.ba/bh/aktuelnosti/vijesti/281-na-nastavku-5-redovite-sjednice-doma-naroda-parlamenta-federacije-bih-usvojen-nacrt-zakona-o-elektronskom-potpisu.html>

Na sjednici održanoj 26.07.2022. godine zastupnici Zastupničkog doma Parlamenta FBiH su prihvatili Nacrt zakona o izmjenama Zakona o zdravstvenom osiguranju nakon čega je Nacrt zakona upućen je u javnu raspravu od 60 dana.²⁰

UPFBiH posljednjih godina kontinuirano upozorava na nedostatak radne snage, naročito u proizvodnom i uslužnom sektoru te je u više navrata insistirano na povećanju kvota za izdavanje radnih dozvola strancima u BiH. Prema podacima UPFBiH u ovome trenutku na tržištu radne snage u BiH nedostaje oko 30.000 radnika, posebno u proizvodnim djelatnostima poput građevine, drvne i hemijske industrije itd. Vijeće Ministara BiH je na prijedlog Ministarstva civilnih poslova donijelo Odluku o utvrđivanju godišnje kvote radnih dozvola za zapošljavanje stranaca u BiH za 2022. godinu kojom se u značajnoj mjeri povećava broj radnih dozvola koje se u Bosni i Hercegovini mogu izdati strancima.

Regulatorni okvir za sektor obrta na nivou BiH čine sljedeći zakoni:

- Zakon o računovodstvu i reviziji BiH (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 42/04)
- Zakon o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH" br. 9/05, 35/05, 100/08 i 33/2017)
- Pravilnik o primjeni zakona o porezu na dodanu vrijednost ("Službeni glasnik BiH", br. 93/05, 21/06, 60/06, 6/07, 100/07, 35/08 i 65/10)
- Zakon o sistemu indirektnog oporezivanja u Bosni i Hercegovini (Službeni glasnik Bosne i Hercegovine br. 44/03, 52/04, 34/07, 49/09, 32/13 i 91/17)
- Zakon o izmjenama Zakona o klasifikaciji djelatnosti u BiH.(Službeni glasnik BiH br. 32/10)
- Uputstvo o postupku ostvarivanja prava na pašalnu naknadu ("Službeni glasnik BiH", broj 81/06)
- Zakon o zaštiti potrošača u BiH ("Službeni glasnik BiH", broj 25/06 i 88/15)
- Pravilnik o registraciji i upisu u Jedinstven registar obveznika indirektnih poreza („Službeni glasnik BiH“, broj 28/07, 51/12 i 68/16)

Regulatorni okvir za sektor obrta na nivou Federacije BiH čine sljedeći zakoni:

- Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima ("Službene novine Federacije BiH", broj 75/21)
- Uredba o zaštiti tradicionalnih i starih obrta ("Službene novine Federacije BiH", broj 28/22)
- Pravilnik o popisu obrta ("Službene novine Federacije BiH", broj 42/22)
- Zakon o Poreznoj upravi FBiH ("Službene novine Federacije BiH", 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12, 7/13, 71/14 i 91/15)
- Pravilnik o dodjeljivanju identifikacionih brojeva, registraciji i identifikaciji i evidencijama poreznih obveznika na teritoriji FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 69/17, 17/18 i 32/20)
- Pravilnik o postupku podnošenja poreznih prijava ("Službene novine Federacije BiH", broj 66/02, 54/03, 74/04, 38/09, 7/11, 53/12)

²⁰ <http://www.upfbih.ba/uimages/dokumenti/Newsletter20broj2011220-20Juli202022.pdf>

- Pravilnik o procedurama prinudne naplate poreznih obaveza ("Službene novine Federacije BiH", broj 50/02, 54/03, 31/11, 38/16, 69/17 i 18/21)
- Pravilnik o dodjeljivanju id brojeva ("Službene novine Federacije BiH", broj 39/02, 1/03, 11/04, 2/10, 83/10, 66/11 i 104/14)
- Zakon o porezu na dobit ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/16 i 15/20)
- Pravilnik o primjeni zakona o porezu na dobit ("Službene novine Federacije BiH", broj 88/16, 11/17, 96/17, 94/19, 87/20 i 33/22)
- Zakon o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH", broj 10/08, 9/10, 44/11, 7/13 i 65/13)
- Pravilnik o primjeni zakona o porezu na dohodak ("Službene novine Federacije BiH", broj 67/08, 4/10, 86/10, 10/11, 53/11, 20/12, 27/13, 71/13, 90/13, 45/14, 52/16, 59/16, 38/17, 03/18, 30/18, 21/20, 48/21 i 77/21)
- Zakon o doprinosima ("Službene novine Federacije BiH", broj 35/98, 54/00, 16/01, 37/01, 1/02, 17/06, 14/08, 91/15, 104/16, 34/18, 99/19 i 4/21)
- Pravilnik o načinu obračunavanja i uplate doprinosa ("Službene novine Federacije BiH", broj 64/08, 81/08, 98/15, 6/17, 38/17, 39/18, 12/21 i 6/22)
- Osnovice za obračun doprinosa određenih obveznika ("Službene novine Federacije BiH", br. 81/08, 80/09, 78/10, 83/11, 107/12, 101/13, 103/14, 96/15, 5/17 i 7/21)
- Zakon o jedinstvenom sistemu registracije, kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine Federacije BiH", broj 42/09, 109/12, 86/15, 30/16 i 96/21)
- Pravilnik o podnošenju prijave za upis i promjene upisa u jedinstveni sistem registracije, kontrole i naplate doprinosa ("Službene novine Federacije BiH", broj 73/09, 38/10, 77/10, 9/11, 1/13, 83/14, 1/15, 48/16, 25/17, 53/19, 93/19, 105/21 i 20/22)
- Zakon o fiskalnim sistemima ("Službene novine Federacije BiH", broj 81/09)
- Pravilnik o postupcima i redoslijedu radnji u procesu fiskalizacije ("Službene novine Federacije BiH", broj 31/10, 86/10, 59/12, 51/19, 50/20 i 92/20)
- Odluka o određivanju drugih djelatnosti koje ne podliježu obavezi evidentiranja prometa putem fiskalnih uređaja ("Službene novine Federacije BiH", broj 41/11, 25/12)
- Zakon o unutrašnjoj trgovini ("Službene novine Federacije BiH", broj 40/10 i 79/17)
- Pravilnik o uslovima minimalne tehničke opremljenosti poslovnih prostora za obavljanje trgovine ("Službene novine Federacije BiH", broj 49/12)
- Pravilnik o obliku, sadržaju i načinu vođenja trgovačke knjige ("Službene novine FBiH" broj 91/15, 97/17, 3/18 i 47/19)
- Zakonom o ugostiteljskoj djelatnosti ("Službene novine Federacije BiH", broj 32/09)
- Zakon o novčanoj podršci u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji ("Službene novine FBiH", broj 42/10)
- Zakon o računovodstvu i reviziji u Federaciji BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 15/21)
- Uredba o uslovima i načinu plaćanja gotovim novcem ("Službenim novinama Federacije BiH", br. 72/15 i 82/15)
- Zakon o registraciji poslovnih subjekata u FBiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 27/05, 68/05, 43/09 i 63/14)
- Zakon o radu ("Službene novine Federacije BiH", broj 26/16 i 89/18)
- Zakon o ublažavanju negativnih ekonomskih posljedica ("Službene novine Federacije BiH", broj 28/20)

- Zakon o kontroli cijena ("Sl. novine FBiH", broj 2/95 i 70/08)
- Opći kolektivni ugovor za teritoriju Federacije BiH ("Službene novine FBiH", broj 54/05, 62/08 i 48/16)

Regulatorni okvir za sektor obrta na nivou Tuzlanskog kantona čine sljedeći zakoni:

- Zakon o porezu na promet nepokretnosti i prava ("Službene novine Tuzlanskog kantona", broj 11/01, 13/01, 13/03, 03/13, 12/16, 11/18 i 05/21)
- Pravilnik o naknadi plaće za vrijeme privremene spriječenosti za rad na teret sredstava Zavoda zdravstvenog osiguranja TK ("Službene novine TK" broj: 15/14 i 15/20)

Program ekonomske stabilizacije i oporavka Federacije Bosne i Hercegovine 2020 – 2021. godina, kao pretpostavka za održiv i ubrzan rast u 2022. godini, pod točkom 4. (Mjere s ciljem unaprjeđenja poslovnog ambijenta), predvidio je usvajanje *novog Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji BiH*, kao preduvjet za rast i razvoj obrtništva odnosno malog gospodarstva u Federaciji BiH.

Nakon što je 05.07.2021. godine dobio podršku Predstavničkog doma Parlamenta Federacije BiH, *Prijedlog zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji BiH*, usvojen je 09.09.2021. godine i u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH. Zakon o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji BiH, objavljen je u „Službenim novinama Federacije BiH broj 75/21“, te je stupio je na snagu dana 30. 9. 2021. godine.

Brojne su pogodnosti obrtnicima date novim Zakonom:

- omogućeno je vanjskotrgovinsko poslovanje obrtnika;
- ukinuta je podjela obrta na vezane i posebne obrte čime je po prvi put omogućeno obavljanje pojedinih vrsta obrta i bez stručne spreme, koja je velikim dijelom sprječavala osobe, posebno mlade ljude da registriraju željeni obrt, a bez nepotrebnih administrativnih prepreka;
- skraćena procedura i pojednostavljena registracija obrta;
- omogućeno je pribavljanje dokumentacije po službenoj dužnosti;
- ograničeno je izvršenje nad imovinom obrtnika;
- obrtniku je omogućeno obavljati i druge djelatnosti, koje služe obavljanju osnovne djelatnosti ili se uobičajeno obavljaju uz djelatnosti obuhvaćene rješenjem;
- omogućeno je fizičkim osobama i umirovljenicima obavljanje obrta u vidu dodatnog i dopunskog zanimanja;
- predviđen je obrtni registar kao informacijski sistem za upravljanje procesom registracije i obradu podataka o obrtima, kojim će upravljati FMRPO, a koji će sadržavati i podatke o obrtnicima i osobama koja obavljaju srodnu djelatnost i domaću radinost i što je najbitnije, čiji je upis obavezan u skladu s ovim Zakonom;
- kada je riječ o prestanku obrta po sili zakona dodat je stav u kome će na osnovu zahtjeva Porezne uprave FBiH, ako se utvrdi da obrtnik koji nije koristio privremeni prestanak obustavi obrt duže od 6 mjeseci i ne ostvaruje prihod od prometa i ako obrtnik duže od 6 mjeseci ne obračunava i ne plaća porezne obaveze, obrt biti ugašen po sili zakona;
- nacrt Zakona ne propisuje obavezu izdavanja obrtnice kao isprave, što rezultira jednim parafiskalnim nametom manje u odnosu na postojeći Zakon;

- definiran je obrt kao osnovno, dopunsko i dodatno zanimanje;
- pored vlasnika ostvarenog patentnog prava obrt može osnovati i vlasnik industrijske svojine;
- članarina odnosno visina članarine Obrtničkoj komori koja je značajno umanjena i to na način da se ista ne može propisati u iznosu većem od 0,50 % od osnovice za obračun doprinosa za prethodnu godinu koju objavljuje Federalno ministarstvo financija (u skladu sa postojećim Zakonom iznos je 1%).²¹

Na temelju donesenog Zakona, proistječe obaveza da ministar federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta u roku od šest mjeseci od dana donošenja Zakona donese 10 Pravilnika.

Na prijedlog Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta, a na temelju novog Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima FBiH, Vlada FBiH je donijela Uredbu kojom se uređuje popis tradicionalnih i starih zanata, kao i uvjeti za njihovo obavljanje. Popis tradicionalnih i starih zanata po vrstama u skladu je sa Zakonom o klasifikaciji djelatnosti u FBiH.

Kako je Uredbom o zaštiti starih zanata propisano, za obavljanje tradicionalnih i starih zanata potrebno je imati srednju školsku spremu trećeg ili četvrtog stepena ili višeg stepena od propisanog. Ukoliko je posebnim propisom, zavisno od djelatnosti, za određeno zanimanje propisana najmanje osnovna škola, odgovarajuća stručna sprema, odnosno dopunski uvjeti za obavljanje djelatnosti, ti uvjeti moraju biti ispunjeni.

Obrtnici koji obavljaju tradicionalne i stare zanate mogu, u skladu Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima u FBiH, polagati majstorski ispit pred komisijom koju osniva srednja stručna škola ili ustanova za obrazovanje odraslih koja je verificirana za te poslove u skladu s važećim propisima iz oblasti odgoja i obrazovanja, u suradnji s županijskom obrtničkom komorom.

Obrtnici kojima je odobrenje za obavljanje tradicionalnih i starih zanata izdato do dana stupanja na snagu Zakona, mogu nastaviti s obavljanjem obrta, iako ne ispunjavaju potreban uvjet koji se odnosi na školsku spremu. Također, majstorski ispit je u cijelosti priznat obrtnicima koji su ga položili po propisima koji su važili do dana početka primjene Zakona.

Inače, popisom tradicionalnih i starih zanata, koji je sastavni dio Uredbe, obuhvaćene su 23 vrste djelatnosti.²²

7. PODUZETNIČKA INFRASTRUKTURA NA PODRUČJU TUZLANSKOG KANTONA

Tuzlanski kanton je jedan od Kantona sa uspješnim i razvijenim subjektima poduzetničke infrastrukture koji značajno doprinose razvoju poduzetništva. Od subjekata poduzetničke infrastrukture na području Tuzlanskog kantona uspostavljene su poslovne zone, tehnološki parkovi i poduzetnički inkubatori, dok ostale subjekte poduzetničke infrastrukture čine komore, razvojne agencije i udruženja.

²¹ <https://www.fmrpo.gov.ba/usvojen-zakon-o-obrtu-i-srodnim-djelatnostima/>

²² <https://www.fmrpo.gov.ba/uredba-uvjeti-obavljanja-i-popis-starih-i-tradicionalnih-zanata/>

7.1. Poslovne zone na području Tuzlanskog kantona²³

Poslovne zone su jedan od elemenata poduzetničke infrastrukture i na području Tuzlanskog kantona uspostavljene su ili pak postoje planovi za uspostavom poslovnih zona. Na području Tuzlanskog kantona u 13 gradova/općina su 32 poslovne zone od čega je 13 uspostavljenih, 15 djelimično izgrađenih dok je 4 poslovnih zona u fazi iniciranja uspostave zone. U dijelu informacije „Prilozi“ dat je pregled poslovnih zona na Tuzlanskom kantonu (Prilog 1.).

7.2. Tehnološki parkovi

Na području Tuzlanskog kantona se nalazi tehnološki park BIT Centar čiji osnivač je Grad Tuzla. BIT Centar Tuzla stvorio je idealan ambijent i podršku za kompanije koje posluju u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija, kako za start-up-e, tako i za kompanije koje već posluju. U cilju kreiranja finansijski stabilnih kompanija sa visokim potencijalom za rast i razvoj, kao i podrške i ubrzanja procesa razvoja kompanija lociranih u BIT Centru Tuzla, posebno za mlade educirane ljude, osigurana je adekvatna infrastruktura, specijalizirane usluge i treninzi. Površina tehnološkog parka je 2.700 m², a u njemu se pružaju stručne usluge: poslovni konsalting, poslovni treninzi, poslovno povezivanje, transfer znanja i tehnologija, mogućnost apliciranja na početni SEED kapital, finansijske, marketinške, računovodstvene i pravne usluge.

BIT Centar sarađuje sa Univerzitetom u Tuzli, posebno Elektrotehničkim fakultetom, na izgradnji i selekciji najboljih kadrova iz oblasti informaciono – komunikacionih tehnologija, ohrabriranju na start up poslovnim projektima, njihovom poslovnom treningu i podršci putem SEED Capital fonda. BIT Centar je bio posrednik u uspostavljanju specijalizirane laboratorije za obuku studenata u programiranju i razvoju mikrokontrolera.

7.3. Poduzetnički inkubatori

Tuzlanski kanton raspolaže i sa poduzetničkim inkubatorima, kao značajnim elementom poduzetničke infrastrukture.

Razvojno-poduzetnički centar Tuzla je osnovan od strane Općine Tuzla 2003. godine, pri čemu je od samog osnivanja kreiran model poslovne zone sa inkubatorskim kapacitetima, sa namjenom smještaja i pružanja usluga podrške nastanku i razvoju preduzeća, kako za podršku novonastalim preduzećima, tako i za podršku već razvijenim preduzećima. RPC Tuzla sastoji se od kompleksa kojeg čini 26 građevinskih objekata ukupne površine 9.613 m², od čega 21 objekat ukupne površine 9.037 m² koji pružaju mogućnost različitih poduzetničkih djelatnosti preduzećima koja su smještena u zoni. Ukupna zemljišna površina kompleksa iznosi 158.770 m².

RPC Tuzla - Inkubator Lipnica realizuje redovne aktivnosti usmjerene na podsticanje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz obezbjeđenje poslovnih prostora za rad pod povoljnim finansijskim okolnostima, pružanje poslovnih i drugih usluga u najkritičnijim fazama razvoja preduzeća, sudjelovanje u lokalnom ekonomskom razvoju kroz potpuno opravdano korištenje građevinskog zemljišta i objekata uz otvaranje niza proizvodno prerađivačkih i uslužnih pogona u

²³ Podaci lokalnih zajednica Tuzlanskog kantona

cilju smanjenja nezaposlenosti stanovništva na području Tuzle i Lipnice. Vlastitim sredstvima u iznosu od 50.000,00 KM dat je doprinos za poticanje razvoja MSP-a za 35 poduzetničkih firmi i to za potrebe adaptacije objekata RPC-a, sanacije kvarova na objektima, izradu i montažu limenih krovova, nabavku i montažu dva nova kotla za centralno grijanje u kotlovnici, za sanaciju dijela puta u krugu RPC-a, te nabavku materijala za uređenje vanjskih i unutrašnjih dijelova objekata, za nabavku nove opreme (klima uređaj, kartice za rampu na ulazu u RPC).

U okviru EU projekta „Business Environment Strengthening for more SMEs in Tuzla and Neighbouring Municipalities – BESt 4 SMEs“ na području općina Srebrenik i Kalesija uspostavljeni su Centri za podršku poduzetništvu s inkubacionim kapacitetima po uzoru na BIT Centar Tuzla. Funkcionalni centri u Srebreniku, kao i u Kalesiji, uspostavljeni su u 2016. godini, a omogućavaju poslovno inkubiranje do 5 novih preduzeća u svakom od ova dva objekta. Pregled poslovnih inkubatora na području Tuzlanskog kantona dat je u Tabeli 20.

Tabela 20. Pregled poslovnih inkubatora na području Tuzlanskog kantona

Grad/ Općina Kantona	Naziv	Status	Površina (m ²)	Broj poslovnih subjekata - korisnika
Tuzla	Razvojno-poduzetnički centar Tuzla – Inkubator „Lipnica“	Postojeći poduzetnički inkubator	10.500 m ²	40
Srebrenik	Centra za podršku poduzetništvu s inkubacionim kapacitetima	Postojeći poduzetnički inkubator	200 m ²	do 5
Kalesija	Centra za podršku poduzetništvu s inkubacionim kapacitetima	Postojeći poduzetnički inkubator	200 m ²	do 5

7.4. Ostali subjekti poduzetničke infrastrukture

Na području Tuzlanskog kantona uspostavljeni su i djeluju uspješna udruženja, komore i razvojna agencija koji svojim aktivnostima pružaju značajnu podršku razvoju poduzetništva na području Kantona.

Aktivnosti sljedećih udruženja i institucija koje se bave podrškom razvoju poduzetništva na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini, a koji su dostavili podatke Ministarstvu privrede za potrebe izrade Informacije su:

- Kantonalna privredna komora Tuzla
- Obrtnička komora TK
- Udruženje za razvoj NERDA
- Institut za zavarivanje d.o.o. Tuzla
- Centar za razvoj i podršku Tuzla

Aktivnosti navedenih institucija predstavljene su u dijelu informacije „Prilozi“ (Prilog 2).

8. FINANSIJSKI PROGRAMI POTICAJA RAZVOJA MSP I OBRTA U 2021. GODINI

8.1. POTICAJI VLADE FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

8.1.1. Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta

U toku 2021. godine Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (FMRPO) je pružilo finansijsku podršku malim i srednjim preduzećima i obrtima putem dva javna poziva namjenjena za jačanje i razvoj MSP-a i na osnovu Uredbe o mjerama finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima u FBiH u cilju ublažavanja negativnih posljedica pandemije COVID-19²⁴.

Putem godišnjeg Javnog konkursa za dodjelu grant sredstva za poticanje razvoja poduzetništva i obrta u 2021. godini realizovana su dva projekta finansijske podrške razvoju MSP i to:

- Jačanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća
- Digitalna transformacija malih i srednjih preduzeća.

1. Javni konkurs za odabir korisnika grant sredstava za Projekt „Jačanje konkurentnosti malih i srednjih preduzeća“

Prepoznajući značaj ulaganja u razvoj poduzetništva u FBiH, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (FMRPO) posebnu pažnju usmjerava ka jačanju konkurentnosti malih i srednjih preduzeća (MSP) kroz plasman finansijskih sredstava u vidu grantova. U skladu sa potpisanim sporazumom sa Svjetskom bankom u sklopu komponente 2 Projekta hitne podrške firmama u BiH (Projekt oporavka i podrške firmama/poslovnim subjektima u BiH) objavljen je Javni konkurs za odabir korisnika grant sredstava za Projekt "Jačanje konkurentnosti MSP" za 2021. godinu²⁵.

Ciljevi i prioritetne oblasti projekta odnose se na jačanje MSP kroz tehnološko unapređenje poslovnih procesa i proizvodnje, sa fokusom na sektore sa najvećim potencijalom za ekonomski rast te povećanje konkurentnost MSP kroz jačanje njihove sposobnosti da posluju na međunarodnim tržištima, jačanje tržišne pozicije i promocija izvoznih potencijala te umrežavanje sa novim tržištima i poslovnim partnerima.

Ukupan iznos sredstava za finansiranje projekta iznosio je 2.400.000,00 KM. Maksimalni iznos sredstava za ulaganja u osnovna sredstva je definisan do 30.000 KM, a za unapređenje pristupu tržištu i promociji proizvoda na tržištu do 5.000 KM.

²⁴ Dopis FMRPO sa podacima o dodijeljenim grant i drugim finansijskim sredstvima za poticaj razvoja MSP i obrta u 2021. godini broj: 06-04-323/22 od 19.04.2022. godine

²⁵ <https://www.fmrpo.gov.ba/3980/>

Kroz projekat "Jačanje konkurentnosti MSP" u 2021. godini finansijski je podržano 80 poslovnih subjekata u ukupnom iznosu od 2.332.436,42 KM. Od ukupno dodijeljenih sredstava, **16,25% odnosno 389.026,33 KM dodijeljeno je za 13 subjekata sa područja Tuzlanskog kantona.**

Pregled korisnika sredstava FMRPO po osnovu projekta "Jačanje konkurentnosti MSP" za 2021. godinu može se pogledati na linku: <https://www.fmrpo.gov.ba/rezultati-jacanje-konkurentnosti-msp-a/>.

2. Javni konkurs za odabir korisnika grant sredstava za Projekt „Digitalna transformacija malih i srednjih preduzeća“

Kroz grant shemu FMRPO pruža podršku MSP kako bi realizirali aktivnosti i mjere podrške u cilju digitalne transformacije malih i srednjih preduzeća i jačanja otpornosti MSP-a na krizu izazvanu COVID-19 pandemijom. MSP-a u Federaciji Bosne i Hercegovine generalno zaostaju u pogledu usvajanja novih tehnologija za povećavanje produktivnosti. Dodatno, utjecaj COVID-19 stavio je u prvi plan potrebu za prihvatanjem novih tehnologija kako bi se povećavo njihov potencijal za rast, kao i njihova konkurentnost u fazi oporavka.

Sredstva za realizaciju grant sheme osigurali su UNDP i Vlada Federacije BiH s ciljem poticanja razvoja digitalne ekonomije u Federaciji Bosne i Hercegovine. Na ovaj način pruža se podrška unapređenju konkurentnosti MSP, povećava produktivnost, omogućava brži ekonomski rast i digitalizacija poslovanja.

Za ove poticaja izdvojeno je ukupno 370.000 KM, od čega je UNDP osigurao 320.000 KM, a Vlada Federacije BiH 50.000 KM. Minimalan iznos grant sredstava koji se mogao dodijeliti po jednom projektu iznosio je 10.000 KM, a maksimalan 20.000 KM.

Za projekat „Digitalna transformacija MSP-a“ Federalno ministarstvo je finansijski podržalo 20 poslovnih subjekata u iznosu od 364.168,75 KM odnosno projekte kojima će biti finansirano ukupno 100 različitih softverskih i hardverskih rješenja, 178 zaposlenika malih i srednjih poduzeća proći će određene treninge za korištenje najsavremenijih tehnologija u proizvodnji, a u konačnici će biti otvoreno i 60 novih radnih mjesta. Od ukupno dodijeljenih sredstava, **19,3% odnosno 70.194,60 KM dodijeljeno je za 4 subjekata sa područja Tuzlanskog kantona.**

Pregled korisnika sredstava FMRPO po osnovu projekta " Digitalna transformacija MSP-a " za 2021. godinu može se pogledati na linku: <https://www.fmrpo.gov.ba/preliminarni-rezultati-digitalna-transformacija-msp-a-u-fbih/>.

Dakle, tokom 2021. godine Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (FMRPO) je pružilo finansijsku podršku malim i srednjim preduzećima putem dva javna poziva namjenjena za jačanje i razvoj MSP-a. Po navedena dva programa od ukupno dodijeljenih sredstava, **17% odnosno 459.220,93 KM dodijeljeno je za 17 subjekata sa područja Tuzlanskog kantona.**

3. Uredba o mjerama finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima u FBiH

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine na svojoj 287. sjednici, održanoj 27.10.2021. godine, donijela je Uredbu o mjerama finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine u cilju ublažavanja negativnih posljedica pandemije COVID-19, a koja je objavljena u Službenim novinama Federacije BiH, broj 87/21. Cilj dodjele ove finansijske pomoći je opstanak obrta i ostalih samostalnih djelatnosti, očuvanje radnih mjesta i osiguranje podrške likvidnosti u svrhu ublažavanja negativnih posljedica pandemije COVID-19.

Pravo na dodjelu finansijske pomoći po ovoj Uredbi ostvarili su svi obrti i ostale samostalne djelatnosti, koje uredno izmiruju svoje obaveze i koje su očuvale radna mjesta, a na osnovu službenih evidencija Porezne uprave Federacije BiH, kao i Uprave za indirektno oporezivanje BiH.

Ovakav vid dodjele pomoći elektronskim putem, bez dostavljanja dokumentacije, a na osnovu službenih evidencija, proveden je po prvi put u Federaciji BiH uspješno, što je svojevrsna novina i značajno olakšanje svim korisnicima. Ključ za raspodjelu sredstava je bio posječan broj radnika u periodu od 12 mjeseci, a maksimalan iznos pomoći po jednom subjektu je iznosio 30.000 KM.

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je na 296. sjednici dana 23. 12. 2021. godine utvrdila konačnu listu korisnika finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima koja je objavljena na linku: <https://www.fmrpo.gov.ba/konacna-lista-korisnika-obrti-i-ostale-samostalne-djelatnosti/>.

Pravo na finansijsku pomoć je ostvarilo ukupno 24.776 subjekata male privrede i podržano je ukupno 44.056 radnih mjesta u Federaciji BiH, od čega se 60% odnosi na obrtnike. Ukupan iznos dodijeljene finansijske pomoći je 59.999,335,49 KM.

Uredbom o mjerama finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima u Federaciji Bosne i Hercegovine u cilju ublažavanja negativnih posljedica pandemije COVID-19 podržano je **4.733 obrta** i ostale samostalne djelatnosti u ukupnom iznosu od **12.083.114,26 KM** sa područja Tuzlanskog kantona. Dakle, od ukupno dodijeljenih sredstava, **20,1%** odnosi se na korisnike sa područja Tuzlanskog kantona.

8.1.2. Federalno ministarstvo energije, rudarstva i industrije

Javni poziv Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije za dodjelu finansijske pomoći putem budžetske pozicije **"Tekući transferi i drugi tekući rashodi – subvencije privatnim preduzećima i poduzetnicima"** za 2021. godinu objavljen je u Službenim novinama FBiH br. 76/21 od 24.09.2021. godine.

Cilj dodjele finansijske pomoći po ovom Javnom pozivu je da se u uslovima otežanog poslovanja izazvanog pandemijom virusa COVID -19, obezbijedi podrška privrednim društvima za očuvanje radnih mjesta. Finansijska pomoć predstavlja dodjelu bespovratnih finansijskih sredstava privrednim društvima sa sjedištem u Federaciji Bosne i Hercegovine u okolnostima izazvanim

pandemijom COVID – 19, koja se uplaćuju na račun korisnika finansijske pomoći u skladu sa kriterijima iz Javnog poziva. Finansijska pomoć se mogla koristiti isključivo za isplate minimalnih plaća sa svim pripadajućim porezima i doprinosima za period od 01.06.2021. godine do 31.12.2021.godine. Korisnici finansijske pomoći ne mogu smanjiti broj radnika/zaposlenika u periodu od 31.08.2021. do 28.02.2022. godine, izuzev ako se smanjenje radnika desilo zbog „više sile“ (usljed smrti radnika, jednostranog raskida ugovora o radu od strane radnika, odlaska u penziju radnika i/ili isteka ugovora o radu na određeno vrijeme).

Osnovni kriteriji za izbor korisnika po ovom Javnom pozivu za dodjelu finansijske pomoći su:

- da je privredno društvo ostvarilo pad ukupnog prihoda od najmanje 10% za period 01.01.2020.-31.12.2020. godine u odnosu na ukupni prihod ostvaren za period 01.01.2019.-31.12.2019. godine ili da je izvoznik, što znači da je privredno društvo ostvarilo izvoz (prihodi od prodaje roba i učinaka na stranom tržištu) preko 30% od ukupnog prihoda ostvarenog u 2020. godini za koju su dostupni službeni godišnji finansijski izvještaji društva;
- za privredna društva koja posluju kraće od 12 mjeseci u 2019. godini potrebno je dostaviti i dokumentaciju o ukupnom prihodu u 2020. godini za isti vremenski period za koji su dostavljeni podaci za 2019. godinu, kako bi bili uporedivi, odnosno kako bi se dokazao ostvaren pad ukupnog prihoda za određeni 3 period, u iznosu od 10% i više.

Ukupna raspoloživa finansijska sredstva za provođenje ovog Javnog poziva iznose 30.000.000,00 KM. Maksimalan iznos finansijske pomoći koji se može dodijeliti jednom korisniku, po ovom Javnom pozivu, ne može preći iznos od 700.000,00 KM.

Ukupno dodijeljeni iznos finansijske pomoći privrednim društvima iz Sektora industrije Tuzlanskog kantona **iznosi 7.234.496,12 KM za 3.417 zaposlenika za 42 privredna subjekta sa područja TK.**

U Tuzlanskom kantonu u sektoru metalna, elektro i automobilska industrija dodijeljen je iznos od 2.539.922,48 KM za 13 privrednih subjekata. U sektoru građevinskog materijala i nemetala nije bilo korisnika iz navedene branše za Tuzlanski kanton.

Kada je riječ o sektoru drvne, papirne i grafičke industrije za Tuzlanski kanton dodjeljen je iznos od 856.201,57 KM za 16 privrednih subjekata.

U sektoru proizvodnje tekstila, odjeće, kože i obuće za Tuzlanski kanton dodjeljen je iznos od 1.757.054,26 KM za 4 privredna subjekta.

Za Tuzlanski kanton u sektoru hemijske, farmaceutske industrije gume i obuće, dodjeljen je iznos od 2.066.744,17 KM za 8 privrednih subjekata.

U sektoru ostale prerađivačke djelatnosti za Tuzlanski kanton dodjeljen je iznos od 14.573,64 KM za 1 privredni subjekat.

Za sektor metalne, elektro i automobilske industrije odobren je najveći iznos sredstava za poslovne subjekte na područja Tuzlanskog kantona, a zatim slijedi: sektor hemijske, farmaceutske industrije, industrije guma i plastike, sektoru tekstila, odjeće, kože i obuće, sektor drvne, papirne i grafičke

industrije, te ostale prerađivačke djelatnosti, dok u sektoru građevinskog materijala i nemetala nije bilo privrednih subjekata kojima su sredstva dodijeljena.

Ako posmatramo po općinama/gradovima najveći iznos sredstava dodijeljen je gradu Gračanici 2.386.899,22 KM za 17 privrednih subjekata za 706 zaposlenika, zatim gradu Gradačac iznos od 2.361.860,46 KM za 10 privrednih subjekata za 1.080 zaposlenika, zatim slijedi grad Lukavac sa iznosom od 1.669.612,40 KM za 3 privredna subjekta za 1.407 zaposlenika. Sredstva su dobila i privredna društva sa područja grada Tuzle, Živinica, te općina Kalesija, Kladanj i Teočak, dok sredstva nisu dobila privredna društva općina Sapna, Banovići, Doboj Istok, Čelić i Grad Srebrenik.

Tabele korisnika sredstava privrednih subjekata sa odobrenim iznosima za Tuzlanski kanton nalaze se u dijelu informacije „Prilozi“ (Prilog 3.)

8.2. MINISTARSTVO PRIVREDE TUZLANSKOG KANTONA

8.2.1. Podrška razvoju Kantona 2021. godina

Ministarstvo privrede Tuzlanskog kantona je realiziralo Javni poziv putem kojeg se vrši odabir korisnika grant sredstava iz budžetske stavke „Podrška razvoju Kantona“ za 2021. godinu pri čemu se podržavaju programi usmjereni na razvoj poduzetništva i obrta, a time su usmjereni i na privredni razvoj Tuzlanskog kantona.

Naime, na osnovu Programa o utvrđivanju uslova, kriterija i postupka za raspodjelu sredstava Budžeta Tuzlanskog kantona za 2021. godinu sa pozicije 31010003 – „Podrška razvoju Kantona“ broj: 02/1-11-10925-1/21 od 01.06.2021. godine („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 13/21) i Odluke o izmjeni Programa o utvrđivanju uslova, kriterija i postupka za raspodjelu sredstava Budžeta Tuzlanskog kantona za 2021. godinu sa pozicije 31010003 – „Podrška razvoju Kantona“ broj: 02/1-11-18200-1/21 od 13.09.2021. godine („Službene novine Tuzlanskog kantona“, broj: 18/21) izdvojeno je ukupno 4.500.000 KM od čega je 3.480.000 KM predviđeno za programe/projekte koji se odnose na odabir korisnika grant sredstava „Podrška razvoju Kantona“, a iznos od 1.000.000 KM za subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima sa područja TK.

Javni poziv za odabir korisnika grant sredstava „Podrška razvoju Kantona“ za 2021. godinu je objavljen u dnevnom listu „Dnevni avaz“ od 03.06.2021. godine za sljedeće programe:

1. Refundacija uplaćenih poreza i doprinosa na plaću i iz plaće zaposlenika za mjesec mart 2021. godine privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog kantona (sa iznosom od 48.000 KM);
2. Subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP) za nabavku opreme, alata i repromaterijala (sa iznosom od 2.000.000 KM);

3. Subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP) za digitalnu transformaciju (sa iznosom od 120.000 KM);
4. Subvencije obrtima za nabavku opreme, alata i repromaterijala (sa iznosom od 1.022.000 KM);
5. Subvencije novoosnovanim MMSP i obrtima za nabavku opreme, alata i repromaterijala (sa iznosom od 230.000 KM);
6. Subvencije za podršku obrtničkim komorama i udruženjima obrtnika (sa iznosom od 10.000 KM);
7. Sufinansiranje razvojnih projekata finansiranih iz EU i/ili drugih međunarodnih fondova (sa iznosom od 50.000 KM).

Nakon okončane procedure po prvom Javnom pozivu, Komisija za odabir korisnika grant sredstava odobrila je za **7 programa ukupno 3.480.000 KM za 729 korisnika** (mikro, mala i srednja preduzeća, obrte, novoosnovane MMSP i obrte, obrtničke komore i udruženjima obrtnika te udruženja i fondacije s područja Tuzlanskog kantona).

U nastavku su prezentirane detaljnije informacije o programima u okviru navedenog javnog poziva.

PROGRAM BR. 1. „Refundacija uplaćenih poreza i doprinosa na plaću i iz plaće zaposlenika za mjesec mart 2021. godine privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog kantona“

Sredstva iz ovog programa predviđena su mikro, malim i srednjim preduzećima i obrtima za refundaciju uplaćenih poreza i doprinosa na plaću i iz plaća zaposlenika za mjesec mart 2021. godine.

Korisnicima koji ispunjavaju sve potrebne uslove za sve zaposlenike kojima je obračunata i isplaćena plaća za mart mjesec 2021. godine isplatiće se obračunati i uplaćeni iznos poreza i doprinosa na plaću i iz plaće u obliku refundacije u iznosu do 300,00 KM po zaposleniku s ciljem ublažavanja negativnih posljedica izazvanih koronavirusom.

U okviru ovog Programa sredstva su dodijeljena za ukupno 3 korisnika u iznosu od 47.733,27 KM. Pregled korisnika sredstava sa iznosima dodijeljenih sredstava je dat u Tabeli 1.

PROGRAM BR. 2. „Subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima za nabavku opreme, alata i repromaterijala“

Sredstva iz ovog programa predviđena su mikro, malim i srednjim preduzećima za subvencioniranje troškova nabavke opreme, alata i repromaterijala. Oprema, alat i repromaterijal koji se nabavljaju moraju biti namjenjeni djelatnosti koju MMSP obavlja.

Ciljevi koji se žele postići implementacijom projekta jesu održivost, rast i razvoj mikro, malih i srednjih preduzeća uzevši u obzir poslovanje navedenih privrednih subjekata u uslovima pandemije COVID-19 na području Kantona.

U okviru ovog Programa sredstva su dodijeljena za ukupno 221 MMSP (108 mikro, 81 malo i 32 srednja preduzeća) u ukupnom iznosu od 2.000.000 KM. Pregled korisnika sredstava sa iznosima dodijeljenih sredstava je dat u Tabeli 2.

U okviru ovog Programa sredstva su dodijeljena za ukupno 221 MMSP u iznosu od 2.000.000,00 KM od čega se 698.122,14 KM odnose na 108 mikro preduzeća (do 10 zaposlenih), 804.069,73 KM na 81 malih preduzeća (do 50 zaposlenih) i 497.808,13 KM na 32 srednjih preduzeća (do 250 zaposlenih).

PROGRAM BR. 3. „Subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP) za digitalnu transformaciju“

Sredstva iz ovog programa predviđena su mikro, malim i srednjim preduzećima za subvencioniranje troškova nabavke ili izrade digitaliziranih rješenja u poslovanju (implementacija sistema ERP- Enterprise resource planning i CRM- Customer Relationship Management, digitalizacija i automatizacija poslovnih procesa, digitalni marketing, digitalna nabava, edukacija, slična digitalna rješenja u poslovanju) s ciljem poboljšanja rada poslovnih subjekata u uslovima pandemije COVID-19.

Ciljevi koji se žele postići implementacijom projekta su održivost, rast i razvoj primjenom digitaliziranih rješenja u poslovanju mikro, malih i srednjih preduzeća uzevši u obzir poslovanje navedenih privrednih subjekata u uslovima pandemije COVID-19 na području Kantona.

U okviru ovog Programa sredstva su dodijeljena za ukupno 7 MMSP u iznosu od 120.000 KM. Pregled korisnika sredstava sa iznosima dodijeljenih sredstava je dat u Tabeli 3.

PROGRAM BR. 4. „Subvencije obrtima za nabavku opreme, alata i repromaterijala“

Sredstva iz ovog programa predviđena su obrtima za subvencioniranje troškova nabavke opreme i alata i repromaterijala. Oprema, alat i repromaterijal koji se nabavljaju moraju biti namijenjeni djelatnosti koju obrt obavlja.

Ciljevi koji se žele postići implementacijom projekta jesu održivost, rast i razvoj obrta uzevši u obzir poslovanje navedenih privrednih subjekata u uslovima pandemije COVID-19 na području Kantona.

U okviru ovog Programa sredstva su dodijeljena za ukupno 352 obrta u iznosu od 1.022.000 KM. Pregled korisnika sredstava sa iznosima dodijeljenih sredstava je dat u Tabeli 4.

PROGRAM BR. 5. „Subvencije novoosnovanim MMSP i obrtima za nabavku opreme, alata i repromaterijala“

Sredstva iz ovog programa predviđena su novoosnovanim MMSP i obrtima za refundiranje troškova registracije i nabavke opreme, alata i repromaterijala kao i subvencioniranje nove nabavke opreme, alata i repromaterijala. Oprema i alat koji su nabavljeni moraju biti namijenjeni djelatnosti koju MMSP/obrt obavlja.

Korisnici sredstava su novoosnovani MMSP i obrti koji moraju biti registrovani od 01.01.2020. godine do momenta objave javnog poziva.

Ciljevi koji se žele postići implementacijom projekta jesu održivost, rast i razvoj novoosnovanih mikro, malih i srednjih preduzeća (MMSP) i obrta uzevši u obzir poslovanje navedenih privrednih subjekata u uslovima pandemije COVID-19 na području Kantona.

U okviru ovog Programa sredstva su dodijeljena za ukupno 139 novoosnovanih MMSP i obrta u iznosu od 230.000 KM od čega se 58.050 KM odnose na 27 novoosnovanih MMSP i 171.950 KM na 112 novoosnovanih obrta.

Pregled korisnika sredstava sa iznosima dodijeljenih sredstava je dat u Tabeli 5.

PROGRAM BR.6. „Subvencije za podršku obrtničkim komorama i udruženjima obrtnika“

Sredstva iz ovog programa predviđena su za sufinansiranje implementacije projektnih aktivnosti obrtničkih komora i udruženja obrtnika namijenjenih razvoju i afirmaciji obrta, aktivnosti na promociji obrtništva u obrazovnim institucijama, interesnog umrežavanja obrtnika, organizovanog zastupanja interesa obrtnika na zajedničkom tržištu, edukacije članova komore i udruženja, organizovanja obrtnika u cilju promocije i jačanja obrtništva i srodnih djelatnosti, organizacije aktivnosti iz područja obrazovanja i osposobljavanja za potrebe obrtništva propisane Zakonom o obrtu i srodnim djelatnostima.

U okviru ovog Programa sredstva su dodijeljena za 2 korisnika u ukupnom iznosu od 10.000 KM, a pregled sa iznosom dodijeljenih sredstava je dat u Tabeli 6.

PROGRAM BR. 7. „Sufinansiranje razvojnih projekata finansiranih iz EU i/ili drugih međunarodnih fondova“

Sredstva iz ovog programa predviđena su za sufinansiranje implementacije razvojnih projekata na Tuzlanskom kantonu koji se finansiraju iz EU i/ili drugih međunarodnih fondova, a namijenjena su za udruženja i fondacije sa sjedištem na području Tuzlanskog kantona.

U okviru ovog Programa sredstva su dodijeljena za 5 korisnika u ukupnom iznosu od 50.000 KM, a pregled sa iznosom dodijeljenih sredstava je dat u Tabeli 7.

8.2.2. Finansijski poticaji za dodjelu kreditnih sredstava

Kreditna linija Vlade Tuzlanskog kantona i Bosna Bank International d.d. Sarajevo

Na osnovu člana 3. stav (4) Pravilnika o provođenju postupka dodjele sredstava za subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog kantona broj: 02/1-02-22523/19 od 05.11.2019. godine, Ministarstvo privrede Tuzlanskog kantona objavilo je 11.11.2019. godine Javni poziv za odabir banke za plasman kreditne linije uz subvencioniranje dijela kamatne stope u visini od 3% iz sredstava Budžeta Tuzlanskog kantona za 2019. godinu privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog kantona. Vlada Tuzlanskog kantona obezbijedila je sredstva za subvencioniranje kamatne stope u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2019. godinu sa Escrow računa – potrošačka jedinica - 11010017 u ukupnom iznosu od 1.000.000,00 KM, dok će izabrana banka biti u obavezi obezbijediti kreditna sredstva privrednim subjektima.

Nakon okončanja procedure za odabir banke krajem 2019. godine, Vlada TK i Ministarstvo privrede su potpisali Ugovor o pružanju usluga plasmana kreditnih sredstava uz subvencioniranje dijela kamatne stope/profitne marže privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog kantona 02/1-14-25632-1/19 od 06.12.2019 godine i Aneks Ugovora broj: 02/1-11-711/20 od 22.01.2020. godine sa Bosna Bank International d.d. Sarajevo kao najpovoljnije banke za plasman navedene kreditne linije po objavljenom Javnom pozivu.

U januaru 2020. godine BBI banka d.d. je objavila javni poziv privrednim subjektima sa područja TK za podnošenje zahtjeva za odabir korisnika sredstava finansiranja uz subvencioniranje kamatne stope po kreditnoj liniji Vlade Tuzlanskog kantona i Bosna Bank International d.d.

Radi se o projektu koji privrednicima omogućava dobijanje kredita sa kamatnom stopom od 2,86 % (koje u potpunosti subvencionira Vlada TK), grejs periodom do 12 mjeseci, rokom otplate od 6 godina i troškom obrade kredita u iznosu od 0,39 %. Privrednicima je na raspolaganju 27.150.000,00 KM kreditnih sredstava, a Vlada će subvencionisati ukupan iznos od 1.000.000,00 KM aplikantima koji ispune uslove za subvencioniranje. Uslovi za subvencioniranje su namjenski kredit za stalna i obrtna sredstva (stalna minimalno 70 % i obrtna sredstva maksimalno 30 %) uz mogućnost i drugačijeg omjera po odobrenju Ministarstva, a u najvišem pojedinačnom iznosu od 2.000.000,00 KM za privredne subjekte u proizvodnoj, proizvodno-uslužnoj djelatnosti i uslužnoj djelatnosti. Na ovaj način planirano je proširenje proizvodnih procesa u privrednim subjektima kojima budu odobrena sredstva od strane BBI banke što bi dovelo do povećanja broja zaposlenih osoba.

U skladu sa Ugovorom o pružanju usluga plasmana kreditnih sredstava uz subvencioniranje dijela kamatne stope i Pravilnikom o postupku odobravanja sredstava za subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog kantona broj: 02/1-02-15708/20 od 11.08.2020. godine, u decembru 2020. godine započeta je kvartalna isplata subvencija korisnicima kredita. U narednom periodu realizovat će se isplate subvencija korisnicima kreditne linije u skladu sa Ugovorom i usvojenim procedurama.

Zaključno sa oktobrom 2022. godine, Banka je zaprimila i obradila ukupno 92 zahtjeva za finansiranje čiji je zbirni iznos 44.873.160,41 KM. Evidentirano je 58 odobrenih finansiranja u ukupnom iznosu od 27.644.519,21 KM, ali su u toku realizacije odustala 2 privredna subjekta te su Ugovori u vrijednosti od 2.2 miliona KM stavljeni van snage.²⁶

Kreditna linija Vlade Tuzlanskog kantona i UniCredit Bank d.d. Mostar

U cilju pokretanja i unapređenja poslovnih aktivnosti privrednih subjekata sa područja Tuzlanskog kantona te pružanja finansijske podrške u prevazilaženju negativnih učinaka pandemije koronavirusa, Ministarstvo privrede Tuzlanskog kantona zaključilo je Ugovor o pružanju usluga

²⁶ Dopis BBI Bank d.d. Sarajevo broj: 1-01-04-28222/22 od 17.10.2022. godine

plasmana kreditnih sredstava uz subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog Kantona sa UniCredit Bank d.d Mostar.

Radi se o kreditnoj liniji u visini od 60,5 miliona sa kamatnom stopom od 2,95% koju u potpunosti subvencionira Vlada Tuzlanskog kantona sa sredstvima u iznosu od 2.100.000 KM, grejs periodom do 12 mjeseci, rokom otplate od 6 godina i troškom obrade kredita u iznosu od 0,29 %. Maksimalni iznos kredita po korisniku iznosi 2.000.000 KM.

Kreditna linija u iznosu od 60.500.000 KM se plasira putem UniCredit Bank d.d. Mostar, sa rokom važenja kreditne linije do 30.06.2022. godine. Sredstva iz kreditne linije se raspoređuju na slijedeće djelatnosti: 26,9 miliona KM za proizvodnu djelatnost, 23.5 miliona KM za trgovinsku djelatnost i 10,1 miliona KM za uslužnu djelatnost. Ministarstvo finansija Tuzlanskog kantona je sa bankom zaključilo poseban ugovor o namjenskoim depozitu broj: 07/11-28555/20 od 28.12.2020. godine, na osnovu kojeg su prenešena sredstva u iznosu od 2.100.000,00 KM na ime isplata subvencija kamatne stope korisnicima sredstava.

Vlada Tuzlanskog kantona je tokom 2021. godine donijela dvije Odluke o davanju saglasnosti na Odluke Ministarstva privrede o isplati subvencija korisnicima navedene kreditne linije: Odluka o davanju saglasnosti broj: 02/1-11-16985/21 od 24.08.2021. godine na Odluku o isplati subvencije u iznosu od 166.760.13 KM za 59 kreditnih plasmana i Odluku o davanju saglasnosti broj 02/1-11-32325-3/21 od 28.12.2021. godine na Odluku o isplati subvencije u iznosu od 380.743,75 KM za 90 kreditnih plasmana odnosno ukupno je isplaćeno 547.503,88 KM za 149 kreditnih plasmana.

U 2022. godini Odlukom o isplati subvencije od 19.07.2022. godine za 116 korisnika kojima je odobrena subvencija isplaćen je ukupan iznos od 446.477,76 KM te Odlukom o isplati subvencije od 27.12.2022. godine za 130 korisnika kojima je odobrena subvencija isplaćen je ukupan iznos od 341.013,12 KM što ukupno iznosi 787.490,88 KM za 246 korisnika subvencije. Ukupno je u predhodne dvije godine isplaćeno 1.334.994,76 KM za 395 korisnika kojima je odobrena subvencija dok je preostali iznos od 765.005,24 KM.

8.2.3. Podrška razvoju Kantona 2022. godina

S ciljem pružanja podrške sektoru poduzetništva i obrtništva, Ministarstvo privrede je u 2022. godini realizovalo dva javna poziv sa pozicije „Podrška razvoju Kantona“.

U okviru prvog javnog poziva u junu 2022. godine, a po osnovu realizovanih **5 programa** podržano je **408** poslovnih subjekata kojima je u ukupnom iznosu dodijeljeno **3.480.000 KM** bespovratnih sredstava.

Drugim javnim pozivom u novembru 2022. godine, Ministarstvo je odobrilo za **3 programa** ukupno **1.900.000 KM** za **239** korisnika (mikro, mala i srednja preduzeća, obrte, novoosnovane MMSP i obrte).

Kroz dva javna poziva ukupno je podržano **8 programa** za koje je izdvojen iznos od **5.380.000 KM** za **647** korisnika.

S obzirom da se Informacija o stanju malih i srednjih preduzeća i obrta na području Tuzlanskog kantona za 2021. godinu izrađuje krajem 2022. godine, podaci o dodijeljenim grant sredstvima sa pozicije „Podrška razvoju Kantona“ za 2022. godinu će biti detaljnije predstavljani u narednoj

Informaciji o stanju malih i srednjih preduzeća i obrta na području Tuzlanskog kantona za 2022. godinu.

8.3. PROGRAMI FINANSIJSKE PODRŠKE RESORNIH MINISTARSTAVA VLADE TUZLANSKOG KANTONA ZA POTICAJ RAZVOJA MSP I OBRTA U 2021. GODINI

Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Tuzlanskog kantona je iz Budžeta Tuzlanskog kantona u 2021. godini za novčane podrške u poljoprivredi i ruralnom razvoju realizovalo iznos od 2.949.797,90 KM za 904 korisnika koji imaju određen oblik pravnog organizovanja u skladu sa odredbama Zakona o novčanim podrškama u poljoprivredi i ruralnom razvoju TK, Programom novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju u 2021. godini i pravilnika o ostvarivanju novčanih podrški po modelima podrški.²⁷

Može se reći da je Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK u 2021. godini za novčane podrške izdvojilo 451.566,68 KM sredstava više u odnosu na 2020. godinu i podržalo 188 korisnika više u odnosu na 2020. godinu.

Ministarstvo za boračka pitanja je u 2021. godini provodilo poticaj Subvencioniranje zapošljavanja boračke populacije putem dva podprograma:

- samozapošljavanje putem započinjanja vlastitog biznisa i
- zapošljavanje kod poslodavaca.

Planiran je iznos od 1.300.000,00 KM fizičkim licima iz boračke kategorije za samozapošljavanje i privrednim društvima za zapošljavanje lica iz boračke kategorije.

Ministarstvo za boračka pitanja javno je oglasilo dodjelu ukupno 1.300.000,00 KM od čega je 640.000,00 KM dodijeljeno za 36 pravnih lica grantovima do 30.000 KM radi zapošljavanja 68 lica boračke kategorije dok je iznos od 279.532,67 KM odobren za 28 fizičkih lica sa iznosima do 10.000,00 KM čime je omogućeno samozapošljavanje putem započinjanja vlastitog biznisa.²⁸

Konačne rang liste kandidata za dodjelu bespovratnih finansijskih sredstava u svrhu zapošljavanja branilaca i članova njihove porodice Tuzlanskog kantona objavljene su na web stranici Vlade TK i to: Konačna rang lista u svrhu zapošljavanja²⁹ i Konačna rang lista u svrhu samozapošljavanja.³⁰

8.4. PODRŠKA IZ BUDŽETA LOKALNIH ZAJEDNICA SA PODRUČJA TK ZA POTICAJ RAZVOJA MSP I OBRTA U 2021. GODINI

Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu i obrtu iz budžeta lokalnih zajednica TK u 2021. godini iznosio je **3.311.694,69 KM** čime je zabilježeno značajno **smanjenje od 1.337.677,55 KM** izdvojenih sredstava iz budžeta lokalnih zajednica Tuzlanskog kantona u odnosu na 2020. godinu.

²⁷ Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK podaci o korisnicima novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta TK za 2021. godinu

²⁸ Izvor: Ministarstvo za boračka pitanja TK podaci o dodijeljenim grant sredstvima u toku 2021. godine u projektu zapošljavanja/samozapošljavanja

²⁹ http://www.vladatk.kim.ba/Ministarstva/MBP/2021/09/37-026424-KRI.-21_zaposljavanje.pdf

³⁰ http://www.vladatk.kim.ba/Ministarstva/MBP/2021/09/34-026429_SAMOZAPOSLJAVANJE.pdf

Naime, u 2020. godini lokalne vlasti na području Tuzlanskog kantona izdvojile su ukupno 4.649.372,24 KM, dok su u 2019. godini izdvojili 2.728.201,47 KM sredstava iz budžeta (Tabela 21.).

Grad Lukavac je u 2021. godini izdvojio najviši iznos sredstava čak 46,22% od ukupnog iznosa izdvojenih sredstava po lokalnim zajednicama TK. Gradovi Tuzla i Živinice izdvojili su znatno manje sredstava za podršku poduzetništvu i obrtu za 2021. godinu u odnosu na prethodnu godinu (Tuzla 37,75%, a Živinice 43,03% manje u poređenju sa 2020. godinom). Grad Gradačac i općine Čelić, Doboj Istok, Sapna i Teočak u 2021. godini nisu izdvojile sredstva za navedene namjene.

Tabela 21. Pregled ukupnog iznosa sredstava za podršku poduzetništvu za period 2017-2021. godina po lokalnim zajednicama sa područja TK

Grad/Općina	Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu za 2021. godinu (KM)	Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu za 2020. godinu (KM)	Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu za 2019. godinu (KM)	Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu za 2018. godinu (KM)	Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu za 2017. godinu (KM)
Banovići	61.000,00	162.500,00	0,00	0,00	0,00
Čelić	0,00	0,00	0,00	0,00	5.000,00
Doboj Istok	0,00	0,00	48.535,00	21.280,00	0,00
Gračanica	526.107,00	625.887,00	486.638,00	164.148,00	40.000,00
Gradačac	0,00	137.269,54	489.795,52	0,00	0,00
Kalesija	61.025,55	78.717,54	762.653,00	42.480,00	38.170,00
Kladanj	9.500,00	42.256,15	72.148,15	22.330,00	22.500,00
Lukavac	1.530.755,00	393.747,42	214.297,30	29.400,00	0,00
Sapna	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Srebrenik	38.406,80	495.859,00	18.280,00	100.000,00	100.000,00
Tuzla	590.528,34	1.564.146,25	544.027,50	997.217,05	1.169.000,00
Teočak	0,00	0,00	14.998,00	0,00	0,00
Živinice	494.372,00	1.148.989,34	768.279,00	112.404,00	82.609,07
Ukupno TK	3.311.694,69	4.649.372,24	2.728.201,47	1.489.259,05	1.457.279,07

*/ Podaci nisu dostavljeni

U toku 2021. godine, **Općina Banovići** je izdvojila finansijska sredstva za razvoj poduzetništva, obrta, podršku malim i srednjim preduzećima na području općine. U toku 2021. godine implementirani su sljedeći programi: Projekat „YEP inkubator poslovnih ideja“ podrška u vidu edukacije budućih privrednika, registracije preduzeća i njihova održivost, novčana podrška novoosnovanim preduzećima, pravnim i fizičkim licima na području općine za sufinansiranje dijela troškova registracije, te novčana podrška udruženju privrednika i povrat sredstava u vidu rente jednom od investitora u poslovnoj zoni Sadnice. Projektom „YEP inkubator poslovnih ideja“ obuhvaćeno je 12 aplikanata od kojih je 6 odabrano za podršku registracije firmi. Ukupna vrijednost projekta je 40.000,00 KM od čega je IMPAKT fondacija finansirala sa 25.000,00 KM, a općina 15.000,00 KM. Općina Banovići je finansijski podržana sa 35.000,00 KM novoregistrovane

poduzetnike za sufinansiranje dijela troškova registracije za fizička lica iznos od 500,00 KM i za pravna lica 1.500,00 KM. Također općina je podržala i udruženje privrednika u njihovom radu sa 5.000,00 KM. Obzirom na Odluku o stimulativnim mjerama za investitore u poslovnoj zoni Sadnice općinskog vijeća Banovići izvršen je povrat rente u iznosu od 6.000,00 KM jednom od investitora. Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu po navedenim programima iz općinskog budžeta koji je izdvojen iznosi 61.000 KM. Primarni cilj navedenih programa je razvoj privrednih aktivnosti, otvaranje novih preduzeća i obrta, zapošljavanje i otvaranje novih radnih mjesta.

Općina Čelić nije imala implementiranih projekata u toku 2021. godine koji bi doprinijeli razvoju poduzetništva i sektora malih i srednjih preduzeća i obrta.

Općina Doboj Istok u 2021. godini nije implementirala aktivnosti, programe, projekte i mjere koje doprinose razvoju poduzetništva.

Projekti koje je implementirao **Grad Gračanica** u 2021. godini, a koji direktno ili indirektno potiču investicije privatnog sektora i doprinose razvoju MSP i obrta kroz poticaje dodjeljuju se putem projekata kao što su: „Jačanje konkurentnosti na tržištu rada – prvo radno iskustvo“, „Jačanje konkurentnosti na tržištu rada – stručno osposobljavanje“, „Podrška, podsticaj poduzetništvu žena i srednjoškolaca“, „8.Impakt incubator poslovnih ideja“, „Podrška mladima stipendiranjem i kreditiranjem“, „Podrška unapređenju poljoprivredne proizvodnje“ „Podizanje zasada maline i jagode“, „Plastenička proizvodnja povrća“, „Uspostava i održavanje protivgradne zaštite“ i „Rješavanje oborinskih voda u industrijskoj zoni“.

Projektom Jačanje konkurentnosti na tržištu rada - stručno osposobljavanje (volontiranje) u cilju podrške zapošljavanju nezaposlenih osoba u 2021. godini, najmanje 20 mladih osoba je steklo iskustvo i zvanje u privrednim subjektima grada Gračanica. Pored toga, četiri mlade osobe stekle su prvo radno iskustvo na tržištu rada. Kao rezultat projekta Podrška mladima stipendiranjem i kreditiranjem omogućeno je stipendiranje 100 učenika i studenata Gračanice. Kroz projekte koji pružaju unapređenje poljoprivredne proizvodnje i podizanje zasada maline i jagode sufinansirana je plastenička proizvodnja jagoda na površini od 450 m² i povrća od 10.049 m². Izgrađen je dio oborinskog kanala u dužini do cca 680 m u industrijskoj zoni Gračanice te otvorene 2 firme, zaposleno 20 radnika i prošireni kapaciteti postojećih firmi.

Grad Gradačac u 2021. godini nije implementirala aktivnosti, programe, projekte i mjere koje doprinose razvoju poduzetništva i sektora malih i srednjih preduzeća i obrta.

Općina Kalesija je iz budžeta općine u 2021. godini na ime Subvencije poduzetništvu dodijelila iznos od 61.028,55 KM. Sredstva su isplaćena na osnovu Odluke o pogodnostima za investicije na području općine Kalesija.

Općina Kladanj zbog stvaranja boljih uvjeta za rad i razvoj malih i srednjih preduzeća (MSP) i obrtnika, nastavila i u 2021.godini sprovoditi Odluku o administrativnim taksama i Tarifama općinskih administrativnih taksi (Službeni glasnik općine Kladanj" broj: 7/17), kojom su fizička lica koja prvi put registruju obrtničku ili srodnu djelatnost, trgovinsku ili ugostiteljsku djelatnost kao osnovno zanimanje, oslobođena od plaćanja administrativne takse za izdavanje rješenja o

osnivanju djelatnosti. Pored navedenog Općina Kladanj potpisala je Memorandum o saradnji sa Fondacijom Mozaik, kao doprinos nastavku razvoja programa Omladinska banka Kladanj uključujući podršku mikrobiznisima mladih te razvoju društvenog poduzetništva mladih. investiraju u razvoj prototipa i pokretanju društvenih biznisa kroz Mozaik impakt inkubator u periodu januar 2019 - decembar 2022.godine. Vrijednost ukupnog projekta u četverogodišnjem periodu (2019-2022.godina) će iznositi 78.996,00 KM od čega će općina Kladanj izdvojiti 35.000,00 KM za 4.godine. Planom budžeta za ovu namjenu planirano je u 2021.godini 9.500 KM a isplaćeno u 2021.godini 6.501,97 KM. Općina Kladanj i općinska administracija u cilju poduzimanja mjera kako bi osigurali uspješan opstanak malih i srednjih preduzeća, te uspješnijeg privlačenja interesa investitora i jačanja privrede i cjelokupnog poslovnog ambijenta i u narednom periodu kontinuirano se poduzimaju aktivnosti na ubrzanom procesu registracije obrtnika i pružanju što kvalitetnijih administrativnih usluga. Zatim, u cilju stvaranja povoljnog poslovnog okruženja za razvoj poduzetništva, postoje olakšice u smislu ubzanog procesa registracije i niže općinske administrativne takse, prilikom registracije pojedinih vrsta obrta, gdje izdvajamo tradicionalni i stari zanati, poljoprivredne djelatnosti i dr. Cilj općinskih službi je i u narednom periodu kreiranje poticajnog poslovnog okruženja kako bi investitorima pružili što kvalitetnije informacije o uvjetima poslovanja na području općine Kladanj.

Tokom 2021. godine **Grad Lukavac** je raspisao Javni poziv za subvencioniranje doprinosa za PIO obrtima registrovanim u 2021. godini i za ovu namjenu je izdvojeno 22.454,00 KM.

U cilju obezbjeđenja nesmetanog odvijanja saobraćaja na području općine Lukavac, na relacijama za koje nije bio obezbijeđen prevoz putnika od strane preduzeća koje je vršilo prevoz, izdvojen je iznos od 180.000,00 KM preduzećima koja se bave prevozom putnika na ime subvencioniranja. U cilju unapređenja poslovanja JP Veterinarska stanica je subvencionirana sa iznosom od 60.000,00 KM. Kapitalni transfer za JP RAD Lukavac u 2020. godini je iznosio 1.170.000,00 KM od čega je za unapređenje stanja u oblasti upravljanja otpadom izdvojeno 150.000,00 KM i za izmirenje obaveza prema GIKIL-u 1.000.000,00 KM. a za intervencije sanacije objekata komunalne infrastrukture za vodosnabdijevanje iznos od 20.000,00 KM. Subvencija JP Saobraćaj i komunikacije u iznosu od 35.000,00 KM i nabavka parking aparata u vrijednosti od 15.064,00 KM. Subvencija JP Vodovod i kanalizacija iznosila je 20.000,00 KM. Kapitalni transfer pravnim licima u poljoprivrednoj proizvodnji iznosi 28.237,00 KM.

Općina Sapna nije imala novčane subvencije za podršku poduzetništvu na prostoru općine Sapna.

Grad Srebrenik je u Budžetu za 2021. godinu realizovao budžetska sredstva za subvencije za troškove osnivanja i registracije novih obrta u iznosu od 8.406,80 KM, te učešćem u projektima sa Impakt-inkubatorom poslovnih ideja i CEFE BiH podržao osnivanje obrta u ukupnom iznosu od 30.000,00 KM. Direktnom novčanom podrškom Grada Srebrenika za osnivanje i registraciju obrta osnovano je 39 novih obrta i zaposleno najmanje 50 lica. Kroz projekte Impakt-inkubator poslovnih ideja i CEFE BiH osnovano je 6 novih obrta i zaposleno najmanje 6 lica.

U 2021. godini **Općina Teočak** nije izdvojila sredstva za podršku poduzetništvu i obrtu.

Grad Tuzla je u 2021. godini, iz Budžeta Grada Tuzle, za podršku projekata i aktivnosti organizacija u sektoru poduzetništva, za mjere podrške privatnih preduzeća i poduzetnika, te za

unapređenje poduzetničke infrastrukture, ukupno izdvojilo sredstva u iznosu od 590.528,34 KM. S ciljem ublažavanja negativnih efekata pandemije u oblasti privrede, koja je obilježila cijelu 2020. godinu, ali se odrazila na stanje u privredi i u 2021. godini, činjenica je u blažem obliku, bez zabrana rada i značajnijih ograničenja u radu privrednih subjekata, Grad Tuzla je i u 2021. godini realizovao jednu od mjera direktne pomoći prema sektoru privrede, kao i u 2020. godini, a odnosi se na zakupce poslovnih prostora u vlasništvu Grada Tuzle, kao i zakupce poslovnih prostora u evidenciji mjesnih zajednica, koji su i u 2021. godini oslobođeni obaveze plaćanja zakupnine, u periodu maj-oktobar 2021. godine. Također i svi korisnici javnih površina (privredni subjekti u oblasti ugostiteljstva i taksi djelatnosti), oslobođeni su obaveze plaćanja naknade za zauzimanje javne površine, isto tako u periodu maj-oktobar 2021. godine. Na ovaj način direktno je podržan sektor privrede, u finansijskoj protuvrijednosti neostvarenih i nenaplaćenih budžetskih prihoda po osnovu zakupa navedenih resursa Grada Tuzle.

U 2021. godini, u domenu Službe za ekonomski razvoj, poduzetništvo i poljoprivredu prema raspoloživim, namjenski planiranim sredstvima u Budžetu Grada Tuzle za 2021. godinu, realizovane su sljedeće aktivnosti i projekti u funkciji razvoj sektora poduzetništva, malih i srednjih preduzeća i obrta:

- planirana sredstva za finansiranje projekata organizacija civilnog društva (udruženja i fondacija) iz oblasti poduzetništva, putem javnog poziva, programski su raspoređena u ukupnom **iznosu od 30.000,00 KM**, putem kojeg je podržano 11 projekata organizacija civilnog društva-udruženja koja pretežno djeluju u oblasti poduzetništva. U skladu sa usvojenom metodologijom dodjele budžetskih sredstava nevladinom sektoru (neprofitnim organizacijama/organizacijama civilnog društva), a radi se o LOD metodologiji (metodologija lokalne demokratije), koju je razvio UNDP u BiH, sredstva su raspoređena na projekte odabrane prema kriterijima utvrđenim važećom gradskom odlukom, u skladu sa pomenutom LOD metodologijom. Aktivnostima podržanih projekata obezbjeđena je direktna i indirektna podrška korisnika iz prioritarnih ciljnih grupa u segmentu socijalnog poduzetništva, kao što su mlade osobe, nezaposlene žene u stanju socijalne potrebe, osobe sa invaliditetom, zatim aktivnosti na promociji poduzetništva, domaće proizvodnje i turizma, ruralnog razvoja i sl. Nakon izvršene evaluacije, prema dostavljenim izvještajima implementatora projekata u ovom kontekstu, krajnjim korisnicima iz pomenutih ciljnih grupa obezbjeđena je edukacija, jačanje individualnih poduzetničkih sposobnosti, animiranje, te promocija i prezentacija, za oko 300 krajnjih korisnika.
- sa budžetske pozicije namijenjene za podršku privatnih preduzeća i poduzetnika, u 2021. godini realizovan je projekat „Siguran start“, u okviru planiranih sredstava koja su iznosila 170.000,00 KM. Ova mjera direktne podrške privatnog poduzetničkog sektora, inače u kontinuitetu se realizuje od 2017. godine kada je uvedena u praksu aktivnih mjera Grada Tuzle, u 2021. godini je proširena i unaprijeđena na način što je pored podrške za kategoriju novoregistrovanih subjekata u tekućoj godini u kojoj se odobrava podrška s ciljem zaštite malih, tek pokrenutih subjekata i radnih mjesta u njima, ciljna grupa korisnika je proširena i na subjekte kojima je godina u kojoj se odobrava podrška druga godina poslovanja (dakle, subjekti registrovani u prethodnoj godini u odnosu na tekuću programsku godinu). Realizacijom projekta „Siguran start“ u 2021. godini **podržano je ukupno 80 privatnih poduzetničkih firmi**, od čega je 30 novoregistrovanih (po prvi put registrovane u 2021. godini), a 50 je firmi kojima je 2021. godina bila druga godina poslovanja. U odnosu na

raspoloživa sredstva u iznosu od 170.000,00 KM, u 2021. godini realizovana je podrška odnosno izdvojena su sredstva za podršku 80 subjekata, korisnika u projektu „Siguran start“, **u iznosu od 106.628,34 KM**. Podrška je kao i ranijih godina realizovana u nekoliko vidova i to: sufinansiranje doprinosa za vlasnika novoregistrovane firme, sufinansiranje nabavke opreme, zatim sufinansiranje troškova zakupa poslovnog prostora, te sufinansiranje troškova intelektualnih, informatičkih, knjigovodstvenih ili marketing usluga. Uključujući i novouposlene radnike u podržanim privatnim start-up firmama, može se zaključiti da je ovom aktivnom mjerom podržano upošljavanje odnosno samozapošljavanje najmanje 80 osoba iz Tuzle.

- za razliku od 2020. godine kada je zbog pandemije korona virusom i potrebe intervenisanja u očuvanje postojećih radnih mjesta u postojećim subjektima, po prvi put prekinut kontinuitet podrške na ime aktivne politike zapošljavanja, koja se realizuje putem projekta „Zapošljavanje ranjivih kategorija“ od 2015. godine, Grad Tuzla je u 2021. godini ponovno realizovao direktnu mjeru aktivne politike zapošljavanja putem navedenog projekta „Zapošljavanje ranjivih kategorija“. Međutim, i pored znatno šireg obuhvata korisnika koji spadaju u ciljnu grupu korisnika, ipak je kao i do sada iskazan slab interes privatnih firmi za upošljavanjem navedenih kategorija nezaposlenih osoba (osobe sa invaliditetom, mlade osobe do 35 godina, teško zapošljive nezaposlene osobe preko 55 godina starosti, nezaposlene žene žrtve porodičnog nasilja, mlade nezaposlene osobe koji su bili štitićenici doma za djecu bez roditeljskog staranja ili SOS sela, pripadnici manjinskih naroda-Romi), pa je tako **podržano upošljavanje samo 5 osoba** iz navedenih ciljnih skupina, za što su **izdvojena sredstva u iznosu od 10.000,00 KM**, što predstavlja 50% izvršenje planiranih sredstava za ove namjene.
- u 2021. godini Grad Tuzla je nastavio kontinuitet u pružanju podrške na ime rada i djelovanja Udruženja obrtnika grada Tuzle, a ista je realizovana sredstvima u iznosu od **20.000,00 KM**. Ovim sredstvima podržava se realizacija godišnjeg programa rada i aktivnosti ovog Udruženja, koje je osnovano i djeluje s ciljem zastupanja interesa poduzetnika-obrtnika iz Tuzle. Ovo Udruženje je bitan partner Grada Tuzle u ostvarivanju aktivnog pristupa procesu lokalnog ekonomskog razvoja, u segmentu poduzetništva, te na jačanja saradnje sa privatnim sektorom.
- u 2021. godini Grad Tuzla je nastavio sa realizacijom direktne finansijske podrške prema Udruženju za razvoj „NERDA“ Tuzla, koje je također bitan partner Grada Tuzle u procesu lokalnog ekonomskog razvoja, posebno u segmentu tehničke podrške u pripremi, apliciranju i implementiranju projekata prema međunarodnim donatorima. Na ime podrške u djelovanju Udruženja „NERDA“, u 2021. godini izdvojena su sredstva u iznosu od **75.400,00 KM**.
- u 2021. godini, sa budžetske pozicije na ime transfera za rad Razvojno poduzetničkog centra Tuzla-Inkubator „Lipnica“, planirana je i realizovana podrška u iznosu od **318.500,00 KM**. Iz Budžeta Grada Tuzle redovno se podržava rad ovog Centra u cilju njegove održivosti i ostvarivanja zacrtanih ciljeva, s fokusom na pružanju povoljnih uslova smještaja privatnim poduzetničkim firmama koje su u RPC-u Tuzla ili pokrenule ili smjestile svoju poslovnu aktivnost. Unatoč otežanim uslovima poslovanja prouzrokovanim vanjskim faktorima (pandemija koronavirusa nastavljena i u 2021. godini), može se zaključiti da je u RPC-u i u 2021. godini održana skoro maksimalna popunjenost kapaciteta, odnosno prisutnost firmi korisnika, tako da je u 2021. godini u RPC-u je

poslovalo 35 poduzetničkih firmi, dakle maksimalan broj preduzeća korisnika, uz dodatni uspjeh koji predstavlja podatak da je u toku 2021. godine održan približno isti broj uposlenih u firmama korisnicima, kao što je u bio u prethodnoj 2020. godini, što je posebno značajano s obzirom na otežane uslove poslovanja prouzrokovane pandemijom koronavirusom, koji su uticali na privredne aktivnosti i u 2021. godini. Od osnivanja RPC-a, 2004. godine, do kraja 2021. godine, u RPC-u je poslovalo ukupno 128 firmi, od kojeg broja su 84 inkubirana preduzeća, dakle subjekti koji su pokrenuti u RPC-u.

- sa budžetske pozicije - transfer za rad BIT Centra Tuzla, u 2021. godini realizovana su sredstva u iznosu od **30.000,00 KM**, što predstavlja nastavak u ostvarivanju kontinuirane podrške s ciljem održavanja stabilnosti i podrške u funkcionisanju ovog subjekta, čiji je osnivač Grad Tuzla i koji je u oblasti informaciono komunikacionih tehnologija, kao i RPC Tuzla u oblasti proizvodnih djelatnosti, primjerom jednog od najuspješnijih poslovno poduzetničkih centara u regionu. U kontekstu prethodno iznesenih činjenica, od početka funkcionisanja BIT Centra Tuzla, Grad Tuzla je planski razvijao kapacitete ovog subjekta, te je do sada realizovano šest faza proširenja BIT Centra u objektima u vlasništvu Grada Tuzle koji se namjenski dodjeljuju u funkciji razvoja BIT Centra i stvaranja uslova za razvoj kompanija i zapošljavanja u ciljnom IT sektoru. Kontinuirano, BIT Centar ostvaruje skoro maksimalnu popunjenost raspoloživih kapaciteta (oko 95%). U 2021. godini u BIT Centru su poslovale 23 kompanije iz IT sektora koje su ukupno upošljavale oko 230 osoba iz populacije mladih i visokoobrazovanih osoba. Do sada je u BIT Centru poslovalo preko 70 kompanija iz IT sektora, sa preko 500 uposlenih osoba iz navedene populacije.
- Što se tiče projekta „Izgradnja Poslovne zone Kreka sjever“, ovdje je potrebno istaknuti da u u 2021. godini, nije bilo realizacije ovog projekta iz razloga što je zaključno sa 2020. godinom, završena izgradnja kompletne komunalne infrastrukture predviđene I fazom izgradnje ove Poslovne zone. Po okončanju projektnih aktivnosti u 2020. godini, u vrijednosti od 122.928,35 KM, za što je dijelom obezbjeđeno i sufinansiranje iz sredstava Ministarstva privrede Tuzlanskog kantona u iznosu od 64.316,00 KM, u cijelosti je završeno produženje interne saobraćajnice u Poslovnoj zoni, lijevi i desni krak, u dužini od 150 metara, sa pješačkim trotoarom, oborinskom odvodnjom, izgrađenom rasvjetom uz saobraćajnicu, čime je u toku 2020. godine, uz ranije izgrađenu infrastrukturu, u cijelosti realizovan projekat izgradnje primarne infrastrukture u obuhvatu I faze realizacije Projekta izgradnje Poslovne zone Kreka sjever. Pri tome se u 2021. godini nisu stekle pretpostavke niti je planom aktivnosti Gradske uprave bilo potrebe niti mogućnosti (u smislu izrađene projektne dokumentacije za dalju izgradnju Poslovne zone Kreka sjever ili neke druge poslovne zone), pa s toga u 2021. godini nije bilo izvršenja odnosno nije se vršilo izdvajanje sredstava za navedene namjene.

Grad Živinice je u toku 2020. godine planirao približno 1.500.000,00 KM u budžetu za realizaciju projekata koji za cilj imaju stvaranje poslovnog ambijenta i razvoj poduzetništva. Međutim, s obzirom na slabiju akumulaciju sredstava prihodovnoj strani budžeta određeni projekti nisu realizovani. Najznačajnija planirana projektna aktivnost koja nije realizovana u 2021. godini jeste aktivnost uređenja i stvaranja preduslova za izgradnju-Naučno tehnološkog parka Živinice. S druge strane, utrošak planiranih sredstava za 2021 godinu koja su realizovana odnosi se na projektne aktivnosti izgradnje infrastrukture u poslovnim zonama, stvaranje preduslova za rad malih obrtnika/pijačnih radnika, te podršku poljoprivrednim proizvođačima. Kroz Program

izgradnje i rekonstrukcije objekata od javnog značaja/gradska pijaca unaprijeđeni su uslovi za rad malih obrtnika i pijačnih radnika te registraciju navedenih djelatnosti sa iznosom od 271.682 KM. Za poticaj razvoju poljoprivrede izdvojeno je 59.986 KM putem različitih vidova podsticaja i podrške u vidu plastenika, sadnica jagode, kornišona i sl. Za Program mjera preventivne zaštite domaćih životinja kao poticaj poljoprivrednim proizvođačima dodijeljen je iznos od 89.970 KM. U cilju informisanja investitora ažurirane su i informacije o poslovnoj klimi na području Grada Živinice u Vodiču za investitore, a urađen je i hronološki prikaz procesa registracije biznisa putem izrade Vodiča za registraciju biznisa. Takođe, s ciljem privlačenja investicija, grad Živinice kontinuirano radi na unapređenju poslovne zone Maline uređenjem vodovodne i kanalizacione mreže sa iznosom od 29.326,00 KM te uređenju turističkih destinacija, izletišta, odmarališta sa iznosom od 43.408 KM za MSP i obrte vezane za sektor turizma.

9. ZAKLJUČCI ZA SEKTOR MALIH I SREDNJIH PREDUZEĆA I OBRTA

9.1. Stanje malih i srednjih preduzeća i obrta

Navedeni pokazatelji i analiza poslovanja malih i srednjih preduzeća i obrta u prethodnim poglavljima Informacije svjedoče o značaju malih i srednjih preduzeća i obrta na području Tuzlanskog kantona, u smislu broja zaposlenih, generiranja prihoda i drugih doprinosa razvoju privrede.

Broj malih i srednjih preduzeća na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini iznosi **3.803** što predstavlja smanjenje broja za 8 MSP u odnosu na 2020. godinu kada je broj MSP bio 3.811. Na području Federacije BiH broj MSP iznosi 23.480 (2020. godine - 22.988). Dakle, od ukupnog broja MSP-a u FBiH, njih **16,2%** posluje na području Tuzlanskog kantona.

Od ukupnog broja malih i srednjih preduzeća na Tuzlanskom kantonu 94,92% spada u kategoriju **malih preduzeća**, a samo 5,08% u preduzeća **srednje veličine**. U Federaciji BiH od ukupno 23.480 preduzeća 96,06 % spada u mala preduzeća, a 3,94 % se svrstava u kategoriju srednjih preduzeća.

O doprinosu zaposlenosti na području Tuzlanskog kantona od strane MSP, govori i činjenica da je u 3.803 MSP na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini bilo zaposleno 40.981 osoba. Od toga je 21.232 osobe (51,81%) zaposleno u malim preduzećima, a 19.749 osoba (48,19%) u preduzećima srednje veličine.

Najveći broj MSP na području Tuzlanskog kantona posluje u djelatnosti **trgovine na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala i prerađivačke industrije**.

Doprinos u pogledu broja zaposlenih na području Tuzlanskog kantona u najvećoj mjeri ostvaruju mala i srednja preduzeća koja posluju u **prerađivačkoj industriji (14.473)**, što čini **35,32% od ukupnog broja zaposlenih**, zatim slijede mala i srednja preduzeća koja posluju u djelatnosti trgovine na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala, građevinarstva te prijevoza i skladištenja.

Posmatrajući broj poslovnih subjekata po lokalnim zajednicama Tuzlanskog kantona uočava se da je najveći broj MSP na području **grada Tuzla** zatim **Gračanica** te grada **Gradačac**.

Takođe, zastupljenost u smislu broja MSP-a na 1.000 stanovnika je najizraženija u gradu Tuzla, te gradovima Gradačac i Gračanica.

Prosjek koeficijenta likvidnosti za Tuzlanski kanton je u 2021. godini stabilnih **1,33** što znači da **generalno gledajući sektor malih i srednjih preduzeća izmiruje svoje dospjele obaveze u dogledno vrijeme, bez kašnjenja.**

Koeficijent finansijske stabilnosti Tuzlanskog kantona u 2021. godini iznosi **0,79 (u 2020. je iznosio 0,81)** te još uvijek pokazuje da se dio tekuće imovine finansira iz dugoročnih izvora, čime se stvorene pretpostavke za finansijsku stabilnost malih i srednjih preduzeća na Tuzlanskom kantonu.

Koeficijent vlastitog finansiranja u 2021. godini za Tuzlanski kanton iznosi **0,50**, što znači da je ukupna imovina na Tuzlanskom kantonu finansirana iz vlastitih sredstava sa **50%**. MSP s područja Tuzlanskog kantona i u 2021. godini generišu prihode od prodaje druge po veličini u FBiH, dok se na prvom mjestu po ostvarenim prihodima u FBiH nalazi Sarajevski kanton.

Posmatrajući generisane prihode od prodaje po općinama/gradovima Tuzlanskog kantona, uočavamo da najveće prihode ostvaruju MSP sa područja grada Tuzla, a slijede ih mala i srednja preduzeća iz Gradačca i Gračanice, što je i u skladu sa brojem zastupljenih MSP-a na tom području.

Ukupni poslovni prihodi na Tuzlanskom kantonu iznose 5.210.682.736 KM što je za 1.130.515.735 KM (27,7%) više u odnosu na 2020. godinu kada su ukupni poslovni prihodi iznosili 4.080.167.001 KM.

Ako posmatramo prihode od prodaje robe i učinka na stranom tržištu, možemo vidjeti da najveći izvoz ostvaruju mala i srednja preduzeća sa Tuzlanskog kantona iz oblasti **prerađivačke industrije i to 59%** od ukupno ostvarenih prihoda od prodaje roba i učinaka na stranom tržištu u Tuzlanskom kantonu. Pored prerađivačke industrije, značajni prihodi od prodaje učinka na stranom tržištu ostvareni su u oblasti prijevoza i skladištenja.

Najveća ostvarena dobit je zabilježena u oblasti trgovina na veliko i na malo, popravak motornih vozila i motocikala, a zatim slijedi **prerađivačka industrija**, građevinarstvo i prijevoz i skladištenje. Analizom dobiti po zaposlenom na Tuzlanskom kantonu dolazimo do podataka da je najveća dobit po zaposlenom ostvarena u oblasti poslovanje nekretninama, zatim trgovina na veliko i malo, popravak motornih vozila i motocikala te finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja.

Broj obrta u Federaciji Bosne i Hercegovine u 2021. godini zabilježio je povećanje broja registrovanih obrta i iznosi **53.188** obrt što predstavlja 501 obrt više u odnosu na 2020. godinu (52.687 registrovanih obrta). Prema podacima Federalnog zavoda za statistiku zaključno sa 31.12.2021. godine na području Tuzlanskog kantona registrovano je **ukupno 11.280 obrta** što

predstavlja smanjenje za **148 obrta u odnosu na prethodnu godinu** (11.428 registrovanih obrta).

Prema oblicima obavljanja djelatnosti obrta u Tuzlanskom kantonu u 2021. godini, obrt kao **osnovnu djelatnost** obavljalo je **9.230 obrtnika**, kao **dopunsku djelatnost 1.666 obrtnika**, a kao **dodatnu djelatnost 230 obrtnik**.

Po brojnosti obrta na području Tuzlanskog kantona u 2021. godini, kao i u prethodno posmatranom periodu, **prednjači grad Tuzla (3.658 obrta)**, zatim Gradačac (1.310), Gračanica (1.212), Živinice (1.169) i Lukavac (1.112).

I u 2021. godini, sektorskom strukturom obrtničke aktivnosti preovladava djelatnost koja se odnosi na **trgovinu na veliko i trgovinu na malo**, popravak motornih vozila i motocikala (**3.227**), zatim djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i usluživanja hrane (hotelijerstvo i ugostiteljstvo) (1.631), prerađivačke industrije (1.439) te prijevoza i skladištenja (1.078).

Broj zaposlenih u obrtu prema podacima Porezne uprave Federacije Bosne i Hercegovine, Kantonalnog poreznog ureda Tuzla u 2021. godini iznosi **6.211**. Ukoliko se u ovaj broj uključe i vlasnici obrta kojih ima 5.230, ukupan broj zaposlenih u obrtima na području TK iznosi **11.441**.

9.2. Pravno-regulatorni i institucionalni okvir

Već godinama unatrag regulatorno pravni i institucionalni okvir za pokretanje, rast i razvoj malih i srednjih preduzeća i obrta je u svim međunarodnim izvještajima prepoznat kao ograničavajući faktor razvoja privrede, jer se u tom dijelu postiže ograničavajući ili nikakav napredak. Kompleksnost regulatornih procedura se navodi kao glavna prepreku u pokretanju i provođenju poduzetničkih aktivnosti.

Parlament Federacije Bosne i Hercegovine je prihvatio **Nacrt zakona o poticanju razvoja male privrede u Federaciji BiH** i zadužio Vladu Federacije Bosne i Hercegovine da provede javnu raspravu u trajanju od 90 dana te da prilikom izrade Prijedloga Zakona uzme u obzir sugestije, primjedbe i prijedloge iznesene u javnoj raspravi. Postupajući u skladu sa navedenim, Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta je u septembru 2020.godine otvorilo javnu raspravu o Nacrtu Zakona o poticanju razvoja male privrede u Federaciji BiH u trajanju od 90 dana od dana objavljivanja teksta Nacrta zakona na web stranici Ministarstva.

Nacrt zakona o poduzetničkoj infrastrukturi u Federaciji BiH, koji je uradilo Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta, uz podršku Projekta lokalnog integriranog razvoja koji finansira Evropska unija i provodi Razvojni program Ujedinjenih naroda (UNDP) utvrđen je u 2020. godini dok je u 2021. godini Dom naroda Parlamenta FBiH usvojio zaključak da Nacrt zakona može poslužiti kao temelj za izradu prijedloga Zakona o poduzetničkoj infrastrukturi u Federaciji BiH.

U februaru 2020. godine Doma naroda Parlamenta Federacije BiH usvojio je i nacrt **Zakona o elektronskom potpisu** kako bi se ispunili ciljevi definirani strateškim dokumentima, Reformskom agendum, Programom rada Vlade Federacije BiH i Federalnog ministarstva prometa i komunikacija. Međutim, niti jedan od ova tri zakona nije, do momenta izrade ove informacije, usvojen. Pomak je načinjen u usvajanju **novog Zakona o obrtu i srodnim djelatnostima u Federaciji BiH**, kao preduvjet za rast i razvoj obrtništva odnosno malog gospodarstva u Federaciji

BiH, koji, između ostalog, pojednostavljuje registraciju i zatvaranje obrta i reguliše vođenje obrtnog registra. Zakon je usvojen u septembru 2021. godine.

9.3. Poduzetnička infrastruktura

Tuzlanski kanton je jedan od Kantona sa uspješnim i razvijenim subjektima poduzetničke infrastrukture koji značajno doprinose razvoju poduzetništva. Od subjekata poduzetničke infrastrukture na području Tuzlanskog kantona uspostavljene su poslovne zone, tehnološki parkovi i poduzetnički inkubatori, dok ostale subjekte poduzetničke infrastrukture čine komorc, razvojne agencije i udruženja.

9.4. Vladini programi poticaja razvoja MSP

Vlasti na različitim nivoima pružaju **finansijsku podršku** razvoju sektora MSP i obrtništva, definišući i implementirajući programe poticaja za razvoj subjekata male privrede.

U toku 2021. godine Federalno ministarstvo razvoja, poduzetništva i obrta (FMRPO) je pružilo finansijsku podršku malim i srednjim preduzećima i obrtima putem dva javna poziva i na osnovu Uredbe o mjerama finansijske pomoći obrtima i ostalim samostalnim djelatnostima u FBiH u cilju ublažavanja negativnih posljedica pandemije COVID-19. Ukupno je dodijeljeno **459.220,93 KM za 17 MSP-a sa područja Tuzlanskog kantona**, dok je Uredbom podržano **4.733 obrta** i ostale samostalne djelatnosti sa područja Tuzlanskog kantona u iznosu od **12.083.114,26 KM**.

Ukupno dodijeljeni iznos finansijske pomoći privrednim društvima iz Sektora industrije Tuzlanskog kantona **iznosi 7.234.496,12 KM za 3.417 zaposlenika za 42 privredna subjekta sa područja TK**.

Ministarstvo privrede Tuzlanskog kantona je okviru Javnog poziva za odabir korisnika grant sredstava sa budžetske pozicije „**Podrška razvoju Kantona**“ za **2021. godinu** realiziralo 7 programa podrške za **729 korisnika u ukupnom iznosu od 3.480.000 KM**.

Osim bespovratnih sredstava kao vid finansijske podrške privredi u prevazilaženju negativnih učinaka pandemije koronavirusa, izdvojen je iznos od **2.100.000 KM** za realizaciju programa Subvencioniranje dijela kamatne stope privrednim subjektima sa područja TK.

Po osnovu **programa** podrške Ministarstvo je tokom 2022. godine u okviru dva javna poziva realizovalo ukupno 8 programa kojima je podržano **647 korisnika** u ukupnom iznosu od **5.380.000 KM**.

Ukupan iznos sredstava za podršku poduzetništvu i obrtu iz budžeta lokalnih zajednica TK u 2021. godini iznosio je 3.311.694,69 KM čime je zabilježeno značajno smanjenje od 1.337.677,55 KM izdvojenih sredstava iz budžeta lokalnih zajednica Tuzlanskog kantona u odnosu na 2020. godinu.

1. Lakoća poslovanja 2020. Bosna i Hercegovina, Federlani zavod za programiranje razvoja, Sarajevo, novembar 2019. godine
2. Zakon o radu Federacije BiH („Službenim novinama Federacije BiH“, broj 26/16)
3. Zakon o porezu na dobit („Službene novine FBiH“, broj 15/16)
4. Izvještaj o radu Ministarstva privrede za 2020. godinu
5. Informacija o procjeni utroška sredstava po osnovu zakona o subvenciji za ublažavanje posljedica uzrokovanih stanjem nesreće, Ministarstvo privrede, 2020. godine
6. Informacija o procjeni utroška sredstava po osnovu zakona o subvenciji za ublažavanje posljedica uzrokovanih stanjem nesreće, Ministarstvo privrede, 2020. godine
7. Informacija o stanju obrta na području Tuzlanskog kantona 2019. godini i pravcima razvoja
8. Izvještaj o radu Obrtničke komore Tuzlanskog kantona za 2020. godinu, Obrtnička komora Tuzlanskog kantona. Tuzla, 2021. godine
9. Informacija o radu Garantnog fonda, Garantni fond Udruženja za razvoj NERDA Tuzla
10. Izvještaj o napretku BiH, oktobar 2021. godine
11. Izvor: Podaci lokalnih zajednica Tuzlanskog kantona
12. Izvor: Podaci Federalnog zavoda za statistiku
13. Izvor: Federalni zavod za statistiku, Tuzlanski kanton u brojkama 2022, Sarajevo 2022
14. Izvor: Podaci Poreske uprave FBiH, Kantonalni porezni ured Tuzla
15. Izvor: Dopis i tabelarni pregled Ministarstva obrazovanja i nauke Tuzlanskog kantona
16. Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK podaci o korisnicima novčanih podrški u poljoprivredi i ruralnom razvoju iz Budžeta TK za 2020.godinu
17. Dopisi - Informacija o realizovanim projektima i aktivnostima institucija poduzetničke infrastrukture u 2020. godini, maj 2020. godine
18. Dopisi Općina Tuzlanskog kantona - Informacije o dodijeljenim grant sredstvima, maj 2020. godine
19. Evropska povelja o malim preduzećima (Small Business Act)
20. Podaci Bisnode d.o.o. Sarajevo na osnovu predatih izvještaja o poslovanju pravnih lica sa područja FBiH i RS
21. Web stranica Vlade TK. <http://www.vladatk.kim.ba/>
22. Web stranica Poreske uprave, <http://www.pufbih.ba>
23. <http://www.vladatk.kim.ba/vlada-tk/rad-vlade/sjednice-vlade/7599-obrzana53-rsvtk-28072020>
24. http://www.fbihvlada.gov.ba/bosanski/sjednica_v2.php?sjed_id=885&col=sjed_saopcenje
25. <http://business-magazine.ba/2020/10/15/svjetska-banka-istrazuje-laziranje-podataka-lakoci-poslovanja/>
26. <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/pdf/db2020/COVID-db.pdf>
27. <http://www.fipa.gov.ba/informacije/statistike/izvjestaj/default.aspx?id=229&langTag=bs-BA>
28. <https://www.aa.com.tr/ba/ekonomija/sarajevo-odr%C5%BEEan-okrugli-sto-izrada-prijedloga-zakona-o-poticanju-razvoja-male-privrede-u-federaciji-bih-/2259477>
29. <http://fmpik.gov.ba/bh/aktuelnosti/vijesti/281-na-nastavku-5-redovite-sjednice-doma-naroda-parlamenta-federacije-bih-usvojen-nacrt-zakona-o-elektronskom-potpisu.html>

30. <http://www.vladatk.kim.ba/vlada-tk/rad-vlade/sjednice-vlade/7747-odrzana-63-rsvtk-05102020>
31. <http://www.vladatk.kim.ba/vlada-tk/rad-vlade/sjednice-vlade/7747-odrzana-63-rsvtk-05102020>
32. <https://www2.deloitte.com/ba/bs/pages/tax/articles/Covid-19-zakon-ublazavanju-negativnih-ekonomskih-posljedica.html>
33. <http://www.pufbih.ba/v1/novosti/1801/obavjetenje-za-porezne-obveznike>
34. www.paragraf.ba/dnevne-vijesti/14072020/14072020-vijest2.html
35. <https://www.fmrpo.gov.ba/za-razvoj-malog-gospodarstva-5-4-milijuna-km/>
36. <https://www.fmrpo.gov.ba/obavijest-o-grant-sredstvima-za-2020-godinu/>
37. <https://www.fmrpo.gov.ba/javni-natjecaj-kreditna-sredstva-u-2020-godini/>
38. <http://www.vladatk.kim.ba/vlada-tk/rad-vlade/sjednice-vlade/7599-odrzana53-rsvtk-28072020>

BOSNA I HERCEGOVINA
Federacija Bosne i Hercegovine
Tuzlanski kanton
Ministarstvo privrede

Broj: 03/1-28- 13055 /23
Tuzla, 26. 05. 2023. godine

MINISTAR

Edin Đuraković
Edin Đuraković, dipl.pravnik

LISTA PRILOGA

Prilog broj 1- Pregled poslovnih zona na području Tuzlanskog kantona

Prilog broj 2 - Ostali subjekti poduzetničke infrastrukture

Prilog broj 3 - Pregled korisnika finansijske pomoći Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije sa područja Tuzlanskog kantona sa dodijeljenim iznosima sredstava u 2021. godini

Prilog broj 4 - Pregled korisnika sredstava sa pozicije Podrška razvoju Kantona 2021. godina

PRILOZI

Prilog broj 1- Pregled poslovnih zona na području Tuzlanskog kantona

Pregled poslovnih zona na području Tuzlanskog kantona

Grad/ Općina Kantona	Naziv	Vrsta/Status	Površina (ha)
Banovići	Poslovna zona „Sadnice“	Uspostavljena poslovna zona, djelimično izgrađena, opremljena komunalnom infrastrukturom, urađenom vodovodnom i kanalizacionom mrežom i jednim dijelom saobraćajnica.	24,08 ha
Čelić	Poslovna zona „Brnjik“ urbano područje Vražići – Brnjik	Djelimično izgrađena, prostornim planom predviđena, nalazi se uz regionalne puteve R-458 i R-459	6,29 ha
	Poslovna zona „Cerik“ urbano područje Čelić – Ratkovići	Izgrađena sa obezbijedenim priključcima i komunalnim uslugama, nalazi se uz regionalne puteve R-458 i R-460	2,147 ha
	Poslovna zona „Etivaža“ urbano područje Čelić – Ratkovići	Djelimično izgrađena sa izgrađenim priključcima i komunalnim uslugama, prostornim planom predviđena, nalazi se uz regionalne puteve R-458 i R-461	22,2 ha
	Poslovna zona „Frigos - Sibovače“ urbano područje Čelić – Ratkovići	Djelimično izgrađena, prostornim planom predviđena, nalazi se uz regionalne puteve R-458 i R-462	4,168 ha
	Poslovna zona „Šibošnica“ urbano područje Humci – Nahvioci	Djelimično izgrađena, prostornim planom predviđena, nalazi se uz regionalne puteve R-458 i R-463	1,024
Doboj Istok	Poslovna zona „Luke“ u Brijesnici Maloj	U državnom vlasništvu, djelimično izgrađena sa obezbijedenim priključcima i komunalnim uslugama, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Doboj	15 ha
	Poslovna zona „Starača“ u Klokotnici	U privatnom vlasništvu, djelimično izgrađena sa obezbijedenim priključcima i komunalnim uslugama, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Doboj	30 ha
Gračanica	Industrijska zona u Gračanici	Uspostavljena poslovna zona sa postojećom infrastrukturom, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Doboj	234 ha

Gradačac	Industrijska zona I	Uspostavljena poslovna zona sa obezbijedenim priključcima i komunalnim uslugama.	50 ha
	Slobodna industrijska zona II	Uspostavljena poslovna zona sa obezbijedenim priključcima i komunalnim uslugama	42 ha
	Industrijska zona III	Uspostavljena poslovna zona sa obezbijedenim priključcima i komunalnim uslugama	51 ha
Kalesija	Poslovna zona „PZ4-Petrovačko polje“	Izgrađena sa djelimično obezbijedenom infrastrukturom, prostornim planom predviđena, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Zvornik	7.7 ha
	Poslovna zona „Kalesija Grad, Kalesijsko polje i Četeništa“	Izgrađena sa djelimično obezbijedenom infrastrukturom, prostornim planom predviđena, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Zvornik	84.9 ha
	Poslovna zona „Vukovije Gornje 1“	Neizgrađena, prostornim planom planirana, djelimično obezbijedenom infrastrukturom, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Zvornik	1.67 ha
	Poslovna zona „Memići“	Izgrađena sa djelimično obezbijedenom infrastrukturom, prostornim planom predviđena, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Zvornik	8.91 ha
	Poslovna zona „PZ7 Tojšići“	Izgrađena sa djelimično obezbijedenim priključcima, prostornim planom predviđena, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Zvornik	13.3 ha
	Poslovna zona „PZ5-Krušik i PZ6-Krušik“	Izgrađena sa djelimično obezbijedenim priključcima, prostornim planom predviđena, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Zvornik	50,8 ha
Kladanj	Poslovna zona „Ravni stanovi“	Planirana poslovna zona u fazi iniciranja uspostave, neizgrađena, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Sarajevo.	24.4 ha
Lukavac	Industrijska zona Lukavac	Uspostavljena poslovna zona sa izgrađenom infrastrukturom i obezbijedenim priključcima	14.30 ha
	Slobodna zona Lukavac	Uspostavljena poslovna zona sa izgrađenom infrastrukturom i obezbijedenim priključcima	1.1 ha
Sapna	Industrijsko-poslovna zona Sapna	Planirana poslovna zona, djelimično izgrađena, sa elektroenergetskom infrastrukturom, osiguranim dotokom vode za piće i tehničku upotrebu te mogućnost odlaganja čvrstog otpada i uspostave telekomunikacijske infrastrukture, nalazi se uz regionalni put Zvornik-Sapna	2.43 ha
	Industrijsko-poslovna zona „Luke“	Planirana poslovna zona, neizgrađena, postoji mogućnost priključenja na regionalni put, elektroenergetski sistem te ostalu neophodnu infrastrukturu, nalazi se pored regionalnog puta Sapna -Kalesija	23,076 ha
Srebrenik	Poslovna zona „Špionica 1“	Poslovna zona sa djelimično izgrađenom infrastrukturom i obezbijedenim priključcima, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Orašje.	11,9 ha
	Poslovna zona „Srebrenik 2“	Poslovna zona sa djelimično izgrađenom infrastrukturom i obezbijedenim priključcima, nalazi se uz magistralni put Tuzla -- Orašje.	30.9 ha
	Poslovna zona Brezje	Poslovna zona sa završenim infrastrukturnim radovima izgradnji pristupnog mosta zoni preko rijeke Tinje, izgrađenim anaerobnim prečištačem otpadnih voda, pristupnim putem	38.30 ha

		do poslovne zone i obezbijedenim priključcima, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Orašje.	
Teočak	Poslovna zona Bilalići	Izgrađena poslovna zona.	
Tuzla	Poslovna zona Razvojno - poduzetnički centar Tuzla - Inkubator Lipnica	Uspostavljena poslovna zona sa izgrađenom infrastrukturom i obezbijedenim priključcima	16 ha
	Poslovna zona Kreka-Sjever	Uspostavljena poslovna zona sa djelimično izgrađenom infrastrukturom i obezbijedenim priključcima	14 ha
Živinice	Poslovna zona „Čiljuge 2“	Uspostavljena poslovna zona sa izgrađenom putnom, vodovodnom i kanalizacionom infrastrukturom, kao i elektro-mrežom.	9,4 ha
	Poslovna zona „Novi Grad“	Postojeća poslovna zona, djelimično izgrađena, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Sarajevo	5,5 ha
	Poslovna zona „Maline“	Postojeća poslovna zona, djelimično izgrađena, nalazi se uz magistralni put Tuzla – Sarajevo	5,6 ha

Na području općine **Banovići** uspostavljena je poslovna zona „Sadnice“ ukupne površine 24,08 ha sa 45 građevinskih parcela različitih površina. U toku 2020. godine dvije parcele poslovne zone su prodate, izgrađen je jedan proizvodni objekat koji je počeo sa radom. Za poslovnu zonu je urađen regulacioni plan. Poslovna zona je opremljena komunalnom infrastrukturom: urađena je vodovodna i kanalizaciona mreža i jedan dio saobraćajnica. Kroz poslovnu zonu prolazi 10 kV dalekovod za snabdijevanje električnom energijom poslovne zone i dijela naselja. Poslovna zona veže se uz asfaltni put Banovići Selo – Banovići. Općina Banovići je donijela Prostorni plan za period 2015-2035. godina. Općina je donijela set odluka o podsticajnim mjerama za potencijalne ulagače u poslovnu zonu: za gradnju objekata od 500 do 700 m² neto građevinske površine u iznosu od 30% naknade koja se obračunava za rentu i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, zatim za gradnju objekata od 700 do 900 m² u iznosu od 50%, preko 900 do 1200 m² u iznosu od 70% naknade koja se obračunava za rentu i naknade za uređenje gradskog građevinskog zemljišta, a preko 1200 m² neto građevinske površine u cjelokupnom iznosu visine naknade koja se obračunava, troškove pretvorbe zemljišta iz poljoprivrednog u građevinsko preuzima općina Banovići.

Prostornim planom općine **Čelić** za period 2012.-2032. godine, koji je usvojen u 2017. godini, planirana je uspostava pet poslovnih odnosno privrednih zone na području ove općine, i to: Privredne zone „Brnjik“ urbano područje Vražići - Brnjik, Privredne zone „Cerik“ urbano područje Čelić-Ratkovići, Privredne zone „Etivaža“ urbano područje Čelić - Ratkovići, Privredne zone „Frigos-Sibovače“ urbano područje Čelić - Ratkovići te Privredne zone „Šibošnica“ urbano područje Humci-Nahvioci. Sve navedene zone su u mješovitom vlasništvu (državno i privatno) i nalaze se uz Regionalne puteve R-458, R-459, R-460, R-461 R-462 i R-463. Privredna zona „Brnjik“ je površine 6,290 ha i u zoni postoji određeni broj izgrađenih objekata. Privredna zona „Cerik“ je površine 2,147 ha i bez izgrađenih je objekata. Privredna zona „Etivaža“ je površine 22,2 ha, bez objekata ali sa izgrađenom putnom i komunalnom infrastrukturom. Privredna zona „Frigos-Sibovače“ je površine 4,168 ha, bez objekata. Privredna zona „Šibošnica“ je površine 1,024 ha i u zoni postoje određeni izgrađeni objekti. Općina, u svrhu poticanja investiranja u

navedene poslovne zone sprovodi aktivnosti na obezbjeđenju pristupnih saobraćajnica i komunalne infrastrukture.

Na području općine **Doboj Istok** planirana je uspostava dvije poslovne zone: Poslovna zona „Luke“ u Brijesnici Maloj i Poslovna zona „Starača“ u Klokotnici. Poslovna zona „Luke“ u Brijesnici Maloj je u državnom vlasništvu i veličine je 15 ha. Na području planirane zone nalaze se 2 privredna objekta i u zoni je uspostavljena putna, vodovodna, elektro i PTT infrastruktura, a putem Komunalnog preduzeća Čisto je osiguran odvoz smeća i krutog otpada. Poslovna zona se nalazi uz magistralni put Tuzla – Doboj. Kao i za poslovnu zonu „Starače“ u Klokotnici, Općina ne raspolaže planskom dokumentacijom. Poslovna zona „Starača“ u Klokotnici je u privatnom vlasništvu, površine 30 ha sa 6 privrednih subjekata i pripadajućih objekata na lokalitetu sa uspostavljenom putnom, vodovodnom, elektro i PTT infrastrukturom, a putem Komunalnog preduzeća Čisto je osiguran odvoz smeća i krutog otpada. Za potencijalne korisnike zona kao olakšice se nude niže općinske naknade za određene administrativne i upravne postupke. Općina Doboj Istok provodi aktivnosti oko proglašenja navedenih zona kao i poslovne zone „Klokotnica i Stanić Rijeka“ koja bi bila smještena u dvije mjesne zajednice MZ Klokotnica i MZ Stanić. Planirana poslovna zona nalazi se u produžetku zone „Starača“ i bila bi smještena između magistralnog puta Doboj-Tuzla i rijeke Spreče. Započete su aktivnosti na izgradnji benzinske stanice sa pratećim sadržajem i u planu je izgradnja poslovnog objekta od strane investitora.

Druga poslovna zona planirana u Brijesnici Maloj na dijeli gdje se nalazi firma „Remont Zanat“ doo i „Urban“ doo Brijesnica Mala odnosno lokacija gdje su već izgrađeni poslovni objekti koji su u funkciji, kao i šira lokacija građevinskog zemljišta predviđena Odlukom o provođenju prostornog plana općine Doboj Istok.

Navedene zone imaju pristup izgrađenim asfaltiranim putevima, pristup elektro mreži, telekomunikacijama, vodovodom i ostalom komunalnom infrastrukturom neophodnom za funkcionisanje poslovnih zona.

Površina poslovne odnosno Industrijske zone u **Gračanici** je 234 ha. Za izgrađeni dio zone uspostavljena je putna, elektro, vodovodna i PTT infrastruktura, kao i djelimično kanalizaciona infrastruktura. Osigurana je i mogućnost odlaganja čvrstog otpada. Na području ove poslovne zone je aktivan veliki broj privrednih subjekata, a u kontekstu olakšica za korisnike poslovne zone omogućene su pogodnosti za plaćanje rente (na rate i sufinansiranje rente).

Industrijska zona **Gradačac**, koja je u mješovitom vlasništvu, ukupne površine je 143 ha, a koju čine 3 zone: Industrijska zona I površine cca 50 ha, slobodna industrijska zona II površine cca 42 ha i industrijska zona III površine cca 51 ha. Posjeduje uspostavljenu putnu, komunalnu, vodovodnu i elektro infrastrukturu. Za dio poslovne zone urađen je regulacioni plan. Na području ove poslovne zone aktivno je 15 poslovnih subjekata, a magistralni put prolazi kroz zonu.

Općina **Kalesija** je u martu 2017. godine usvojila prostorni plan kojim se predviđene poslovne zone „PZ4-Petrovačko polje“, „Kalesija Grad, Kalesijsko polje i Četeništa“, „PZI-Vukovije Gornje I“, „PZ14-Memići“, „PZ7-Tojšići“ i „PZ5-Krušik i PZ6-Krušik. Pomenute poslovne zone imaju djelimično ili u potpunosti izgrađenu putnu infrastrukturu, obezbjeđene priključke, organizovan odvoz otpada, te se nalaze uz magistralni put Tuzla – Zvornik ili regionalnu cestu Živinice – Medaš.

Poslovna zona „Ravni stanovi,, na području općine **Kladanj** je u fazi iniciranja odnosno postoji Odluka o provođenju regulacionog plana „Ravni Stanovi“ Kladanj gdje je urbanističkim postavkama predviđena ova proizvodno-poslovna zona. Zemljište poslovne zone zavedeno je u katastar/gruntovnicu, a u slučaju potrebe postoji slobodan prostor za proširivanje zone. Poslovna zona je planirane površine od 24,4 ha. Na prostoru proizvodno-poslovne zone ne postoje izgrađeni objekti već se radi o zemljištu na kome treba da se vrše uređenja da bi to zemljište služilo krajnjoj svrsi kako je predviđeno Prostornim planom TK koji je ovo zemljište predvidio kao gradsko zemljište i za tu prvu fazu Općina Kladanj je izradila projekat nivelacije zemljišta. Usvojen je i prostorni plan općine Kladanj za period 2014-2034. godine kao i Odluka o njegovoj provedbi („Službeni glasnik Općine Kladanj“, broj:2/18).

Industrijska zona **Lukavac** površine je 14,30 ha sa 21 objektom koji se nalaze u zoni za koju je 2007.godine usvojen regulacioni plan. Na području industrijske zone uspostavljena je elektro-energetska infrastruktura, osiguran dovod pitke i tehnološke vode, te urađena kanalizaciona i PTT infrastruktura. Svi prilazni putevi do zone i unutar zone su asfaltirani. Obezbijeđen je odvoz i čvrstog i hemijskog otpada. U poslovnoj zoni je aktivno osam (8) poslovnih subjekata i teži se povećanju ovog broja. Grad Lukavac je krajem 2021. godine započeo realizaciju projekta toplifikacije odnosno spajanje Industrijske zone Lukavac na sistem daljinskog grijanja, čime će se unaprijediti uslovi za rad u poslovnim objektima, smanjiti aero zagađenje u gradu kao i troškovi zagrijavanja poslovnih prostorija unutar zone i neposredno uz zonu. Slobodna zona Lukavac ima izgrađenu putnu infrastrukturu, obezbijeđene priključke te organizovan odvoz čvrstog i hemijskog otpada, a nalazi se na površini od 1,1 ha. Unutar Slobodne zone je aktivno 5 poslovnih subjekata. Obje poslovne zone se nalaze u blizini magistralnog puta Tuzla – Doboj.

Industrijsko-poslovna zona u **Sapni** površine 2,43 ha ima izgrađenu elektro-energetsku infrastrukturu, osiguran dotok vode za piće i tehničku upotrebu, osiguranu mogućnost odlaganja čvrstog otpada, te uspostavljenu telekomunikacijsku infrastrukturu. Industrijsko-poslovna zona Luke je predviđena prostornim planom općine Sapna za period 2013-2033. godina na površini od 23.076 ha (nalazi se pored regionalnog puta Sapna-Kalesija, lokalitet Luke, granica između naseljenih mjesta Sapna i Goduš). Ova poslovna zona planirana je prostornim planom za općinu Sapna i na istoj nije izgrađena infrastruktura. Postoji mogućnost priključenja na regionalni put, elektroenergetski sistem, a postoje osnove i za razvoj ostale infrastrukture. Odlukom o stvaranju povoljnog ambijenta za privlačenje investicija na prostoru općine Sapna date su olakšice mogućim investitorima.

Na području općine **Srebrenik** postoje tri aktivne poslovne zone - „Špionica 1“, površine 11,9 ha, koja je uglavnom u privatnom vlasništvu, „Srebrenik 2“, površine 30,9 ha i „Brezje“ uspostavljena 2019. godine, površine 38,30 ha. Poslovne zone su regulisane prostorno-planskim dokumentima, a prema stavovima općinskih struktura Srebrenik modifikacije su moguće u saradnji s potencijalnim investitorima. Infrastrukturu na području ove zone dijelom su izgradila preduzeća koja već djeluju u poslovnoj zoni. Postojeća infrastruktura zone obuhvata ceste, priključke na električnu, vodovodnu i kanizacionu mrežu, telefonsku mrežu i internet, te izlaz na magistralni put M1.8. U okviru zone „Špionica 1“, nekoliko već izgrađenih poslovnih objekata – proizvodnih pogona su na raspolaganju za iznajmljivanje ili za pokretanje proizvodnje kroz zajednička ulaganja sa vlasnicima objekata, a uzimajući u obzir da se radi o privatnom vlasništvu svi elementi poslovnih aranžmana (iznajmljivanja ili pokretanja proizvodnje) dogovaraju se između vlasnika i

investitora. Poslovna zona „Brezje“ je Odlukom gradskog vijeća Srebrenik uspostavljena 2019. godine. U obuhvatu zone su završeni infrastrukturni radovi na izgradnji pristupnog mosta zoni preko rijeke Tinje, izgrađen je anaerobni prečištač otpadnih voda i pristupni put do poslovne zone. Na području ove poslovne zone „Brezje“ u narednom periodu planirane su aktivnosti na pripremi dokumentacije za raspisivanje javnog poziva za dodjelu zemljišta na korištenje potencijalnim investitorima.

Na području općine **Teočak** u 2021. godini izgrađena je poslovna zona Bilalići gdje je utrošeno 231.286,87 KM. Projekat je okončan te je u toku uvođenje investitora u objekat gdje u konačnici ima 5 novih zaposlenika.

Na području grada **Tuzle** postoje dvije poslovne zone, i to Poslovna zona Razvojno – poduzetnički centar Tuzla – Inkubator Lipnica i Poslovna zona Kreka-Sjever. Poslovna zona Razvojno – poduzetnički centar Tuzla – Inkubator Lipnica površine je 16 hektara, pri čemu je trenutno na raspolaganju oko 10 hektara. Poslovna zona ima uspostavljenu putnu, vodovodnu, kanalizacionu, elektro i PTT infrastrukturu kao i infrastrukturu odlaganja otpada. Poslovna zona Kreka Sjever ukupne je površine 14 hektara, dok je trenutno raspoloživa površina u obuhvatu I faze izgradnje Poslovne zone Kreka Sjever, od oko 7,5 hektara, na kojem je planirano 15 parcela. U obuhvatu I faze Poslovne zone Kreka Sjever u cijelosti je završena izgradnja primarne komunalne infrastrukture, odnosno izgrađena je vodovodna, kanalizaciona, putna infrastruktura (interna saobraćajnica sa trotoarima i javnom rasvjetom), te elektro i PTT infrastruktura. Pogodnost za investitore u Poslovnoj zoni Kreka Sjever predstavlja povoljna cijena zemljišta koje se dodjeljuje po modelu osnivanja prava građenja, na period od 40 godina, uz mogućnost produženja. Također, olakšicu za investitore predstavlja i odgođeno plaćanje rente za pogodnost lokacije u postupku građenja, tako što se 50% ove naknade plaća prije izdavanja građevinske dozvole, a drugih 50% u naredne tri godine, sa polaganjem garancije kao sredstva obezbjeđenja. U Poslovnoj zoni Kreka Sjever, od 15 parcela formiranih u okviru realizacije I faze, investitorima je po modelu osnivanja prava građenja dodijeljeno 10 parcela, a za još tri parcele je u toku javni poziv za dodjelu zemljišta osnivanjem prava građenja. Od toga, na 4 dodijeljene parcele realizovane su investicije, odnosno investitori su izgradili poslovne objekte i iste stavili u funkciju svoje djelatnosti.

Poslovna zona „Maline“, površine 5,5 ha i Poslovna zona „Novi Grad“, površine 5,6 ha se nalaze na prostoru općine **Živinice** i imaju obezbijeđenu putnu infrastrukturu, elektro-energetsku mrežu, te vodu kroz privatni bunar, a u obje zone aktivno radi po 20-tak poslovnih subjekata. Poslovna zona „Ciljuge 2“ je uspostavljena na području općine Živinice, na zemljištu koje je u općinskom zemljištu površine 9,4 ha. U sklopu poslovne zone posluje 15-tak firmi od kojih su značajne investicije iz Njemačke, Austrije i Amerike, koje zapošljavaju preko 1500 radnika. Grad Živinice u svojim razvojnim planovima za naredni period planira uspostavu novih poslovnih zona, od kojih treba istaknuti uspostavu Naučno-tehnološkog parka, za koji su pripremne radnje već u toku te će predstavljati novi instrument razvoja Grada Živinice i koji će privlačiti investitore usmjerene na proizvodnju proizvoda namijenjenih za pametnu industriju i tehnologiju.

Na osnovu navedenog može se zaključiti da su lokalne zajednice na području Tuzlanskog kantona prepoznale značaj razvoja poduzetničke infrastrukture, posebno poslovnih zona, za razvoj poduzetništva. Međutim, nedostatak finansijskih i drugih resursa otežava zvaničnu uspostavu i funkcionisanje poslovnih zona za snažniji investicioni interes. te je stoga neophodno jačati kapacitete lokalnih zajednica za izradu projektnih aplikacija prema donatorima za sufinansiranje predinvesticionih studija i drugih neophodnih uslova za uspostavu zona, kao i za izgradnju infrastrukture s obzirom da vrijednost navedenih aktivnosti premašuje budžetske mogućnosti lokalnih zajednica.

Prilog broj 2 - Ostali subjekti poduzetničke infrastrukture

Kantonalna privredna komora Tuzla

Kantonalna privredna komora Tuzla kontinuirano radi na razvoju i implementaciji projekata vezanih za razvoj poduzetništva i obrta, te stvaranja bolje poslovne klime u Tuzlanskom kantonu i Federaciji BiH.

Tokom 2021. godine, Kantonalna privredna komora je kontinuirano radila na edukaciji privrednika iz različitih oblasti sa aktuelnim temama za unapređenje poslovanja. U saradnji sa ICC (International creativity company) u januaru je pokrenuta serija seminara namijenjenih tržišno-orijentisanim kompanijama na temu „Prodaja/pregovori - spoj tradicionalnih i inovativnih metoda“.

Cilj seminara je bio pokazati kako je tržišna pozicija kompanije rezultat dostignutog nivoa efikasne i profesionalne prodaje, te sofisticiranih načina progovaranja prilagođenih stilovima EU tržišta. Takođe, cilj je da se pokaže mogućnost i potreba percipiranja spoja tradicionalnog i digitaliziranog načina prodaje i pregovora. Seminar je bio namijenjen pravnim i fizičkim subjektima, vlasnicima preduzeća, direktorima, izvršnim direktorima, srednjem i nižem menadžmentu, projektnim menadžerima, voditeljima timova, trgovcima- agentima prodaje, prodajnom osoblju, komercijalistima, onima koji se uskoro spremaju dobiti posao u komercijalnom sektoru ili preuzeti ulogu rukovoditelja na bilo kojem nivou.

U okviru projekta „Izgradnje standarda kvaliteta u obrazovanju odraslih“ kojeg Komora realizuje sa Privrednom komorom Kantona Sarajevo i Privrednom komorom Zeničko – dobojskog kantona, a kojeg finansijski podržavaju Fondacija Helvetas – Moja budućnost i Federalni zavod za zapošljavanje, organizovana je obuka prve grupe od 9 nezaposlenih osoba za obavljanje poslova armirača. S obzirom na veliku potražnju za radnicima u građevinskoj industriji, firme su izrazile interes i potrebu za osposobljavanje radnika u skladu s potrebama firmi iz ovog sektora. U okviru 240 sati obuke, nezaposlene osobe su imale priliku odslušati 45 sati teorijske nastave koja se odnosi na sigurnost na radu, poznavanje materijala i tehnika, dok se preostalih 195 sati obuke odvijalo na gradilištima gdje su kandidati praktično, uz nadzor mentora, sticali vještine i kompetencije iz oblasti građevinarstva. Projektom je obučeno 16 nezaposlenih osoba za obavljanje poslova armirača i potpisani su šestomjesečni ugovori o radu u kompanijama u kojima su prošli obuku prolaze obuku, uz mogućnost njegovog produženja.

S ciljem unapređenja poslovnog ambijenta u Tuzlanskom kantonu, Komora prati aktuelne problematike u privredi izazvane pandemijom korona virusa i pokreće inicijative i aktivnosti za lakši oporavak privrede. U junu 2021. godine predstavljena je „Analiza privrednih kretanja na području Tuzlanskog kantona u 2020. godini“ za svaku pojedinačnu industrijsku granu.

Tokom 2021. godine Komora je radila i na promociji proizvođača s Tuzlanskog kantona na sajmovima u zemlji i inostranstvu.

Obrtnička komora Tuzlanskog kantona

Na osnovu Programa rada Obrtničke komore Tuzlanskog kantona za 2021. godinu, sprovedeno je niz aktivnosti na unapređenju stanja obrtništva na području Tuzlanskog kantona.

Kako bi povećala efikasnost i kvalitet rada Obrtnička komora TK nastoji obezbjediti uslove za kvalitetan, kontinuiran i neovisan rad Komore kroz unapređenje ljudskih resursa i tehničko-logističkih kapaciteta. Komora provodi svoje aktivnosti u prostorijama smještenim u centru grada na adresi Trg slobode bb Tuzla.

Obrtnička komora TK u skladu sa Programom rada kontinuirano pruža savjetodavne usluge za potencijalne obrtnike, kao i one koji imaju registrovan obrt te žele unaprijediti svoje poslovanje. Stručna služba Obrtničke komore je razgovarala sa obrtnicima i potencijalnim obrtnicima o registraciji obrta, troškovima registracije obrta, troškovima doprinosa pri poslovanju obrta, apliciranju na grant sredstva Ministarstva privrede Tuzlanskog kantona.

Jedan od ciljeva Komore jeste i unapređenje znanja i vještina obrtnika kroz jačanje strukovnog organizovanja obrtnika.

Unaprijeđenje položaja obrtnika i obrtništva Komora sprovodi kroz niz aktivnosti koje se najprije odnose na promociju obrtništva na sajamskim manifestacijama. Pored sajмова, u 2021. godini Komora je realizovala i aktivnosti na izdavanju lista „Obrtnik“, kao i izradi priručnika.

Vlada Tuzlanskog kantona i Ministarstvo privrede su Obrtničku komoru TK prepoznali kao značajnog partnera koji može odgovoriti zadacima i podržati svojim aktivnostima razvoj obrtništva na području Tuzlanskog kantona stoga su im dodijeljena sredstva za implementaciju projekta „Promocije obrtničkih zanimanja, edukacija obrtnika, upoznavanje sa novim tehnologijama na inostranom tržištu“. Vrijednost projekta je 5.000,00 KM i period implementacije decembar 2021. godine do juna 2022. godine. Ciljevi projekta su promocija obrtništva u obrazovnim institucijama (specijalizirani list Obrtnik), podrška obrtnicima za vođenje poslovnih knjiga (priručnik), uspostavljanje zajedničke saradnje s ciljem jačanja komorskog sistema te pružanja boljih radnih uslova obrtnika. Ključne aktivnosti su izrada priručnika za obrtnike za vođenje poslovnih knjiga, izrada lista „Obrtnik“ u svrhu promocije obrtništva, te animiranje obrtnika kroz praktičnu obuku. Očekuje se da učenici i studenti budu više informisani o značaju i djelovanju obrtničkih zanimanja na području Tuzlanskog kantona, a obrtnici informisani o korištenju priručnika za vođenje poslovnih knjiga za obrtnička zanimanja te da će biti osnažena saradnja Komore, obrtnika i Ministarstva.

Za poticaj udruženjima i komorama za 2021. godinu Obrtnička komora TK je dobila grant sredstva Federalnog ministarstva razvoja, poduzetništva i obrta u iznosu od 12.000,00 KM kako bi educirali obrtnike za vođenje poslovnih knjiga, izradili priručnik za obrtnike, organizirali posjetu sajmu MOS u Celju, izradili obrtničke kartice te unaprijedili i omogućili korištenje pogodnosti za obrtnike.

Obrtnička komora Tuzlanskog kantona uzela je učešće na Međunarodnom sajmu poljoprivrede i prehrambene industrije „Dani šljive“ u Gradačcu te Međunarodnom sajmu obrtništva i poduzetništva (MOS) u Celju u Sloveniji gdje se održao i sastanak sa delegacijom obrtno - podjetničke zbornice Slovenija. Na sastanku je razgovarano o razmjeni pozitivnih iskustava u radu komora, zajedničkoj saradnji na predpristupnim fondovima EU, dogovaranju partnerstva, te problemima i ograničenjima u poslovanju obrtnika na području Tuzlanskog kantona. Neke od prednosti učešća na sajmovima su: umrežavanje, interakcija sa poslovnim partnerima koja predstavlja dobar marketinški alat za bolje i uspješnije poslovanje, ostvarivanje uspješne saradnje sa Obrtničkim komorama Hrvatske i Slovenije kao i učešće na B2B susretima koji predstavljaju konstruktivne razgovore i poslovne dogovore.

Održani su sastanci sa načelnikom općine Banovići i gradonačelnikom grada Gračanice na kojima se razgovaralo o problemima obrtnika i inicijativama za poboljšanje stanja obrtništva. Također upriličeni su i sastanci sa Premijerom Vlade TK i ministrom privrede i ministrom trgovine, turizma i saobraćaja te ministrom poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva na kojima se razgovaralo o problemima obrtnika na Tuzlanskom kantonu i aktivnostima koje provodi komora potom o problemu ograničenosti registracije vozila na ime obrta (u Tuzlanskom kantonu ograničeno je na dva vozila), registraciji ugostiteljskih djelatnosti (dobijanje rješenja o minimalno tehničkim uslovima), naplata takse za ulazak teretnih vozila u općine/gradove, pomoć od Ministarstva naročito za novoosnovane obrte a u smislu javnih poziva i grant sredstava, izrada Obrtnog registra, pokretanju inicijativa za izmjene kantonalnih zakona u kojima postoji prostor za poboljšanje zakonske regulative za poslovanje obrtnika. Održani su sastanci i sa Ministarstvom nauke i obrazovanja TK, Ministarstvom razvoja, poduzetništva i obrta FBiH te direktorima srednjih škola na Tuzlanskom kantonu u vezi polaganja majstorskog ispita.

U 2021. godini izvršene su posjete obrtnicima u Gradu Tuzla, Lukavac, te općini Kalesija na kojima se razgovaralo o mogućnostima i prednostima koje nudi Obrtnička komora za svoje članove te pomoć prilikom apliciranja na javne pozive.³¹

Komora kontinuirano radi i na promociji obrtništva i obrtnika putem zvanične web stranicu Obrtničke komore TK (<http://www.oktk.ba/>).

Udruženje za razvoj NERDA

Udruženje za razvoj NERDA Tuzla svoje aktivnosti usmjerava na jačanje lokalnih kapaciteta kao i pružanje podrške stavljanjem na raspolaganje Vladi Tuzlanskog kantona i Ministarstvu privrede stručno osoblje u smislu edukacije predstavnika lokalnih zajednica u oblasti kapitalnih projekata, kao i mogućnosti zajedničkog učešća na apliciranju za projekte EU fondova.

Realizacija projekta "Transnacionalna saradnja poljoprivredno-prehrambenih klastera temeljena na pristupu pametne specijalizacije u podunavskoj regiji - Danube S3 klaster" započela je u julu 2018. godine. Projekat se realizira u okviru EU Interreg Dunavski transnacionalni program. Vodeći partner je South Muntenia Regional Development Agency iz Rumunije, a u projektu

³¹ Izvještaj o radu Obrtničke komore TK za 2021. godinu

učestvuje 15 partnera. Područje implementacije projekta je Rumunija, Njemačka, Mađarska, Slovenija, Hrvatska, Bugarska, Srbija, Moldavija, Ukrajina i Bosna i Hercegovina. Cilj projekta je da se stvori značajna promjena razvijajući strategiju i program klastera Dunava S3 temeljen na angažmanu četverostrukog heliksa (Quadruple Helix approach) kao transnacionalnih strateških dokumenata usmjerenih na iskorištavanje veza između međusobnog jačanja specijalizacijskih područja diljem sektora. Strategija će biti testirana pomoću pet pilot inicijativa u 4 međusobno povezane teme (tržišna inteligencija, otvorena inovacija, poslovni modeli za kružnu ekonomiju i zdrava hrana) koji su međusobno povezani i sposobni za generiranje novih inovativnih projektnih ideja. Ciljevi projekta su razviti politike klastera i provedbene instrumente, unaprijediti znanje o upravljanju inovacijama te podsticati saradnju u okviru aktivnih poljoprivredno-prehrambenih klastera. Vrijednost projekta je 67.900,00 EUR. Izrađena je transnacionalna analiza dunavske regije, 4 lokalna akciona plana na temu otvorenih inovacija, održane 4 poduzetničke fokus grupe i 3 sesije treninga, zatim 3 radionice posvećene klasterskim politikama, te izvršena procjena potreba i potencijala poljoprivredno-prehrambenog klastera.

NERDA je tokom 2021. godine realizovala i projekat GREEN CBC koji se finansira kroz EU IPA INTERREG Program prekogranične saradnje između Hrvatske, BiH i Crne Gore. Cilj je uspostavljanje prekogranične mreže za inovacije u području bio-ekonomije (Green CBC Network) kao rješenja za povećanje saradnje između malih i srednjih preduzeća, organizacija koje pružaju podršku poslovnom razvoju i institucija koje se bave razvojem i istraživanjem. Vrijednost projekta je 114.000,00 EUR. Organizovati će se 4 događaja, 4 edukacije, 4 okrugla stola, kreirati tri vrste upitnika za istraživanje kako bi se poboljšala saradnja MSP, institucija, organizacija za poslovnu podršku, institucija za istraživanje i razvoj, te kreirati bazu ponude tehnologija iz institucija za istraživanje i razvoj i analiziranje trenutnih usluga koje pružaju institucije za podršku poslovanju kako bi se poboljšala saradnja sa malim i srednjim preduzećima.

Projekat „Panonsko-jadranska veza“ (8PA.CON) vrijednosti 313.301,91 EUR namijenjen je turističkim operatorima i malim i srednjim preduzećima u cilju održivog turizma u ciljanoj regiji Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore korištenjem i aktiviranjem neiskorištenih prirodnih resursa i dobara povezanih sa ornito-faunom. Realizacijom projekta će se unaprijediti turistička lokacija i ponuda na području Ilinčice (Grad Tuzla) kao i održati treninzi na temu destinacijskog menadžmenta i sistema obezbjeđenja kvaliteta.

Projekat SUCCESS „Održiva saradnja univerziteta i preduzeća za poboljšanje zapošljavanja diplomiranih studenata“ vrijednosti 24.980,00 EUR realizovati će se kroz modernizaciju tri tehnološka odsjeka na svakom od partnerskih univerziteta uvođenjem prakse, modernizacijom studijskih programa i uvođenjem poduzetništva kao i razvijanjem poduzetničke mreže između partnerskih univerziteta i platforme za razmjenu dobre prakse.

Projekat RESTART_4Danube – Podržavanje kreativnih industrija u urbanoj regeneraciji sa ciljem jačanja Podunavlja, u okviru trećeg poziva za INTERREG Transnacionalni dunavski program“ započeo je sa implementacijom 01.07.2020. godine, a završava u decembru 2022. godine. Vrijednost projekta je 67.895,00 EUR. NEDRA je radila na izradi dokumenata vezanih za razvoj kreativno urbanih industrija te seta alata za kreativnu urbanu regeneraciju, zatim održavanje serije treninga o podršci urbanoj regeneraciji i kreativnim industrijama i izradom priručnika za obuku s modulima o upravljanju urbanim područjem i inovacijama kao i procjena nivoa spremnosti 5 MSP iz kreativne industrije.

Projekat „Platforma za dijalog eksperata o regionalnim politikama u oblasti obnovljivih izvora energije REPCONS 2.0“ vrijednosti 55.000,00 EUR za cilj ima podsticanje sistematskog dijaloga

o energetske tranziciji i procesu izgradnje konsenzusa među kreatorima mišljenja (uglavnom stručnjaka iz industrije i akademske zajednice) u odabranim zemljama (Bosna i Hercegovina, Crna Gora i Srbija). Kroz projekat je omogućeno praćenje učinka vlada u realizaciji strateških razvojnih dokumenata, usvojeni prijedlozi za povećanje tempa energetske tranzicije podržane stručnim analizama, povećana svijest o važnosti energetske tranzicije kao razvojne mogućnosti, pokrenuta rasprava i dati prijedlozi o mogućnostima kako bi energetska tranzicija mogla biti važan faktor za „zeleni oporavak“ nakon COVID-19.

S ciljem jačanja finansijske podrške malim i srednjim preduzećima na području Tuzlanskog kantona, nastavljena je saradnja Ministarstva i Vlade TK na jačanju Garantnog fonda sa Udruženjem za razvoj NERDA Tuzla. Vlada TK je augusta 2017. godine prihvatila tekst Aneksa II Ugovora o upravljanju sredstvima za podršku poduzetništvu putem Garantnog fonda (koji je potpisan još 2007. godine sa rokom važenja od 10 godina na koji rok su oročena sredstva kod poslovne banke). Na ovaj način nastavljena je uspješna saradnja Vlade TK i Udruženja za razvoj NERDA u okviru projekta obezbjeđivanja garantnog fonda za podršku privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog kantona i osiguran rad Garantnog fonda do 2032. godine.

Sa 31.12.2021. godine Garantni fond Udruženja za razvoj NERDA je realizovao 158 kredita ukupne vrijednosti 8.080.614,14 KM, čime je omogućeno zadržavanje preko 2.600 postojećih radnih mjesta, te zapošljavanje preko 850 novih radnika. Trenutan aktivni portfolio fonda je 4.646.275,28 KM, dok je vrijednost depozita 1.292.000,00 KM.

Institut za zavarivanje d.o.o. Tuzla

Institut za zavarivanje d.o.o. Tuzla je u 2021. godini implementirao aktivnosti koje su se odnosile na Certificiranje pogona prema EN ISO 3834 i EN 1090 čiji korisnici su bili preduzeća iz metalnog sektora sa područja Bosne i Hercegovine s ciljem povećanja konkurentnosti i kvalitete rada, ali i kriterija za rad u EU, odnosno međunarodnom tržištu. Vrijednost projekta je 65.000,00 KM te su 13 firmi metalnog sektora bile korisnici projekta. Institut je također organizirao i obuku za internacionalne inženjere i tehnologe zavarivanja (IWE/IWT) za 15 kandidata, preduzeća iz metalnog sektora čime se doprinijelo poboljšanju kvaliteta rada i konkurentnosti ovih preduzeća te ispunjavanju jednog od kriterija za rad na EU tržištu. Organizirana je i obuka i atestacija zavarivača i izdavanje međunarodno priznatog atesta (DVS, TUV, BiH) za preduzeća. Vrijednost projekta je oko 360.000,00 KM. Izdato je ukupno 792 atesta zavarivača od toga 490 međunarodno priznatih i 302 atesta (BiH). Provedena je i akreditacija laboratorija Instituta za zavarivanje Tuzla prema međunarodnom standardu 17025 sa 5 novih metoda sa iznosom od 5.000 KM. Zahvaljujući dobijenom certifikatu povećan je kvalitet rada i rejting Instituta na tržištu.

Centar za razvoj i podršku Tuzla

Centar za razvoj i podršku Tuzla je u periodu od 06.-11 mjeseca 2021. godine izradilo Studiju energetske efikasnosti MSP-a na području Tuzlanskog kantona sa ciljem analize potencijala za poboljšanje energetske efikasnosti proizvodnih procesa i objekata malih i srednjih preduzeća sa područja Tuzlanskog kantona. Vrijednost projekta izrade Studije iznosa je 50.000 KM.

„Inovativnim umom do ICT pametnih škola“ ili skraćeno „Pametne škole 2“ naziv je 3.6 miliona KM vrijednog prekograničnog projekta, čija je implementacija započela 15. oktobra 2020. godine.

Projekt je svojevrsni nastavak projekta „PAMETNE ŠKOLE“ i ponovo je sufinansiran sredstvima Evropske unije u okviru INTERREG IPA CBC programa prekogranične saradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina – Crna Gora 2014.-2020. Projekat će doprinijeti ostvarivanju održivog i ugljen-neutralnog energetskeg sistema u projektnoj regiji, a implementiraju ga: Centar za razvoj i podršku CRP Tuzla kao vodeći partner sa partnerima: Tuzlanski kanton i Brodsko-posavska županija. U implementaciji projekta, na čelu sa Ministarstvom privrede, učestvuju Ministarstvo obrazovanja i nauke, Ministarstvo prostornog uređenja i zaštite okolice i Ministarstvo finansija.

1. Glavne aktivnosti kojima će se projekat baviti u periodu od 27 mjeseci su:
Energetska obnova 33 školska objekta u projektnom području, koja podrazumijeva ugradnju novih postrojenja za proizvodnju obnovljive energije, ukupne snage 4,5 MW, u 33 osnovne i srednje škole u projektnom području i njihovu energetske rekonstrukciju. U 18 škola u Tuzlanskom kantonu, peći na fosilna goriva biće zamijenjena pećima na drvenu biomasu/pelet, dok će na 15 školskih objekata u Brodsko-posavskoj županiji biti instalirani solarni fotonaponski sistemi za proizvodnju električne energije.
2. Učenje o energetskej efikasnosti u školama kroz edukaciju za učenike TK i BPŽ škola u identifikiranju i borbi protiv "Energetskih vampira" – u okviru projekta učenici srednjih i osnovnih škola u Tuzlanskom kantonu i Brodsko posavskoj županiji imat će priliku da, putem inovativnih edukativnih metoda, prošire svoje znanje o potrošnji energije, energetskej efikasnosti i obnovljivim izvorima energije. Učenici osnovnih škola će putem interaktivne pozorišne predstave o energetskim vampirima, koju izvode profesionalni glumci, usvojiti nova znanja iz pomenutih oblasti, dok će učenici srednjih škola učestvovati na takmičenju iz oblasti energetske efikasnosti na interaktivnoj e-platформи, igrajući različite kvizove, video igrice i slično.
3. Prekogranično 4-mjesečno takmičenje osnovnih i srednjih škola u projektnom području u uštedi energije (primjenom ne-investicijskih metoda, tj. promjenom ponašanja), pri čemu će svaka od dvije škole pobjednice (jedna u BPŽ i jedna u TK) kao nagradu dobiti instaliranje centraliziranog sistema upravljanja energijom (CEMS). Predviđeno je da u takmičenju učestvuje oko 100 osnovnih i srednjih škola, odnosno više od 40.000 učenika.
4. Dva 4-dnevna seminar za obuku energetskih menadžera za ključne uposlenike 33 škola koje će biti energetske obnovljene, oba sa prekograničnim učesćem (jedan u Tuzli, jedan u Slavonskom Brodu).

U svrhu obezbjeđenja transparentnosti i bolje vidljivosti projekta, Ministarstvo je pripremio tzv. „projektni kutak“, koji se nalazi u okviru web stranice Vlade Tuzlanskog kantona, na sljedećem linku: <http://www.vladatk.kim.ba/vlada-tk/interreg-ipa-prekograncni-program-hrvatska-bosna-i-hercegovina-crna-gora-2014-2020>

Prema pravilima INTERREG Programa, svaki od projektnih partnera je u obavezi samostalno implementirati određeni iznos sredstava, koji ne može biti manji od 10% od ukupne vrijednosti projekta. Po uspješnoj implementaciji tih projektnih aktivnosti, pomenuta finansijska sredstva se refundiraju EU sredstvima u visini od 85% od ukupne vrijednosti realizovanih aktivnosti. Kada je u pitanju Tuzlanski kanton, pomenuta sredstva planirana su u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2021. i 2022. godinu na poziciji Ministarstva privrede, i to za nabavku kotlova na pelet za 9 od 18 škola koje su obuhvaćene mjerama energetske efikasnosti. Ukupan iznos potreban za nabavku i instalaciju kotlova na biomasu u školama koje su predmet obnove iznosi cca 300.000 KM. Shodno tome, u 2021. godini je realizovana nabavka kotlova u ukupnom iznosu od 155.000,00 KM za 4

škole (Gimnazija Živinice, Mješovita srednja škola Živinice, Područna škola Vitinica Sapna, Osnovna škola Stupari), dok je u Budžetu Tuzlanskog kantona za 2022. godinu planiran iznos od 145.000,00 KM za nabavku kotlova u 5 preostalih škola.³²

Prilog broj 3– Pregled korisnika finansijske pomoći Federalnog ministarstva energije, rudarstva i industrije sa područja Tuzlanskog kantona sa dodijeljenim iznosima sredstava u 2021. godini

R.br.	Privredno društvo	Sjedište privrednog društva	Broj radnika na dan 31.08.2021.	Šifra djelatnosti	Djelatnost	Iznos za dodjelu u KM
1	TMD Ai d.o.o. Gradačac	Gradačac	544	29.32	Proizvodnja ostalih dijelova i pribora za motorna vozila	700.000,00
2	ABS-TECHNOLOGY d.o.o. Gračanica	Gračanica	4	25.62	Mašinska obrada metala	14.573,64
3	INDEX d.o.o. Gračanica	Gračanica	106	25.62	Mašinska obrada metala	386.201,55
4	KS-71 d.o.o.	Gračanica	10	25.99	Proizvodnja ostalih gotovih proizvoda od metala	36.434,11
5	HP FLUID d.o.o. Gradačac	Gradačac	17	28.12	Proizvodnja hidrauličnih pogonskih uređaja	61.937,98
6	Global Promet d.o.o. Tuzla	Tuzla	9	28.22	Proizvodnja uređaja za dizanje i prenošenje	32.790,70
7	TMD AUTOMOTIVE d.o.o. Gradačac	Gradačac	106	29.32	Proizvodnja ostalih dijelova i pribora za motorna vozila	386.201,55
8	EURO PROST d.o.o. Gračanica	Gračanica	101	28.22	Proizvodnja hidrauličnih pogonskih uređaja	367.984,50
9	ALUMINA d.o.o. Živinice	Živinice	14	25.11	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova	51.007,75
10	SU-AD d.o.o. Živinice	Živinice	8	25.11	Proizvodnja metalnih konstrukcija i njihovih dijelova	29.147,29
11	MAGMA METAL d.o.o. Gradačac	Gradačac	24	29.32	Proizvodnja ostalih dijelova i pribora za motorna vozila	87.441,86

³² Izvještaj o radu Ministarstva privrede za 2021. godinu

12	TMD-HANIBAL d.o.o. Gradačac	Gradačac	45	28.99	Proizvodnja ostalih mašina za posebne namjene	163.953,49
13	Fining d.o.o. Gračanica	Gračanica	61	28.22	Proizvodnja hidrauličnih pogonskih uređaja	222.248,06
14	Žepić d.o.o. Gračanica	Gračanica	12	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	43.720,93
15	IVADO d.o.o. Gračanica	Gračanica	8	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	29.147,29
16	MEFOS IB-6 d.o.o. Kladanj	Kladanj	3	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	10.930,23
17	TIMBER TRADING & MANUFACTURING d.o.o. Gračanica	Gračanica	20	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	72.868,22
18	BH-LEGNO d.o.o.	Doborovci	12	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	43.720,93
19	Hanić d.o.o. Gradačac	Gradačac	18	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	65.581,40
20	BITA-INVEST d.o.o. Tuzla	Tuzla	18	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	65.581,40
21	TRUMA-COMPANY d.o.o. Zivinice	Zivinice	26	31.02	Proizvodnja kuhinjskog namještaja	94.728,68
22	HAPPY-COMPANY d.o.o. Gračanica	Gračanica	4	16.23	Proizvodnja ostale građevne stolarije	14.573,64
23	MEKIĆ d.o.o. Gračanica	Gračanica	7	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	25.503,88
24	HUSANOVIĆ & CO d.o.o. Gračanica	Gračanica	7	16.24	Proizvodnja ambalaže od drva	25.503,88
25	DOO VUČKO KOMERC Gračanica	Gračanica	2	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	7.286,82
26	Abi-trade d.o.o. Kalesija	Kalesija-Tojšići	6	31.09	Proizvodnja ostalog namještaja	21.860,47
27	FAANS&GROUP d.o.o.	Tuzla	33	31.09	Proizvodnja ostalog namještaja	120.232,56
28	Vučkoprom d.o.o. Gračanica	Gračanica	2	16.1	Piljenje i blanjanje drva proizvodnja rezane građe	7.286,82

29	HEMPLAST PROFIL d.o.o.Gračanica	Gračanica	4	22.23	Proizvodnja plastičnih masa za građevinarstvo	14.573,64
30	Berry Superfos Balkan d.o.o. Gračanica	Gračanica	243	22.22	Proizvodnja ambalaže od plastičnih masa	700.000,00
31	Fetter Group d.o.o. Teočak	Teočak	14	22.23	Proizvodnja plastičnih masa za građevinarstvo	51.007,75
32	PROLINE SYSTEME d.o.o. Gradačac	Gradačac	4	22.23	Proizvodnja plastičnih masa za građevinarstvo	14.573,64
33	PLASTOFLEX d.o.o. Gračanica	Gračanica	111	22.22	Proizvodnja ambalaže od plastičnih masa	404.418,60
34	GIR d.o.o. Gračanica	Gračanica	4	32.99	Ostala prerađivačka djelatnost	14.573,64
35	SSL d.o.o. Lukavac	Lukavac	499	20.13	Proizvodnja ostalih anorganskih osnovnih hemikalija	700.000,00
36	BOXMARK LEATHER d.o.o. Lukavac	Lukavac	834	15.12	Proizvodnja putnih i ručnih torba i sličnih proizvoda	700.000,00
37	MAŠIĆ d.o.o. Kladanj	Kladanj	24	14.13	Proizvodnja ostale vanjske odjeće	87.441,86
38	THEMA d.o.o. Gradačac	Gradačac	272	15.2	Proizvodnja obuće	700.000,00
39	RENEŠANSA d.o.o. Zivinice	Zivinice	57	31.09	Proizvodnja ostalog namještaja	207.674,42
40	KONFEKCIJA F.B.M. d.o.o. Lukavac	Puračić Lukavac	74	14.14	Proizvodnja veša	269.612,40
41	TEHNOSTAN d.o.o. Kalesija	Kalesija	12	23.7	Rezanje oblikovanje i obrada kamena	43.720,93
42	FIBRAWORLD d.o.o. Gradačac	Gradačac	38	20.16	Proizvodnja plastičnih masa u primarnim oblicima	138.449,61

Prilog broj 4 - Pregled korisnika sredstava sa pozicije Podrška razvoju Kantona 2021. godina

Tabela 1. Pregled korisnika i iznosa dodijeljenih sredstava u okviru Programa „Refundacije uplate od poreza i doprinosa na plaću i iz plaće zaposlenika za mjesec mart 2021. godine privrednim subjektima sa područja Tuzlanskog kantona“

R. B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Broj radnika	Odobreni iznos refundacije (u KM)
1	TEHNOGRAD-COMPANY DOO TUZLA	TUZLA	95	28.500,00
2	TOM-CAT DOO TUZLA	TUZLA	70	18.633,27
3	INPROZ GROUP DOO TUZLA	TUZLA	2	600,00
	UKUPNO			47.733,27

Tabela 2. Pregled korisnika i iznosa dodijeljenih sredstava u okviru Programa „Subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima za nabavku opreme, alata i repromaterijala“

MIKRO PREDUZEĆA

R.B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava (KM)
1	EMONT DOO SREBRENİK (PODRUŽNICA 1 -PROIZVODNJA SREBRENİK)	SREBRENİK	19	7.000,00
2	IVADO DOO GRAČANICA	GRAČANICA	19	5.993,34
3	KURZIUS AEROSPACE BH DOO KALESIJA	KALESIJA	18	6.987,98
4	HEMPLAST PROFIL DOO GRAČANICA	GRAČANICA	17	6.681,20
5	QUALITYCERT DOO TUZLA	TUZLA	17	6.740,05
6	VALPLAST DOO SREBRENİK (PODRUŽNICA BR.5-PROIZVODNI POGON)	SREBRENİK	17	7.000,00
7	ZAVOD ZA ZAŠTITU I PROJEKTOVANJE DOO TUZLA	TUZLA	17	6.780,17

8	ALINA DOO TUZLA (PJ SREBRENİK)	TUZLA	17	7.000.00
9	PILANA FATIĆ DOO KALESIJA	KALESIJA	17	6.999.90
10	BOSNAIR DOO ČELIĆ	ČELIĆ	17	7.000.00
11	ALU TEHNIK DOO TUZLA	TUZLA	16	7.000.00
12	NUMERUS DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	16	3.886,74
13	EURO KARTON DOO GRAČANICA	GRAČANICA	16	6.900.00
14	PLAUMAT DOO GRAČANICA	GRAČANICA	16	6.000.00
15	PEP PLASTIC EXCELLENT PRODUCT DOO GRAČANICA	GRAČANICA	16	7.000.00
16	VARPING DOO GRADAČAC	GRADAČAC	15	7.000.00
17	AM-NAMJEŠTAJ DOO SREBRENİK	SREBRENİK	15	7.000.00
18	NERTEK DOO SREBRENİK	SREBRENİK	15	7.000.00
19	SIRKO DOO GRAČANICA	GRAČANICA	15	7.000.00
20	EKE-PRINT DOO GRADAČAC	GRADAČAC	15	7.000.00
21	DEVOPS DOO TUZLA	TUZLA	15	6.264.30
22	SEMBLIE DOO TUZLA	TUZLA	15	6.961.79
23	PROLINE SYSTEME DOO GRADAČAC	GRADAČAC	14	7.000.00
24	IDEAL FENSTER DOO GRADAČAC	GRADAČAC	14	7.000.00
25	ENSS DOO DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	14	7.000.00
26	IDENTITY DOO TUZLA	TUZLA	14	7.000.00
27	HELENA CHAIR DOO KALESIJA	KALESIJA	14	7.000.00
28	KOMINS DOO TUZLA	TUZLA	14	6.405,75
29	ELECO DOO TUZLA	TUZLA	14	4.446.00
30	MFS TRADE DOO DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	14	7.000.00
31	ABS-TECHNOLOGY DOO GRAČANICA	GRAČANICA	14	7.000.00
32	AMAR PLAST DOO GRADAČAC	GRADAČAC	14	7.000.00
33	EKO TOPLANE DOO GRAČANICA	GRAČANICA	14	7.000.00
34	GLAS DRINE DOO SAPNA	SAPNA	14	7.000.00
35	CICERPROM DOO GRAČANICA	GRAČANICA	14	7.000.00

36	REVIZIJA ŠAHBEGOVIĆ DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	14	7.000,00
37	FINTECH DOO KALESIJA	KALESIJA	13	6.271,68
38	ANIMAL MED DOO ČELIĆ	ČELIĆ	13	7.000,00
39	OUTDOOR MARKETING DOO TUZLA	TUZLA	13	6.999,00
40	VETTEAM DOO GRAČANICA	GRAČANICA	13	5.850,00
41	IMUS TEAM DOO BANOVIĆI (PODRUŽNICA BR.1)	BANOVIĆI	13	7.000,00
42	PEPIĆ GRADNJA DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	7.000,00
43	METRON AUTOMATION DOO GRAČANICA	GRAČANICA	13	6.996,14
44	ELEKTRING DOO GRAČANICA	GRAČANICA	13	6.912,96
45	AUTO KUĆA -SMAJLOVIĆ DOO SREBRENİK	SREBRENİK	13	7.000,00
46	PRINTPOINT COPYSHOP DOO GRADAČAC	GRADAČAC	13	7.000,00
47	TIM DESIGN DOO SREBRENİK	SREBRENİK	13	5.500,00
48	MAGNETIC NAILS DOO TUZLA	TUZLA	13	6.816,00
49	AGROSTENLLY DOO ČELIĆ (PJ 1. ČELIĆ)	ČELIĆ	13	7.000,00
50	ADO-GAJBA DOO GRADAČAC	GRADAČAC	13	7.000,00
51	SMR-ELECTRONICS DOO GRADAČAC	GRADAČAC	12	7.000,00
52	KNJIGOVODSTVENI INŽENJERING DOO BANOVIĆI	BANOVIĆI	12	6.000,00
53	DULIR COMPANY DOO TUZLA	TUZLA	12	7.000,00
54	OLEAPHARM DOO TUZLA	TUZLA	12	2.600,00
55	EARTH DOO TUZLA	TUZLA	12	7.000,00
56	PET COMPANY DOO TUZLA	TUZLA	12	6.983,73
57	STEELHORSE DOO SREBRENİK	SREBRENİK	12	7.000,00
58	MAGUS CENTAR DOO TUZLA	TUZLA	12	7.000,00
59	MULTILINE DOO TUZLA	TUZLA	12	7.000,00
60	SEC'COM SECURITY DOO TUZLA	TUZLA	12	6.597,23
61	UNIBAU DOO DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	12	5.000,00

62	RETROMEDIA DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	12	6.986,07
63	DEMIROVIĆ DOO BANOVIĆI	BANOVIĆI	12	2.048,00
64	REVIS DOO TUZLA	TUZLA	12	7.000,00
65	BAUMAŠEX DOO SREBRENİK	SREBRENİK	12	7.000,00
66	EURODOM DOO GRAČANICA	GRAČANICA	12	6.949,44
67	HRUSTIĆ DOO TUZLA	TUZLA	12	7.000,00
68	DŽENIHAN DOO KLADANJ	KLADANJ	12	7.000,00
69	COMTRONIC DOO KALESIJA	KALESIJA	12	7.000,00
70	BIRRAH DOO TUZLA	TUZLA	11	7.000,00
71	AUTO-BALANS DOO TUZLA	TUZLA	11	7.000,00
72	POLISADA DOO SREBRENİK	SREBRENİK	11	6.997,77
73	FEROPLAST DOO TUZLA	TUZLA	11	7.000,00
74	RUDEKO DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	6.702,85
75	4PROCONSULT DOO GRADAČAC	GRADAČAC	11	4.437,21
76	SEDMICA DOO ŽIVINICE (PODRUŽNICA 2-FRESH&SWEET ŽIVINICE)	ŽIVINICE	11	7.000,00
77	AZURO DESIGN DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	7.000,00
78	BH BUŠENJE DOO TUZLA	TUZLA	11	7.000,00
79	ELMECO DOO TUZLA	TUZLA	11	6.985,56
80	FINSOFT DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	6.984,00
81	COUNTING DOO LUKAVAC (PJ 1- RAČUNOVODSTVENO- KNJIGOVODSTVENO- SAVJETODAVNE POSLOVE LUKAVAC)	LUKAVAC	11	6.000,00
82	PACTUS DOMUS DOO GRADAČAC	GRADAČAC	11	6.818,00
83	TELESKY DOO GRADAČAC	GRADAČAC	11	7.000,00
84	KODELMONT DOO TUZLA	TUZLA	11	7.000,00
85	PPU VEDI PRINC KALESIJA	KALESIJA	11	7.000,00
86	FAM-TRADE DOO GRADAČAC	GRADAČAC	11	6.775,54
87	BEGUNIĆ DOO SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.700,00

88	RIIB TEAM DOO KALESIJA (P.J. ELKTRON-HS KALESIJA)	KALESIJA	11	7.000,00
89	CONSWING DOO MIRIČINA	GRAČANICA	11	6.820,40
90	GIGAHERC DOO GRADAČAC	GRADAČAC	10	6.980,57
91	RUD-PROM DOO TUZLA	TUZLA	10	7.000,00
92	AUTOELEKTRIKA-FAZLIĆ DOO SREBRENİK	SREBRENİK	10	4.500,00
93	PROFESIONAL DOO TUZLA	TUZLA	10	5.082,06
94	SUPERMEDIA DOO TUZLA	TUZLA	10	6.980,00
95	FINKOM DOO TUZLA	TUZLA	10	7.000,00
96	EFKOM DOO TUZLA	TUZLA	10	1.982,00
97	IMPERIUM DOO TUZLA	TUZLA	10	6.110,09
98	FOTO DIA TUZLA DOO TUZLA	TUZLA	10	6.967,95
99	OPTIMUS-CERT DOO TUZLA	TUZLA	10	3.942,90
100	E-CENTAR DOO TUZLA	TUZLA	10	3.852,31
101	DAMKOM DOO TUZLA	TUZLA	10	5.400,40
102	IRON DOO SREBRENİK (PJ PROIZVODNO PRODAJNI SALON TINJA)	SREBRENİK	10	7.000,00
103	TEKON PROTECTION DOO TUZLA	TUZLA	9	7.000,00
104	BELVEX DOO TUZLA	TUZLA	9	4.413,24
105	AVAZ DOO ČELIĆ	ČELIĆ	9	7.000,00
106	SANIT DOO TUZLA	TUZLA	8	6.955,32
107	REV OFIS DOO KALESIJA	KALESIJA	7	5.176,50
108	NEPU-MONT DOO TUZLA	TUZLA	7	7.000,00
UKUPNO				698.122,14

MALA PREDUZEĆA

R.B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava (KM)
1	TOOL-MACHINE DOO GRADAČAC	GRADAČAC	23	10.000,00

2	TURSUN PROM DOO GRAČANICA	GRAČANICA	21	10.000,00
3	GPP DOO BANOVIĆI	BANOVIĆI	21	10.000,00
4	TEHNOMARKET PIRIĆ DOO ČELIĆ (PJ I PROIZVODNJA)	ČELIĆ	20	10.000,00
5	DŽAMBO DOO GRAČANICA	GRAČANICA	20	10.000,00
6	POLY DOO GRAČANICA	GRAČANICA	20	10.000,00
7	TRING DOO GRAČANICA	GRAČANICA	19	10.000,00
8	ALU CONSALTING DOO KALESIJA	KALESIJA	18	10.000,00
9	EUROBAU DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	18	10.000,00
10	TMD-HANIBAL DOO GRADAČAC	GRADAČAC	18	10.000,00
11	LADA DOO GRAČANICA	GRAČANICA	18	8.169,73
12	MONTAŽA-ENIM DOO TUZLA	TUZLA	17	10.000,00
13	IMEL DOO LUKAVAC	LUKAVAC	17	10.000,00
14	ŽEPIĆ DOO GRAČANICA	GRAČANICA	17	7.000,00
15	EM-ONIKS DOO LUKAVAC PJ PROIZVODNJA PROFILA I OVJESA ZA SUHU GRADNJU	LUKAVAC	17	10.000,00
16	LIGAMONT DOO LUKAVAC	LUKAVAC	17	10.000,00
17	H&H INC DOO TUZLA	TUZLA	17	10.000,00
18	BH MOTORS DOO SREBRENİK	SREBRENİK	17	10.000,00
19	BONY DOO TUZLA	TUZLA	16	10.000,00
20	KUVVET DOO KALESIJA	KALESIJA	16	10.000,00

21	MLJEKARA SMAJIĆ DOO ČELIĆ	ČELIĆ	16	10.000,00
22	ELMAS DOO GRAČANICA	GRAČANICA	16	10.000,00
23	TIŠLER-PROM DOO GRADAČAC	GRADAČAC	16	10.000,00
24	PRIM CO COMPANY DOO GRAČANICA	GRAČANICA	16	10.000,00
25	AMAX DOO GRAČANICA	GRAČANICA	15	10.000,00
26	URBANGRAD DOO GRADAČAC	GRADAČAC	15	10.000,00
27	SOLO-ZAM DOO SREBRENİK	SREBRENİK	15	10.000,00
28	INSTITUT ZA ZAVARIVANJE DOO TUZLA	TUZLA	15	10.000,00
29	METAL REMONT DOO TUZLA	TUZLA	15	10.000,00
30	FANA DOO SREBRENİK	SREBRENİK	15	10.000,00
31	VATROSTALAC DOO TUZLA	TUZLA	15	10.000,00
32	RILE PROMET DOO KALESIJA	KALESIJA	15	10.000,00
33	DŽEKO-COMMERC DOO SREBRENİK	SREBRENİK	15	10.000,00
34	ČADOPREVOZ DOO TUZLA	TUZLA	15	10.000,00
35	TQM DOO INSTITUT ZA KVALITET, STANDARDIZACIJU I EKOLOGIJU LUKAVAC	LUKAVAC	14	10.000,00
36	INFONET DOO TUZLA	TUZLA	14	10.000,00
37	KLAS DOO SREBRENİK	SREBRENİK	14	10.000,00
38	FAANS&GROUP DOO TUZLA	TUZLA	14	10.000,00
39	MINALJI DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	14	10.000,00

40	ALGORITAM INŽINJERING DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	14	10.000,00
41	GRIN DOO GRAČANICA	GRAČANICA	14	10.000,00
42	BRIJESNICA KOMERC DOO DOBOJ ISTOK (PODRUŽNICA BR.4 SKLADIŠTE)	DOBOJ ISTOK	14	10.000,00
43	ROBNA KUĆA TUZLANKA DD TUZLA	TUZLA	13	10.000,00
44	REISCH SECURITY DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	10.000,00
45	ALU-ROLL DOO GRAČANICA	GRAČANICA	13	10.000,00
46	DINAMICO DOO KALESIJA	KALESIJA	13	10.000,00
47	ALPEN STEEL DOO GRADAČAC	GRADAČAC	13	10.000,00
48	HEMOBIT DOO GRADAČAC	GRADAČAC	13	10.000,00
49	PMP MIKRON-METALNO DOO LUKAVAC	LUKAVAC	13	10.000,00
50	INSTITUT ZA GRAĐEVINARSTVO, GRAĐEVINSKE MATERIJALE I NEMETALE DOO TUZLA	TUZLA	13	10.000,00
51	FAP-PROM DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	10.000,00
52	KOBENS DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	10.000,00
53	ALU DIN STYL DOO TUZLA	TUZLA	13	10.000,00
54	OFF-SET DOO TUZLA	TUZLA	12	10.000,00
55	ARAPOVAC PUTEVI DOO ČELIĆ	ČELIĆ	12	10.000,00
56	PAPAGO DOO LUKAVAC	LUKAVAC	12	10.000,00
57	FINESA DOO KALESIJA	KALESIJA	12	10.000,00
58	SEIF DOO KALESIJA	KALESIJA	12	10.000,00

59	TELIX DOO TUZLA	TUZLA	11	10.000,00
60	TEHNOSTAN DOO KALESIJA	KALESIJA	11	10.000,00
61	VETPROMET DOO KALESIJA	KALESIJA	11	10.000,00
62	IIS BAUKOP DOO GRAČANICA	GRAČANICA	11	10.000,00
63	WIRAC.NET DOO GRAČANICA	GRAČANICA	11	10.000,00
64	DOMADOM DOO GRAČANICA	GRAČANICA	11	10.000,00
65	ERING DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	10.000,00
66	SEMING DOO GRAČANICA	GRAČANICA	11	10.000,00
67	NETZ-ELEKTRIK DOO GRADAČAC	GRADAČAC	10	10.000,00
68	ED-D-SHINE DOO LUKAVAC	LUKAVAC	10	10.000,00
69	MEDIA SKY DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	10	10.000,00
70	SPECTRUM VISION DOO KALESIJA	KALESIJA	10	10.000,00
71	PROING-GRAĐEVINAR DOO GORNJA TUZLA	TUZLA	10	10.000,00
72	MERCEZA DOO SREBRENİK	SREBRENİK	10	8.900,00
73	GRİMİG DOO DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	10	10.000,00
74	DİNNET DOO GRAČANICA	GRAČANICA	9	10.000,00
75	JP VODOVOD I KANALIZACIJA GRAČANICA	GRAČANICA	9	10.000,00
76	HASULJA DOO GRAČANICA	GRAČANICA	9	10.000,00
77	MULTILAB DOO TUZLA	TUZLA	8	10.000,00

78	ZEP-ING DOO TUZLA	TUZLA	8	10.000,00
79	BH SIGURNOST DOO TUZLA	TUZLA	8	10.000,00
80	TUZEX DOO TUZLA	TUZLA	6	10.000,00
81	PLATINIUM DOO TUZLA	TUZLA	5	10.000,00
	UKUPNO			804.069,73

SREDNJA PREDUZEĆA

R.B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava KM)
1	JADRINA DOO GRAČANICA	GRADAČAC	23	15.603,13
2	SUMAN DOO GRAČANICA	GRAČANICA	22	15.555,00
3	PRIMA SOFA DOO KALESIJA	KALESIJA	20	15.555,00
4	OLIMPTEX DOO GRAČANICA	GRAČANICA	20	15.555,00
5	INGRAT DOO GRAČANICA	GRAČANICA	20	15.555,00
6	IZAZOV DOO KALESIJA	KALESIJA	20	15.555,00
7	CPA DOO KALESIJA	KALESIJA	19	15.555,00
8	TEMPO PLAST DOO SREBRENİK	SREBRENİK	19	15.555,00
9	MENPROM DOO GORNJA TUZLA	TUZLA	18	15.555,00

10	NUTRIA DOO ŽIVINICE (PJ PROIZVODNJA PLASTIČNE I ALUMINIJSKE STOLARIJE)	ŽIVINICE	18	15.555,00
11	VARIPLAST DOO GRAČANICA	GRAČANICA	17	15.555,00
12	FINING DOO GRAČANICA	GRAČANICA	17	15.555,00
13	JEESA DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	17	15.555,00
14	PLASTOFLEX DOO GRAČANICA	GRAČANICA	17	15.555,00
15	INDUSTRIJA DETERDŽENATA DITA 1977 DOO TUZLA	TUZLA	17	15.555,00
16	INGRAM DD SREBRENİK	SREBRENİK	17	15.555,00
17	PLASTEX DOO GRAČANICA	GRAČANICA	16	15.555,00
18	RADIAL DOO GRAČANICA	GRAČANICA	16	15.555,00
19	BOSNA ORTO DOO GRAČANICA	GRAČANICA	16	15.555,00
20	TRGOVIR DOO GRAČANICA	GRAČANICA	15	15.555,00
21	RENEŠANSA DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	14	15.555,00
22	BENKO COMPANY DOO SREBRENİK	SREBRENİK	14	15.555,00
23	MLIJEČNA INDUSTRIJA 99 DOO GRADAČAC	GRADAČAC	14	15.555,00
24	MAJEVICA DD SREBRENİK	SREBRENİK	13	15.555,00

25	EDO-SLAD DOO GRAČANICA (PODRUŽNICA FABRIKA ZA PROIZVODNJU KOLAČA I SVJEŽIH PECIVA)	GRAČANICA	13	15.555,00
26	CA DESIGN DOO TUZLA	TUZLA	13	15.555,00
27	ED-MEL DOO LUKAVAC	LUKAVAC	12	15.555,00
28	BOSFOR STIL DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	12	15.555,00
29	RUDARSKI INSTITUT DD TUZLA	TUZLA	11	15.555,00
30	NEON SOLUCIJE DOO KALESIJA	KALESIJA	10	15.555,00
31	KALELEKTRIK DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	9	15.555,00
32	KLAUS LEHMANN GMBH DOO GRAČANICA	GRAČANICA	9	15.555,00
	UKUPNO			497.808,13

Tabela 3. Pregled korisnika i iznosa dodijeljenih sredstava u okviru Programa „Subvencije mikro, malim i srednjim preduzećima (MMSP) za digitalnu transformaciju“

R.B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava (KM)
1	NAM DOO TUZLA	TUZLA	18	17.550,00
2	MAXI PLUS DOO TUZLA	TUZLA	18	17.550,00
3	FIN-CONSULT DOO TUZLA	TUZLA	16	17.550,00

4	PET VET DOO TUZLA	TUZLA	12	14.700,00
5	PRIMAT PLUS DOO SREBRENİK	SREBRENİK	11	17.550,00
6	INDUSTRIAL AUTOMATION DOO TUZLA	TUZLA	10	17.550,00
7	VISOKA ŠKOLA ZA FINANSIJE I RAČUNOVODSTVO FINRA TUZLA	TUZLA	8	17.550,00
	UKUPNO			120.000,00

Tabela 4. Pregled korisnika i iznosa dodijeljenih sredstava u okviru Programa „Subvencije obrtima za nabavku opreme, alata i repmat materijala“

R.B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava (KM)
1	OR JAZZ VL.KULOVIĆ ARIZ KALESIJA	KALESIJA	19	4.775.63
2	MAJSTOR SEJO VL. TURSUNOVIĆ SEAD ŽIVINICE	ŽIVINICE	17	3.449.00
3	PEKARA ENA I VL.KUBINEK ALMASA GRAČANICA	GRAČANICA	17	4.150.00
4	OBR'TNIČKA RADNJA BAU DEKOR VL. MEHIDIĆ AVDO TOJŠIĆI KALESIJA	KALESIJA	17	3.000.00
5	OR TEM.PLAST VL.TRUBLJANIN MEVLİJA TUZLA	TUZLA	17	4.150.00
6	OR KAMENOREZAC' GRA-MER VL.ČAMDŽIĆ ZEHRUDIN KALESIJA	KALESIJA	17	2.600.00
7	OR OPTIČARSKA RADNJA OČNA OPTIKA VL. TARČUKOVIĆ SOKO TUZLA	TUZLA	16	4.150.00

8	OR ALUMINIJUMSKA BRAVARIJA BAJA VL. SELIMović MIRNES KALESIJA	KALESIJA	16	4.150.00
9	Z.R. NOVA FRONTA VL. HASIĆ SMAJO STJEPAN POLJE GRAČANICA	GRAČANICA	16	4.150.00
10	OR PEKARA PREMIUM VL. AGIĆ FAHRUDIN ŽIVINICE	ŽIVINICE	16	4.150.00
11	KROJAČKA RADNJA BENI TEX VL. PARIĆ HUSNIJA DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	16	4.150.00
12	OR ALUMETAL VL. SELIMović EDIN KALESIJA	KALESIJA	16	3.000.00
13	GRIĆ PLAST VL. GAZIBEGOVIĆ JASMIN GRAČANICA	GRAČANICA	16	4.150.00
14	OR ABF INTERIJERI VL. BEGANOVIĆ FUAD SREBRENİK	SREBRENİK	16	3.000.00
15	GRAĐEVINSKI OBRT MHT-RAD VL. BEĆIROVIĆ RAMIZ GRAČANICA	GRAČANICA	16	3.000.00
16	OR ITV TEKSTIL VL. ISIĆ HIDAJET SREBRENİK	SREBRENİK	16	4.150.00
17	OBRT OPTIMUS VL. ZUKIĆ MIRZA SREBRENİK	SREBRENİK	16	2.600.00
18	FRIZERSKI SALON AMRA I ZIRA VL. BAŠIĆ AMRA SREBRENİK	SREBRENİK	16	2.600.00
19	OR FRIZERSKI SALON NERKA VL. RIZVIĆ NERMINA BANOVIĆI	BANOVIĆI	16	2.600.00
20	OR INTERIJER NAMJEŠTAJ VL. PEPIĆ MAID ŽIVINICE	ŽIVINICE	15	4.150.00

21	OR SZR BENJO VL.BRISTRIĆ SAMIR GRADAČAC	GRADAČAC	15	4.150.00
22	STOLARSKA RADNJA MS KONFOR VL. MOĆIĆ SUAD GRADAČAC	GRADAČAC	15	4.150.00
23	OR ESKO ART WORK VL.DEĐOVIĆ ESMER GRADAČAC	GRADAČAC	15	4.150.00
24	OR ENIS GRADNJA VL.IIADŽIĆ ENIS KALESIJA	KALESIJA	15	2.600.00
25	OD MAHA VL.RAMADANOVIĆ MINKA TUZLA	TUZLA	15	4.150.00
26	OR STOLAR ZAJKO VL.SAHANIĆ DŽEVAD KALESIJA	KALESIJA	15	2.000.00
27	OBRT ŠIVAONA EMINNA VL. SELIMOVIC EL.VIS GRAČANICA	GRAČANICA	15	4.150.00
28	OR KAMGRAD VL.REDŽO IMŠIROVIĆ GRADAČAC	GRADAČAC	15	4.150.00
29	OR ČEHIĆI VL.ČEHIĆ IUSO GRADAČAC	GRADAČAC	15	4.150.00
30	PEKARSKA RADNJA SUNCE VL.BRKOVIĆ EDIN TUZLA	TUZLA	15	3.381.30
31	OR PEKARA KABIL VL. KABIL MIRZA TUZLA	TUZLA	15	4.150.00
32	OR KAMENOREZAC VL. ILIĆ IVICA TUZLA	TUZLA	15	4.150.00
33	OR AUTOPRAONA BAJA VL.BEKTIĆ ANEL LUKAVAC	LUKAVAC	15	2.600.00
34	AUTOMEHANIČARSKA RADNJA ŠEHA VL.ŠEHIĆ ALMIR ŽIVINICE	ŽIVINICE	15	2.600.00

35	MUŠKI I ŽENSKI FRIZERSKI SALON ENISA VL. ČOKIĆ ENISA ŽIVINICE	ŽIVINICE	15	2,600.00
36	OR PEKARA MUJIĆ VL. MUJIĆ NIHADA LUKAVAC	LUKAVAC	14	3,600.38
37	OR ROLOMONT VL.ZAHIROVIĆ NIHAD SREBRENİK	SREBRENİK	14	4,150.00
38	OBR TNİČKA RADNJA MESNICA CENTAR VL.MUJIĆ IBRAHİM ČELIĆ	ČELIĆ	14	3,000.00
39	MD TEHNOLOGY VLEMKIĆ MIRALEM ŽIVINICE	ŽIVINICE	14	4,150.00
40	ZR BEKRIĆ VL.BEKRIĆ SANEL SREBRENİK	SREBRENİK	14	4,150.00
41	OBR TNİČKA RADNJA MEŠTAR VL.HABIBOVIĆ EMIR KALESIJA	KALESIJA	14	3,000.00
42	OR NAMJEŠTAJ HASIĆ VL. HASIĆ SAMIR KALESIJA	KALESIJA	14	4,150.00
43	OBR TNİČKA STOLARSKA RADNJA LIBERO VL. BULJUBAŠIĆ SAMIR SREBRENİK	SREBRENİK	14	2,951.00
44	OR ASA-PLAST VL.. MEHMEDOVIĆ ADMIR TINJA, SREBRENİK	SREBRENİK	14	4,150.00
45	SALON LJPOTE BEAUTY HOUSE VL.RAMIĆ ADMIRA ŽIVINICE	ŽIVINICE	14	2,600.00
46	FRIZERSKI SALON DEMY VL.ŠIŠIĆ DEMIRA ŽIVINICE	ŽIVINICE	14	2,600.00
47	AUTOSERVIS SARVAN VL.SARVAN EDIN GRAČANICA	GRAČANICA	14	2,600.00

48	FRIZERSKO-KOZMETIČKI SALON STUDIO ZA ULJEPŠAVANJE FADAI VL. ČEJVAN FATIMA TUZLA	TUZLA	14	2.600.00
49	FRIZERSKI SALON ZA ŽENE I MUŠKARCE TIA VL. ANDRIĆ MARINA TUZLA	TUZLA	14	2.600.00
50	OR ŽIVINICE-PLAST VL. ČIČKUŠIĆ ESAD ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	3.998.56
51	OD MD PLAST VL. DŽIKIĆ MUNEVEA GRAČANICA	GRAČANICA	13	4.150.00
52	OR NINA VL. SULJIĆ FATIMA LUKAVAC	LUKAVAC	13	3.000.00
53	OBRITNIČKA STOLARSKA RADNJA MMDN VL. BEGIĆ MERLIN LUKAVAC	LUKAVAC	13	4.150.00
54	Z.R. TAPETAR SAMRA VL. TALOVIĆ SAMIR ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	4.150.00
55	OR MR METALI VL. DUKIĆ ADEM KALESIIJA	KALESIIJA	13	4.150.00
56	OR EMS FACTORY VL. ENES MUHAMEDBEGOVIĆ KALESIIJA	KALESIIJA	13	4.150.00
57	OR KLAONICA ALDER VL. HUSEINBAŠIĆ ALMIR GRADAČAC	GRADAČAC	13	4.150.00
58	OBRITNIČKA RADNJA OČNA OPTIKA ZULIĆ VL. ZULIĆ ADMIRA KALESIIJA	KALESIIJA	13	4.150.00
59	OR PLUMBARIUS VL. FORIĆ IBRAHIM ČELIĆ	ČELIĆ	13	4.150.00
60	OR NAMJEŠTAJ AMFORA VL. IMAMOVIĆ MIRZA KALESIIJA	KALESIIJA	13	4.150.00

61	OR NAMJEŠTAJ ADO STIL VL.IKANović ADMIR KALESIJA	KALESIJA	13	4,150.00
62	OBUČARSKI OBRT STEP VL. IBRAHIMOVIĆ MIRZA GRAČANICA	GRAČANICA	13	4,150.00
63	OR RADNJA PEKARA HUKIĆ VL. AMIR HUKIĆ TUZLA	TUZLA	13	4,150.00
64	OR ZRNIĆ GRADNJA VL. ZRNIĆ RASIM GRADAČAC	GRADAČAC	13	2,900.00
65	GRAFIČKI STUDIO GRAFIX VL. BARAKOVIĆ REUF GRAČANICA	GRAČANICA	13	4,150.00
66	OR DIZAJN STUDIO MIS VL. MIRZA KOVAČEVIĆ LUKAVAC	LUKAVAC	13	3,761.14
67	SALON LJEPOTE MELA VL. SERHATLIĆ RAMZIJA GRAČANICA	GRAČANICA	13	2,600.00
68	OR FRIZERSKI SALON AMIRA VL. MUJČINOVIĆ FIKRET KALESIJA	KALESIJA	13	2,375.00
69	FRIZERSKI SALON LELA VL. ZOLETIĆ LEJLA ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	2,600.00
70	FRIZERSKI SALON ELVIRA VL. ELVIRA DINAREVIĆ SREBRENİK	SREBRENİK	13	2,600.00
71	DSO DIZAJN STUDIO ALADIN VL.KAVGIĆ ALADIN TUZLA	TUZLA	13	2,013.70
72	MUŠKI FRIZERSKI SALON DENI VL.BURGIĆ DENIS LUKAVAC	LUKAVAC	13	2,600.00

73	OR MUŠKI I ŽENSKI FRIZERSKI SALON AF VLADNAN FAZIĆ TUZLA	TUZLA	13	2.600.00
74	OR LIDŽO VL. ALIDŽANOVIĆ MIRALEM KALESIJA	KALESIJA	13	2.600.00
75	FRIZERSKI SALON GLAMUR VL. RASEMA HADŽIAHMETOVIĆ BANOVIĆI	BANOVIĆI	13	2.600.00
76	GRA-MER MOZAIK VL. HASIĆIĆ ADMIR GRADAČAC	GRADAČAC	13	2.600.00
77	FRIZERSKI SALON MERI VL. DUBRAVIĆ MERIMA LUKAVAC	LUKAVAC	13	2.600.00
78	ZR FRIZERSKI SALON MINKA VL. IBRAHIMOVIĆ EMINA ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	2.600.00
79	OR KERAMIKA SAN VL. BULJUBAŠIĆ NEDIM SREBRENİK	SREBRENİK	13	2.600.00
80	FRIZERSKI SALON SUMEA VL. JAŠIĆ KEMIJA DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	13	2.600.00
81	FRIZERSKI SALON JASNA VL. ALJIĆ NISVETA ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	2.600.00
82	FRIZERSKI SALON NERKA VL. MULIĆ MIRNEŠA ŽIVINICE	ŽIVINICE	13	2.600.00
83	AUTOSERVIS A&M VL. MUIHĆ ALMIR KLADANJ	KLADANJ	13	2.600.00
84	AUTOSERVIS NURKIĆ VL. NURKIĆ EDIN ŠKAHOVICA	GRAČANICA	13	2.600.00

85	FRIZERSKI SALON ZA ŽENE SOLANA VL. FEJZIĆ BESIMA TUZLA	TUZLA	13	2.600.00
86	AUTOMEHANIČARSKI SERVIS AUTO SJAJ SUKI VL. MAŠIĆ SUAD SREBRENİK	SREBRENİK	13	2.600.00
87	OD GIPSMONT VL. BARČIĆ ALEN SREBRENİK	SREBRENİK	13	2.600.00
88	OR FRIZERSKI SALON ZA ŽENE 2A OMEGA VL. DŽINIĆ VESNA LUKAVAC	LUKAVAC	13	2.600.00
89	FRIZERSKI STUDIO NEW LOOK VL. ALIĆ AZRA SREBRENİK	SREBRENİK	13	2.600.00
90	FRIZERSKI SALON D&S VL. DANIJELA BRADVIĆ STJEPANOVIĆ TUZLA	TUZLA	13	2.600.00
91	OR MAŠINSKA OBRADA METALA VL. MEHIDIĆ RASIM KALESİJA	KALESİJA	12	3.000.00
92	STO EMONA ŠTEP VL. MUJIĆ AMIRA TUZLA	TUZLA	12	4.150.00
93	OR ALU MONT VL. BAJRIĆ AMIR SREBRENİK	SREBRENİK	12	4.000.00
94	OR STOLAR ČIKARIĆ VL. ČIKARIĆ HASAN KALESİJA	KALESİJA	12	3.000.00
95	OR AMKO PAŠA VL. HODŽIĆ ADNAN KLADANJ	KLADANJ	12	2.998.50
96	GRAFIKA MEGA ART VL. MULAHALILOVIĆ ZIJAD ŽIVINICE	ŽIVINICE	12	4.150.00
97	OBRT FAMENI VL. KADIĆ FAHRUDIN GRAČANICA	GRAČANICA	12	4.150.00

98	OR ELECTRONIC KEY VL.HALILLOVIĆ NEVRES KLADANJ	KLADANJ	12	2,800.00
99	OR VILAMI VL. IMŠIROVIĆ DŽEVAD SREBRENİK	SREBRENİK	12	4,150.00
100	TRADICIONALNI SLATKIŠI KAMARIĆ VL.KENAN KAMARIĆ GRAČANICA	GRAČANICA	12	3,000.00
101	OR OBRADA METALA MUSTAFIĆ VL.MUSTAFIĆ EDIN SREBRENİK	SREBRENİK	12	3,000.00
102	OBRTNİČKA RADNJA HM- METAL VL.HAMZIĆ AMEL ŽIVINICE	ŽIVINICE	12	4,150.00
103	METAL-PLAST VL.SOKOLUŠIĆ AMIR GRAČANICA	GRAČANICA	12	4,150.00
104	OBRTNİČKA RADNJA N&S OPTIKA VL.SMAJLOVIĆ NEDŽAD TUZLA	TUZLA	12	4,150.00
105	OBRTNİČKA DJELATNOST EM.EFFECT VL.OKIĆ MIRZA MIRIČINA	GRAČANICA	12	4,150.00
106	OR SI ALUPLAST VL. ŽUGIĆ SUAD BANOVIĆI	BANOVIĆI	12	2,952.21
107	OR HASANDŽIKOVIĆ VL. HASANDŽIKOVIĆ MIRSAĐ ČELIĆ	ČELIĆ	12	2,000.00
108	OR MB WOOD DESIGN VL. BAJRAMOVIĆ MIRSAĐ GRADAČAC	GRADAČAC	12	4,150.00
109	OR MESNICA MS1 VL. MURATHODŽIĆ SEJFUDIN GRADAČAC	GRADAČAC	12	4,150.00
110	SZR BEG-PROM VL. BLAŽEVIĆ BEGO BANOVIĆI	BANOVIĆI	12	4,150.00

111	OBRTNIČKA OBUČARSKA RADNJA MOKE VL. ŠEĆKANOVIĆ KEMAL SREBRENİK	SREBRENİK	12	4.150.00
112	ŽENSKI FRIZERSKI SALON MAJA VL.MUJČINOVIĆ ZINETA LUKAVAC	LUKAVAC	12	2.600.00
113	FRIZERSKI SALON MEVKA VL. MUSLIĆ MEVLİJA ŽIVINICE	ŽIVINICE	12	2.000.00
114	OR AUTOSERVIS IMŠIĆ VL. IMŠIĆ SAMIR KALESİJA	KALESİJA	12	2.600.00
115	OR FRIZER ZA MUŠKARCE I ŽENE HAIR STYLE VL. BUREK SEMİR KALESİJA	KALESİJA	12	2.600.00
116	MUŠKI I ŽENSKI FRIZER PILUS VL.DELIĆ VEDAD GRAČANICA	GRAČANICA	12	2.600.00
117	FRIZERSKI SALON A&M VL.ĐULIĆ ALMIRA GRAČANICA	GRAČANICA	12	2.600.00
118	FRIZERSKI SALON MENSI VL.PJANIĆ MENSURA KALESİJA	KALESİJA	12	2.600.00
119	FRIZERSKI SALON MAGIC VL.KADRIĆ FAJKA BANOVIĆI	BANOVIĆI	12	2.600.00
120	AUTOMEHANIČAR EKO-RAS VL.RIZVIĆ REUF ŽIVINICE	ŽIVINICE	12	2.600.00
121	TSO BERBERNICA FEKI THE BARBER VL.HADŽIĆ FERİD KALESİJA	KALESİJA	12	2.000.00
122	OR FRIZERSKI SALON HAIRSTYLE BY SENAD VL. OMERBEGOVIĆ SENAD TUZLA	TUZLA	12	2.600.00

123	FRIZERSKI SALON I SALON LJEPOTE WELLA VL.HADŽIHAJDIĆ ANAIDA SREBRENİK	SREBRENİK	12	2.600.00
124	ZR FRIZERSKI SALON MIRA VL.SARAJLIĆ MIRSADA SREBRENİK	SREBRENİK	12	2.600.00
125	MUŠKI I ŽENSKI FRIZER EMINA VL. ŠEHOVIĆ EMINA ŽIVINICE	ŽIVINICE	12	2.600.00
126	FRIZERSKI SALON SANJA VL. ĐURIĆ SANJA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
127	OR KOZMETIČKI SALON LONDON VL.FOČIĆ MAJDA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
128	OBRITNIČKA RADNJA OPTIKA IRIS VL.GUBALJEVIĆ SANEL GRADAČAC	GRADAČAC	12	2.600.00
129	OBRITNIČKA RADNJA ELECTRO TEAM VL.FORIĆ SALKO ČELIĆ	ČELIĆ	12	2.298.60
130	SERVIS LELA VL.LELIĆ DAMIR SREBRENİK	SREBRENİK	12	2.500.00
131	FRIZERSKI SALON PIRIĆ VL. VUKOVIĆ DENISA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
132	OR MUŠKI FRIZERSKI SALON TREND VL. HASANOVIĆ ANESA LUKAVAC	LUKAVAC	12	2.600.00
133	KOZMETIČKI SLON DEJA VU VL. ČAJIĆ MELIHA LUKAVAC	LUKAVAC	12	2.600.00
134	OR FRIZERSKI SALON ZA ŽENE DALMA D&D VL. IMAMOVIĆ DALMA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00

135	OD KOZMETIČKI STUDIO LA MERCIE BEAUTY STUDIO VL. MERSIDA HODŽIĆ RAMIĆ TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
136	FRIZERSKI SALON AIDA VL. OMEROVIĆ AIDA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
137	KROJAČKI SALON FATA VL. BEGANOVIĆ FATIMA SREBRENİK	SREBRENİK	12	2.600.00
138	OR FRIZERSKI SALON NEW LOOK VL. DUMAN AMILA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
139	FRIZERSKI SALON KOKO VL. ŽIŠKO ZERINA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
140	OR AUTOSERVIS JUSUFBEKOVIĆ VL. JUSUFBEKOVIĆ SABAHETA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
141	FRIZERSKI SALON KLOPIĆ VL. KLOPIĆ BELMA GRADAČAC	GRADAČAC	12	2.600.00
142	OR FRIZERSKI SALON BRICO VL. BEKTIĆ DŽEVAD LUKAVAC	LUKAVAC	12	2.600.00
143	OR FRIZERSKI SALON BE VL. KUPUSOVIĆ DŽANITA KLADANJ	KLADANJ	12	2.600.00
144	FRIZERSKI SALON STUDIO 7 VL. KAHRIĆ SELMA TUZLA	TUZLA	12	2.600.00
145	KROJAČKI SALON MARELLA VL. AŠČIĆ NERMİNA GRADAČAC	GRADAČAC	12	2.600.00
146	KROJAČKI SALON MERI VL. BJELIĆ MERİMA SREBRENİK	SREBRENİK	12	3.000.00
147	OR PUPİ BAGS VL. OMERKIĆ SAMRA POLJICE LUKAVAC	LUKAVAC	11	4.150.00

148	TSO MICROPLAST VL.PAŠIĆ MUSTAFA TUZLA	TUZLA	11	3.607.60
149	OBRADA DRVETA OTAC I SIN VL.DENIS OSMANOVIĆ GRAČANICA	GRAČANICA	11	4.000.00
150	TSO SUVENIRI VL.KARTAL AMIRA TUZLA	TUZLA	11	3.871.29
151	STO KREATIVNI KUTAK VL.SENKA SULJIĆ TUZLA	TUZLA	11	4.150.00
152	KROJAČKI SALON EMINA VL.NUHANOVIĆ EMINA PURAČIĆ LUKAVAC	LUKAVAC	11	4.150.00
153	OR E-METAL VL.PRELIĆ EMIR LUKAVAC	LUKAVAC	11	4.150.00
154	OR AEC CNC SERVIS VL. BIJELIĆ AHMO GRADAČAC	GRADAČAC	11	3.570.05
155	ELEKTROINSTALACIJE ABM- ELEKTRO VL. MEHINOVIĆ ARMIN DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	11	3.000.00
156	OR THERMO EM-EL. VL. H.SKAKIĆ ELVIS GRADAČAC	GRADAČAC	11	4.150.00
157	OR KOZMETIČKI SALON NATAŠA VL. OSMANČEVIĆ NATAŠA TUZLA	TUZLA	11	2.600.00
158	FRIZERSKO-KOZMETIČKI SALON STUDIO BEAUTYZZ VL. OMEROVIĆ ZLATIJA SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
159	STUDIO LJEPOTE BUTTERFLY VL.ČATOVIĆ SELMA LUKAVAC	LUKAVAC	11	2.600.00
160	KOZMETIČKI STUDI DINO VL.GEGIĆ SANELA LUKAVAC	LUKAVAC	11	2.600.00

161	KOZMETIČKI SALON ZANN VL.ŠERIFOVIĆ NERMINA SREBRNIK	SREBRENİK	11	2.600.00
162	FRIZERSKI SALON SIĆA VL. SEJFIJI MUHAMED SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
163	FRIZERSKI SALON BEAUTY VL.HADŽIAVDIĆ EMINA ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.600.00
164	FRIZERSKI SALON KOD BUBE VL. KARIĆ MEDINA SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
165	VULKANIZER I AUTOPRAONA GUMEX VL.DŽANANOVIĆ VAHIDIN GRAČANICA	GRAČANICA	11	2.600.00
166	AUTO SERVIS JASKO VL.BAŠIĆ JASMIN GRAČANICA	GRAČANICA	11	2.600.00
167	SZR FRIZERSKI SALON AIDA VL. MAHMUTOVIĆ AIDA SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
168	FRIZERSKI SALON AJŠA VL. HEVEŠEVIĆ AIŠA GRADAČAC	GRADAČAC	11	2.600.00
169	FRIZERSKI SALON SEGE VL.KEVRIĆ KADRIJA ČELIĆ	ČELIĆ	11	2.600.00
170	FRIZERSKI SALON DIJANA VL.KADRIĆ DIJANA LUKAVAC	LUKAVAC	11	2.600.00
171	OR SJAJ VL. ŠEPIĆ SAFET ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.600.00
172	SALON LJEPOTE KARMA VL.SIOČIĆ SELMA ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.600.00
173	FRIZERSKI SALON RAZA VL. SPAHIĆ RAZIJA ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.600.00
174	OR FRIZERSKI SALON FATIMA VL.ČAUŠEVIĆ FATIMA KLADANJ	KLADANJ	11	2.600.00

175	VULKANIZERSKA RADNJA SUVAT VL.PODGORČEVIĆ SABAHUDIN ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.000.00
176	FRIZERSKO-KOZMETIČKI STUDIO HALILOVIĆ VL.OSMANOVIĆ EDINA ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.500.00
177	FRIZESKI SALON DIVINE VL.HASANČEVIĆ AIDA GRAČANICA	GRAČANICA	11	2.600.00
178	AUTOSERVIS BES VL.BULJUBAŠIĆ SENAD SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
179	FRIZERSKI SALON NIRMELA VL. ŠEHIĆ NIRMELA LUKAVAC	LUKAVAC	11	2.600.00
180	OR SPAHIĆ VL. SPAHIĆ ASIM KALESİJA	KALESİJA	11	2.600.00
181	OR AUTOSERVIS HAAS VL. HASANOVIĆ NERMIN KALESİJA	KALESİJA	11	2.600.00
182	KOZMETIČKO-FRIZERSKI SALON TEA VL.TOMIČIĆ JOSIPA TUZLA	TUZLA	11	2.600.00
183	FOTO HALID VL. SULJAKNOVIĆ HALID LUKAVAC	LUKAVAC	11	2.600.00
184	FRIZERSKO-KOZMETIČKI SALON AMELA A&N VL. HATUNIĆ AMELA ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.600.00
185	OR KENO-MONT VL.DELIĆ KENAN DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	11	2.600.00
186	ZANATSKA RADNJA AUTOMEHANIKA VL.ILJAZOVIĆ MUJO DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	11	2.600.00
187	FRIZERSKI SALON SENADA VL. DELIĆ SENADA ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.600.00

188	ZR FRIZERSKI SALON NAIDA VL.NUKIĆ NAIDA ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.600.00
189	FRIZERSKI SALON DISA VL. SULJANOVIĆ ADISA SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
190	KOZMETIČKO SALON LA PERLA NAILS VL.ŠABANOVIĆ AMARELA TUZLA	TUZLA	11	2.600.00
191	FRIZERSKI SALON AZRA VL.AZRA HODŽIĆ SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
192	FRIZERSKI SALON MERSIHA VL.MUJANKIĆ MERSIHA LUKAVAC	LUKAVAC	11	2.600.00
193	OR KOZMETIČKI SALON PARIS VL.MEKIĆ LJUBINKA BANOVIĆI	BANOVIĆI	11	2.600.00
194	ELEKTRO EE VL.MUJKIĆ ARNEL GRAČANICA	GRAČANICA	11	2.600.00
195	OBRT TERMONT-DELIĆ VL.DELIĆ SAMIR SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
196	FRIZERSKI SALON JACA VL.BEGIĆ JASENKA LUKAVAC	LUKAVAC	11	2.600.00
197	KOZMETIČKI SALON ARMANY VL.ŠERIFOVIĆ SADIJA SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
198	FRIZERSKI SALON GRAZIA VL.DŽAFIĆ AZRA TUZLA	TUZLA	11	2.600.00
199	OR BOJIĆ FASADE VL.BOJIĆ EMIR ČELIĆ	ČELIĆ	11	2.600.00
200	OR MUŠKI FRIZERSKI SALON MINA VL.KARIĆ JASMINKA SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00

201	FRIZERSKI SALON ŠERI VL.AHMETIŠEVIĆ ŠEREFUDIN GRADAČAC	GRADAČAC	11	2.600.00
202	OBRT HM-MONT VL.HAMIDović MIRNES SREBRENİK	SREBRENİK	11	2.600.00
203	FRIZERKI SALON AZRA VL. LJALJIĆ AZRA ČELIĆ	ČELIĆ	11	2.023.00
204	AUTOMEHANIČAR MIKI VL. HODŽIĆ SENAD SREBRENİK	SREBRENİK	11	2,600.00
205	OR QUATRO VL. MEHMEDOVIĆ NEVZET TUZLA	TUZLA	11	2,600.00
206	FRIZERSKI SALON SABINA VL. SABINA KARASULJIĆ ČELIĆ	ČELIĆ	11	2,022.05
207	FRIZERSKI SALON NO NAME VL. HUŠELJIĆ EDIN TUZLA	TUZLA	11	2,600.00
208	AUTOSERVIS DENY VL. DŽEBIĆ DENIS KLOKOTNICA	DOBOJ ISTOK	11	2.600.00
209	FRIZERSKI SALON SAMIR VL. KUCALović SAMIR ČELIĆ	ČELIĆ	11	2.500.00
210	FRIZERSKI SALON ZA ŽENE I MUŠKARCE TREND VL. ŠARIĆ ZIJADA GRAČANICA	GRAČANICA	11	2.600.00
211	FRIZERSKI SALON MD VL. MEHINOVIĆ DIJANA TUZLA	TUZLA	11	2.600.00
212	FRIZERSKI SALON HANI VL. FAZLIĆ HANA SREBRENİK	SREBRENİK	11	2,600.00
213	OR FRIZERSKO KOZMETIČKI STUDIO LJEPOTE M.M. VL. MEŠIĆ MARIA TUZLA	TUZLA	11	2.600.00
214	FRIZERSKI SALON STIL VL. BEŠIĆ EMINA ŽIVINICE	ŽIVINICE	11	2.600.00

215	OR FRIZERSKO-KOZMETIČKI SALON MELA VL. BUREKOVIĆ MELIJA KALESIJA	KALESIJA	11	2.600.00
216	STO FRIZERSKI SALON ZA MUŠKARCE ALMIR VL. JUKANOVIĆ ALMIR KALESIJA	KALESIJA	11	2.600.00
217	OR SERVIS Z.M.M. VL. BOŠNJAKOVIĆ HASAN TUZLA	TUZLA	10	3,523.30
218	STOLARIJA MAHMUTOVIĆ VL.MAHMUTOVIĆ ALMIR GRAČANICA	GRAČANICA	10	4.150.00
219	OR TORTE ŠAHA VL.ČASUROVIĆ ŠAHIA ŽIVINICE	ŽIVINICE	10	2,100.00
220	TSO SKINLAB VL.NURKANOVIĆ SENAD TUZLA	TUZLA	10	4,150.00
221	OR PRINT STUDIO VL.MUJKIĆ ALEN BANOVIĆI	BANOVIĆI	10	2,083.16
222	STARI OBRT STUDIO ENERGIE VL.BINGAS LJILJANA TUZLA	TUZLA	10	4,150.00
223	STO KROJAČKI SALON ROMANA VL.DJEDOVIĆ GROZDANA TUZLA	TUZLA	10	4,150.00
224	TSO KROJAČKI SERVIS TIMA VL.ČELIKOVIĆ FATIMA TUZLA	TUZLA	10	2,726.10
225	OD KROJAČKI SALON ZA PREPRAVKE EMA VL. ISLAMOVIĆ SAFIJA TUZLA	TUZLA	10	4,150.00
226	OR DOI.CE VITA VL. JUSUFOVIĆ AMELA TUZLA	TUZLA	10	4,150.00
227	FRIZERSKI SALON BEŠIĆKA VL. BEŠIĆ EMINA ŽIVINICE	ŽIVINICE	10	2,600.00

228	OR BRIJAČKO-FRIZERSKA RADNJA ŽELJO VL. DURAKOVIĆ EMIR GRADAČAC	GRADAČAC	10	2,600.00
229	FRIZERSKI SALON DŽENI VL.GARAGIĆ DŽENITA PURAČIĆ LUKAVAC	LUKAVAC	10	2,600.00
230	KOZMETIČKI SALON DŽENNY VL. DŽENITA SARAJLIĆ SREBRENİK	SREBRENİK	10	2,600.00
231	OR FRIZERSKI SALON DINA VL.GARAGIĆ EDINA LUKAVAC	LUKAVAC	10	2,600.00
232	DSO MJENJAČNICA ELIT VL.POŽEGIĆ JASMIN KALESIJA	KALESIJA	10	2,600.00
233	FRIZERSKO-KOZMETIČKI SALON LUXSURY VL.SELIMOVIĆ EMIR TUZLA	TUZLA	10	1,364.40
234	OR FRIZERSKI SALON MELA VL. DROPIĆ MELIHA KALESIJA	KALESIJA	10	2,000.00
235	AUTOSERVIS DELIĆ VL. DELIĆ ŠAHBAZ MALEŠIĆI GRAČANICA	GRAČANICA	10	2,600.00
236	OR FRIZERSKI SALON INDA VL. AVDIBAŠIĆ INDIRA KALESIJA	KALESIJA	10	2,000.00
237	FRIZERSKI SALON ZA ŽENE OMAR VL. MEMIĆ JASMINKA LUKAVAC	LUKAVAC	10	2,600.00
238	FRIZERSKI SALON SENADA VL. KAMBEROVIĆ SENADA ŽIVINICE	ŽIVINICE	10	2,600.00
239	FRIZER AMAR VL.HASANOVIĆ AMILA GRADAČAC	GRADAČAC	10	2,600.00
240	OR AUTOSERVIS SULJIX VL.SULJIĆ REFIK KLADANJ	KLADANJ	10	2,600.00

241	OR ASTRA VL.MARTINOVIĆ VLADIMIR TUZLA	TUZLA	10	2.000.00
242	OR AZRA VL.ČORIĆ IZIRA GRADAČAC	GRADAČAC	10	2.600.00
243	AUTOMEHANIČARSKA RADNJA OPEL VL. SERHATLIĆ MUHAMED ŽIVINICE	ŽIVINICE	10	2.600.00
244	TSD DESIGN STUDIO D VL. ŠEHANOVIĆ SONJA TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
245	AUTOSERVIS ŠLEP SLUŽBA JAHIC VL. JAHIC MIRZA GRAČANICA	GRAČANICA	10	2.600.00
246	OR MUJIĆ VL.MUJIĆ OMER ŽIVINICE	ŽIVINICE	10	2.600.00
247	FRIZERSKI SALON EMINA VL.SLIJEPČEVIĆ EMINA GRAČANICA	GRAČANICA	10	2.600.00
248	AUTOELEKTRIČAR VL. DJEDOVIĆ ADEL GRADAČAC	GRADAČAC	10	2.600.00
249	FRIZER LIDA VL. VRTAGIĆ LIDIJA GRADAČAC	GRADAČAC	10	2.600.00
250	OR MRKONJIĆ GRADNJA VL. MRKONJIĆ OMER GRADAČAC	GRADAČAC	10	2.600.00
251	SAMOSTALNA FRIZERSKA RADNJA SAN VL. ŠKREBO FERIDA DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	10	2.600.00
252	OR AUTOLIMARSKI SERVIS VL. TERZIĆ ADNAN GRADAČAC	GRADAČAC	10	2.600.00
253	OR FRIZERSKI SALON JASMINA VL.SEJDINOVIĆ AMELA BANOVIĆI	BANOVIĆI	10	2.600.00
254	OR FRIZERSKI SALON AIDA VL. OMERKIĆ HAIDA BANOVIĆI	BANOVIĆI	10	2.600.00

255	SZR OBUČAR VL.HAMZIĆ SEAD BANOVICI	BANOVICI	10	2.600.00
256	AUTOSERVIS EDO VL. HODŽIĆ EDIN ŽIVINICE	ŽIVINICE	10	2.600.00
257	OR MUŠKI FRIZER ZUKA VL. VIDAKOVIĆ ZORICA LUKAVAC	LUKAVAC	10	2.600.00
258	OR MINI BAZAR MUŠKI FRIZER AMARO VL. SOFTIĆ BAHIRA LUKAVAC	LUKAVAC	10	2.600.00
259	OR LA MASKATE VL. HODŽIĆ MIRNA TUZLA	TUZLA	10	2.416.07
260	MUŠKI I ŽENSKI FRIZERSKI I KOZMETIČKI SALON RAMIZA VL. SPREČIĆ RAMIZA TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
261	AUTOELEKTRIČARSKA RADNJA MRKI VL.MAŠIĆ MUHAMED DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	10	2.600.00
262	AUTOMEHANIČARSKA RADNJA MEGA AUTO VL.ĆOSIĆ NERMIN SREBRENİK	SREBRENİK	10	2.600.00
263	FRIZERSKI SALON NM VL.NEDŽADA ARNAUTOVIĆ SREBRENİK	SREBRENİK	10	2.600.00
264	TRADICIONALNI STARI OBRT BERBERNICA BUCO VL.GRBIĆ ADMIR TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
265	OR AUTOMEHANIČARSKA RADNJA A.S. DUGI VL.PETROVIĆ DRAGAN TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
266	FRIZERSKI SALON IRIS VL.DŽAFEROVIĆ SABINA GRADAČAC	GRADAČAC	10	1.500.00

267	OBRtničKA RADNJA AUTOSERVIS ZLAJA VL.ATIKOVIĆ NIHAD TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
268	FRIZERSKA RADNJA ŠEJLA VL.MALEŠKIĆ ARNELA KLOKOTNICA	DOBOJ ISTOK	10	1.000.00
269	TRADICIONALNI FRIZER ARI VL.MILLAKU ALIDA GRAČANICA	GRAČANICA	10	2.600.00
270	OBRtničKA RADNJA AUTOSERVIS ĆORSULA VL. ĆORSULIĆ OMER KALESIJA	KALESIJA	10	2.600.00
271	OR FRIZERSKI SALON TIMICA VL. ALJIĆ FATIMA BANOVIĆI	BANOVIĆI	10	2.500.00
272	OR FRIZERSKO KOZMETIČKI SALON HILLS VL. KAVGIĆ EMINA SREBRENİK	SREBRENİK	10	2.600.00
273	OR FRIZERSKI SALON MONIA VL. MEŠKOVIĆ FEHRIJA KLADANJ	KLADANJ	10	2.600.00
274	OR FRIZERSKI SALON HAIRZON VL. ZONIĆ AMELA TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
275	OR KOZMETIČKI STUDIO MIA VL. IMŠIROVIĆ ENIDA TUZLA	TUZLA	10	2.456.00
276	OR FRIZERSKI SALON DINA VL. MULIĆ MEDINA BANOVIĆI	BANOVIĆI	10	2.600.00
277	OR INSTALATER KURBAŠIĆ VL. KURBAŠIĆ ESMIR GRADAČAC	GRADAČAC	10	2.600.00
278	OR ŽENSKI FRIZERSKI SALON REA VL. ČOLAKOVIĆ AIDA TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
279	OBRtničKA FRIZERSKA RADNJA PAMI VL. NUHIĆ AMELA LUKAVAC	LUKAVAC	10	2.600.00

280	FRIZERSKI SALON FASHION VL. GURABIĆ MARIO TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
281	KOZMETIČKI SALON ŠABIĆ-S VL. SELMA ŠABIĆ SREBRENİK	SREBRENİK	10	2.497.00
282	OR KOZMETIČKI SALON DUCIHESS VL. RAMIĆ ADISA TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
283	STO MUŠKI FRIZERSKI SALON NERMIN VL. SEJDINOVIĆ NERMIN TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
284	FRIZERSKI SALON DŽANA VL. KAMBEROVIĆ ERNISA ŽIVINICE	ŽIVINICE	10	2.600.00
285	TSO - BERBER 2AM VL. DERVIŠAGIĆ DIJANA TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
286	OR TSO MUŠKI FRIZERSKI SALON AMRA VL. KADRIĆ AMRA LUKAVAC	LUKAVAC	10	2.600.00
287	OR FRIZERSKI SALON FARE VL. FARUK LUTVIJA TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
288	FRIZERSKI SALON IMIDŽ VL. ISKRIĆ AZRA GRADAČAC	GRADAČAC	10	2.600.00
289	OR AUTOELEKTRIČAR ISKO VL. ALAJBEGOVIĆ AMIR TUZLA	TUZLA	10	2.600.00
290	OR AUTOSERVIS AJDIN VL. SALIBAŠIĆ JASMIN LUKAVAC	LUKAVAC	10	2.000.00
291	OD GRAĐEVINSKO-FASADERSKI RADOVI ĆERIMOVIĆ VL.ĆERIMOVIĆ ŠABAN KLADANJ	KLADANJ	9	3.000.00
292	OR RATTAN AMONNA VL. MUJKIĆ HAMID GRADAČAC	GRADAČAC	9	4.150.00

293	OR FAS MONT VL.HASAN VEJZOVIĆ GRADAČAC	GRADAČAC	9	4,150.00
294	DSO ALPHA GROOMING VL. OSMANČEVIĆ MIRZA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
295	OR MUŠKI FRIZER MERI VL.ČEDIĆ ENISA LUKAVAC	LUKAVAC	9	2,600.00
296	KOZMETIČKI SALON ESTETSKI CENTAR PER LEI VL.DŽANIĆ SENKA SREBRENİK	SREBRENİK	9	2,600.00
297	POKRETNİ AUTO SERVIS DADO VL.BLAGOJEVIĆ DARIO PURAČIĆ LUKAVAC	LUKAVAC	9	2,600.00
298	ELEKTRO SERVIS HOTIĆ VL.HOTIĆ BEHAJIJA PURAČIĆ LUKAVAC	LUKAVAC	9	2,600.00
299	OR AUTOELEKTRIKA GRAHIĆ VL. GRAHIĆ ĐINKO PURAČIĆ LUKAVAC	LUKAVAC	9	2,600.00
300	FRIZERSKI SALON AS VL.BEGANOVIĆ KAMBEROVIĆ ALISA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
301	OR FRIZERSKI SALON SAMRA VL.HUSIĆ SAMRA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
302	KOZMETIČKI STUDIO HIMALAYAN VL.SITAREVIĆ EMINA SREBRENİK	SREBRENİK	9	2,600.00
303	TSO BERBERSKA RADNJA KISA VL. ČEHAJIĆ BELKISA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
304	STARI I TRADICIONALNI OBRT BERBERNICA DINA VL.SUBAŠIĆ MEDINA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00

305	OR NERKO VL. JAŠAREVIĆ NERMIN TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
306	STO BERBERSKA RADNJA MILICA VL. ŠABIĆ DIVKOVIĆ MILICA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
307	STO BERBERIN MUŠKI FRIZERSKI SALON A&S VL. JUSUFI ISMAIL TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
308	STO OBUČARSKA RADNJA OBUČAR VL. KAMAR SAFA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
309	OR VODOMONT-M VL. MRKANović ADIS DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	9	2,600.00
310	OBRtničKA RADNJA FRIZERSKI SALON ZA ŽENE MEDI VL. ARNAUTOVIĆ MEDIIHA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
311	OBRtničKA RADNJA- KOZMETIČKI STUDIO STELLA VL. PETERMANEC STELLA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
312	TRADICIONALNI I STARI OBRT TONY VL. JOZIĆ ANKICA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
313	STO BERBER SHOP MAKAS VL. SOFTIĆ BELMA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
314	OD DELALIĆ VL. DELALIĆ ADEL SREBRENİK	SREBRENİK	9	2,600.00
315	AUTOSERVIS KARIĆ VL. KARIĆ ALDIN GRAČANICA	GRAČANICA	9	2,600.00
316	OR FRIZERSKI SALON BRIDGE VL. KNEŽEVIĆ ZORICA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00
317	OR ŽENSKI FRIZERSKI SALON RM VL. MUSTAČEVIĆ RUSMIRA TUZLA	TUZLA	9	2,600.00

318	FRIZERSKI SALON NEDŽMA VL. HADŽIBEGIĆ SELMIRA GRAČANICA	GRAČANICA	9	2.600.00
319	GRADEVINSKI OBRT SD MONT VL. DERVIŠEVIĆ SELMEDIN KLOKOTNICA	DOBOJ ISTOK	9	2.600.00
320	OR FRIZERSKI SALON ZA ŽENE MELIHA VL. SALTTOVIĆ MELIHA TUZLA	TUZLA	9	2.600.00
321	OR FRIZERSKI SALON BY NED VL. AJDASLIĆ NEDŽAD TUZLA	TUZLA	9	2.600.00
322	STO FRIZERSKI SALON ZA MUŠKARCE EDA VL. AHMETBAŠIĆ ELVEDINA TUZLA	TUZLA	9	2.600.00
323	TSO BERBER SHOP MUKI VL. MUAMER DURAKOVIĆ TUZLA	TUZLA	9	2.198.00
324	STO MUŠKI FRIZERSKI SALON MAŠA VL. MUMINOVIĆ EL.MASA TUZLA	TUZLA	9	2.600.00
325	OR ALU BOND VL.BULJUBAŠIĆ JASMIN SREBRENİK	SREBRENİK	8	4.150.00
326	OR M DEKOR VL. SMAJILBAŠIĆ MUAMER DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	8	3.000.00
327	FOTOGRAFSKA RADNJA FOTO - ĆIRO VL.KUKURUZOVIĆ DENISA GRADAČAC	GRADAČAC	8	4.150.00
328	OR OPTIKA SMAJLOVIĆ VL.SELIMOVİĆ EDISA SREBRENİK	SREBRENİK	8	4.150.00
329	STO KROJAČKI SALON HC VL. HUSEIN ČOBIĆ TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
330	FRIZERSKO SALON ŠEJLA VL.IBRALIĆ ŠEJLA TUZLA	TUZLA	8	2.600.00

331	OR STUDIO LJEPOTE DAIMOND VL.AVDIĆ ALDINA TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
332	FRIZERSKI SALON BEAUTY VL.AVDISPAHIĆ INDIRA TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
333	OR FRIZERSKI SALON SU STYLE VL.JAHIC SUADA TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
334	FRIZERSKO KOZMETIČKI SALON VIP VL.ZAHIROVIĆ SUANA DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	8	2.600.00
335	DSO GIZMO GROOMING VL. TOROMANOVIĆ ALDIJANA TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
336	OBRTNičKA RADNJA AUTOLIMAR BUCO VL. CIPURKOVIĆ ADMIR TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
337	OR AUTOART MEKSA VL.HASANOVIC MEKSUD ČELIĆ	ČELIĆ	8	2.600.00
338	OBRTNičKA RADNJA AUTOSERVIS TESLA VL.EDIN ŽILIĆ TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
339	STO BRZI KROJAČKI POPRAVCI CICA VL. KORUGA MIRHABA TUZLA	TUZLA	8	1.948.05
340	FRIZERSKI SALON MIRELA VL. PETROVAC ANELA TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
341	STO BARBER SHOP MIDO VL. VILIĆ MIDHAT TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
342	STO BERBERIN 3A VL. AZRA SULJIĆ TUZLA	TUZLA	8	2.600.00
343	STO FRIZERSKI SALON IRMA VL. DEDIĆ DAMIRA TUZLA	TUZLA	8	2.600.00

344	OR FRIZERSKI SALON FRKI VL. ČANDIĆ FERIIJA GRADAČAC	GRADAČAC	8	2.600.00
345	POKRETNNA AUTOMEHIČARSKA RADNJA CAR DOC VL. DAMADŽIĆ EDIN LUKAVAC	LUKAVAC	7	2.600.00
346	VULKANIZERSKA RADNJA HUKIĆ VL.HUKIĆ ADNAN TUZLA	TUZLA	7	2.600.00
347	OR FRIZERSKI SALON ZA ŽENE IN VL. ALIBAŠIĆ ADISA LUKAVAC	LUKAVAC	7	2.600.00
348	FRIZERSKI SALON AMMRA VL.DINIĆ AMRA SREBRENİK	SREBRENİK	6	1.880.11
349	OR EUROLINE VL.SALIHović NEDIM TUZLA	TUZLA	6	1.808.80
350	AUTOMEHANIČARSKA RADNJA STRUJA VL.BABIĆ EMIR DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	6	2.600.00
351	OR AGENCIJA TOP CLEAN VL. HODŽIĆ EDINA GRADAČAC	GRADAČAC	6	2.600.00
352	TSO FOTOGRAFSKA RADNJA FOTO VLASTA VL. GAVRIĆ VLADAN TUZLA	TUZLA	6	2.600.00
UKUPNO				1.022.000,00

Tabela 5. Pregled korisnika i iznosa čija je izjavi sredstava u okviru Programa „Subvencije novoosnovanim MMSP i obrtima za nabavku opreme, automa i repromaterijala“

NOVOOSNOVANI MMSP

R. B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava (KM)
1	H-LINE WINDOWS AND DOORS DOO BANOVICI	BANOVICI	5	2.150.00
2	KOVAN GROUP DOO GRAČANICA	GRAČANICA	5	2.150.00

3	DESING STEEL DOO GRADAČAC	GRADAČAC	5	2.150.00
4	IZOBIT DOO BRČKO (PODRUŽNICA BR.1- GRADAČAC)	GRADAČAC	5	2.150.00
5	NURKOVIĆ COMPANY DOO BANOVIĆI	BANOVIĆI	5	2.150.00
6	LIMOHEAN DOO GRADAČAC	GRADAČAC	5	2.150.00
7	COFFEELAND DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	5	2.150.00
8	SE-EM TRADE DOO GRADAČAC	GRADAČAC	5	2.150.00
9	JA-QBE DOO SREBRENİK	SREBRENİK	5	2.150.00
10	BEKRIĆ DOO SREBRENİK	SREBRENİK	4	2.150.00
11	ECO STATION DOO TUZLA	TUZLA	4	2.150.00
12	EMBEX DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	4	2.150.00
13	ACTIVE IDEA DOO LUKAVAC	LUKAVAC	4	2.150.00
14	CONNECT GROUP DOO TUZLA (PJ GREEN PROJECT TUZLA)	TUZLA	4	2.150.00
15	HOGIĆ GRADNJA DOO GRADAČAC	GRADAČAC	4	2.150.00
16	ZIKO BRICK DOO TUZLA	TUZLA	4	2.150.00
17	TALWEG DOO TUZLA	TUZLA	3	2.150.00
18	REVIZIJA NASUPOVIĆ DOO ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	2.150.00
19	TURBO TEAM DOO DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	3	2.150.00
20	METAL-KONSTRUKT DOO TUZLA	TUZLA	3	2.150.00
21	WEB TEC DOO GRADAČAC	GRADAČAC	3	2.150.00

22	EMASSI DOO SREBRENİK	SREBRENİK	3	2,150.00
23	SHIELD PROTECTION DOO SREBRENİK	SREBRENİK	3	2,150.00
24	FORMA PLUS DOO TUZLA	TUZLA	2	2,150.00
25	AMAS-ING DOO TUZLA	TUZLA	2	2,150.00
26	INTEGRITADD DOO TUZLA	TUZLA	2	2,150.00
27	IKS PRO-DESIGN DOO TUZLA	TUZLA	2	2,150.00
UKUPNO				58,050.00

NOVOOSNOVANI OBRTI

R. B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava (KM)
1	OR LUM-HOLZ VL.ČAUŠEVIĆ UZEIR KLADANJ	KLADANJ	6	1,538.00
2	OR-MESNICA HALILOVIĆ I VL. SULJEVIĆ EDIN ČELIĆ	ČELIĆ	6	1,538.00
3	OR LIMAR LIMRED I VL. MEŠIĆ FAHRUDIN ČELIĆ	ČELIĆ	6	1,538.00
4	OR ALMIR STOLARIJA VL. JASMIN SINANOVIĆ ČELIĆ	ČELIĆ	6	1,538.00
5	OR NAMJEŠTAJ TANEX VL. ALIĆ ORHAN KALESIJA	KALESIJA	6	1,538.00
6	OR NAMJEŠTAJ SAKIĆ DIZAJN VL. SAKIĆ NUSMIR KALESIJA	KALESIJA	6	1,538.00
7	OR NAMJEŠTAJ HUSIĆ VL. HUSIĆ ELVEDIN KALESIJA	KALESIJA	6	1,538.00

8	OR ROSA-DODIR PRIRODE VL. SOFTIĆ MELISA KLADANJ	KLADANJ	6	1,538.00
9	OR STOLAR S&S VL. RAMIĆ SUAD KALESIJA	KALESIJA	6	1,538.00
10	OR DAROVI PRIRODE VL. HALILOVIĆ JASMINA KLADANJ	KLADANJ	6	1,538.00
11	OR PEKARA VERSUS VL. OMERHODŽIĆ EMIR LUKAVAC	LUKAVAC	5	1,535.00
12	TSO KROJAČKI SALON EMMA VL. SALETOVIĆ ALMA BANOVIĆI	BANOVIĆI	5	1,535.00
13	OBRT TOP TIM I VL. AVDIĆ INIS SREBRENİK	SREBRENİK	5	1,535.00
14	OR STOLAR VELAGIĆ VL. VELAGIĆ ALMIR GRADAČAC	GRADAČAC	5	1,535.00
15	OR EDVINA KOLAČI VL. ĆULUM EDVINA GRADAČAC	GRADAČAC	5	1,535.00
16	OR NIFA VL. SALIHOVIĆ HANIFA GRADAČAC	GRADAČAC	5	1,535.00
17	OR BRAĆA BAJRAMOVIĆ- GRADNJA VL. BAJRAMOVIĆ SEAD GRADAČAC	GRADAČAC	5	1,535.00
18	KROJAČKA RADNJA ATELJE AIDA VL. MEŠIĆ AIDA MALEŠIĆI	GRAČANICA	5	1,535.00
19	STOLARSKA RADNJA "CASPER WOOD" VL. SPAHIĆ JASMIN GRAČANICA	GRAČANICA	5	1,535.00
20	OR SM PRINT VL. MUSIĆ SAMIR KALESIJA	KALESIJA	5	1,535.00

21	OD ALUPROF VL. KOVAČEVIĆ NEDIM GRAČANICA	GRAČANICA	5	1,535.00
22	OR EKOROLL VL. MOČIĆ EDIB KIČEP, GRADAČAC	GRADAČAC	5	1,535.00
23	KROJAČKI SALON IRNA VL. SALIHOVIĆ IRNA LUKAVAC	LUKAVAC	5	1,535.00
24	OR BREND NAMJEŠTAJ VL. KIVERIĆ ZIJAD SREBRENİK	SREBRENİK	5	1,535.00
25	OR STOJARİJA SOFTIĆ VL. SOFTIĆ SELMİR ŽIVINICE	ŽIVINICE	5	1,535.00
26	PROIZVODNJA KOLAČA SARI VL. NOVALIĆ EDINA KLOKOTNICA DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	5	1,535.00
27	OR PEKARA MAGISTRALA VL. VLAZNİM DEĆAJ ŽIVINICE	ŽIVINICE	5	1,535.00
28	OR KOD KUMA VL. BAJRIĆ DŽEVAD SREBRENİK	SREBRENİK	5	1,535.00
29	OR RAJSKI KOLAČI VL. NUMANOVIĆ ELVISA GRADAČAC	GRADAČAC	5	1,535.00
30	OR KS SISTEM VL. ZAHİROVIĆ KENAN SREBRENİK	SREBRENİK	5	1,535.00
31	OR EMA DEKORI VL. KAHRİMANOVIĆ EMİR ČELIĆ	ČELIĆ	4	1,535.00
32	SAMOSTALNA BRAVARSKA RADNJA HAMMER VL. DELIĆ ZEMİRA GRADAČAC	GRADAČAC	4	1,535.00
33	OR HS-MONT VL. HIERIĆ ULFET KLADANJ	KLADANJ	4	1,535.00

34	OR BOJORAD VL. MUSTAFA BRITVAREVIĆ GRADAČAC	GRADAČAC	4	1,535.00
35	OR LIMAR NERKO VL.PJANIĆ NERMIN KALESIIJA	KALESIIJA	4	1,535.00
36	OR SANČO VL. ŠEHIĆ SANEL KALESIIJA	KALESIIJA	4	1,535.00
37	OR INSTALACIJE KRAJINOVIĆ VL.KRAJNOVIĆ NERMIN KALESIIJA	KALESIIJA	4	1,535.00
38	OR SALON LJEPOTE JASMINA C VL.CAKOR JASMINA KALESIIJA	KALESIIJA	4	1,535.00
39	OR DŽEVDO RATKOVIĆI VL.BIRČEVIĆ DŽEVDET ČELIĆ	ČELIĆ	4	1,535.00
40	OR ATAN MONT VL.DŽIZIĆ EDIS ŽIVINICE	ŽIVINICE	4	1,535.00
41	DOMAĆA RADINOST ASMIRA-HIDŽAB VL. ASMIRA VEHAHOVIĆ TUZLA	TUZLA	4	1,535.00
42	OR STARI ZANATI AMA- BRISTRIĆ VL. BRISTRIĆ ADIS GRADAČAC	GRADAČAC	4	1,535.00
43	OR LIMAR EURO LIM VL. ZUKIĆ MIRSAĐ KALESIIJA	KALESIIJA	4	1,535.00
44	OR AUTOPRAONA N-S-N VL. SMAJIĆ NESIB ČELIĆ	ČELIĆ	4	1,535.00
45	FOTOGRAFSKA RADNJA ČOKA I VL.ALEN ČOKIĆ ČELIĆ	ČELIĆ	4	1,535.00
46	BEAUTY STUDIO LEMSI VL. ELMA AVDIĆ GRAČANICA	GRAČANICA	3	1,535.00

47	OR MUŠKI FRIZERSKI SALON "A.K" VL.KASUMOVIĆ AMAR LUKAVAC	LUKAVAC	3	1.535.00
48	OR QUEEN OF BEAUTY VL. DŽANIĆ MELISA DUBOKI POTOK, SREBRENİK	SREBRENİK	3	1.535.00
49	SERVIS DŽIGI VL. DAMIR KARIĆ DONJA ORAHOVICA GRAČANICA	GRAČANICA	3	1.535.00
50	HIDRAULIK-SERVIS VL. MEHIĆ RUSMIR MALEŠIĆI GRAČANICA	GRAČANICA	3	1.535.00
51	OR KOZMETIČKI SALON ROYAL BEAUTY VL. NEDIMOVIĆ ALMA BANOVİĆI	BANOVİĆI	3	1.535.00
52	OR VULKANIZERSKA RADNJA SEM VL. ČAKAR NERMIN GRADAČAC	GRADAČAC	3	1.535.00
53	FRIZERSKI SALON ALMA VL. BAJRAMOVIĆ ALMA GRADAČAC	GRADAČAC	3	1.535.00
54	FRIZERSKI SALON ART VL. MUJDANOVIĆ ENESA GRADAČAC	GRADAČAC	3	1.535.00
55	FRIZERSKI SALON IRMA VL. DERVIŠEVIĆ IRMELA ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1.535.00
56	KOZMETIČKI SALON BEAUTY LAB VL. MOSOROVIĆ ALMA LUKAVAC	LUKAVAC	3	1.535.00
57	OR GIPS WORK VL. HODŽIĆ RIFET ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1.535.00
58	GRAĐEVINSKA RADNJA ČULUM GRADNJA VL. ČULUM SAMIR GRADAČAC	GRADAČAC	3	1.535.00
59	OR FRIZERSKI SALON GOLDEN TOUCH HAIRCUTS VL. KASUMOVIĆ ZUHRA LUKAVAC	LUKAVAC	3	1.535.00

60	OR ADAA VL. MOČIĆ SELMIR BIBEROVIĆ POLJE, GRADAČAC	GRADAČAC	3	1,535.00
61	OR AS METAL VL. ALIBAŠIĆ ASMIR GRADAČAC	GRADAČAC	3	1,535.00
62	LIMARIJA I KROVOVI MRKO VL. MEKIĆ EZEDIN GORNJA ORAHOVICA GRAČANICA	GRAČANICA	3	1,535.00
63	OR LIMAR KORAJAC VL. KORAJAC FIKRET ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00
64	FRIZERSKI SALON VANEM VL. JURIĆ IRENA GRADAČAC	GRADAČAC	3	1,535.00
65	OR AUTOSERVIS AS MEHANIC VL. DŽOMBIĆ ARMIN SREBRENİK	SREBRENİK	3	1,535.00
66	OR MIKY NAILS VL. HAMIDOVIĆ MIRELA SREBRENİK	SREBRENİK	3	1,535.00
67	OR INSTALACIJE VODE I GRIJANJA HUSKANOVİĆ VL. HUSKANOVİĆ MURIS BANOVİĆI	BANOVİĆI	3	1,535.00
68	AUTOSERVIS SUKI VL. MEHURIĆ SUAD GRAČANICA	GRAČANICA	3	1,535.00
69	OR KOZAREVIĆ VL. KOZAREVIĆ IBRAHİM ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00
70	FRIZERSKI SALON AMNA VL. IKANOVİĆ NEVRESA BANOVİĆI	BANOVİĆI	3	1,535.00
71	OR EDII VL. HODŽIĆ EDIS SREBRENİK	SREBRENİK	3	1,535.00
72	FRIZERSKI SALON HALILOVIĆ VL. HALILOVIĆ EMINA ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00

73	FRIZERSKI SALON QUEEN VL. ŠABAČKIĆ MIRZETA ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00
74	OR EL CREATIVE VL. TURATOVIĆ ELVIS ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00
75	OR GRAĐEVINSKI RADOVI MUMINOVIĆ VL. MUMINOVIĆ VELID ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00
76	MOLERSKO FARBARSKI OBRT ENTERIJERI POPAJ VL. ADMIR DŽELILOVIĆ GRAČANICA	GRAČANICA	3	1,535.00
77	FRIZERSKI SALON NADI VL. PAŠALIĆ NADINA GRAČANICA	GRAČANICA	3	1,535.00
78	OR FRIZERSKI SALON ZA ŽENE I MUŠKARCE PREZIOSA VL. NURIKIĆ ALMASA GRAČANICA	GRAČANICA	3	1,535.00
79	OR SCHUSTER-MONT VL. DAMIR MUHAREMOVIĆ STANIĆ RIJEKA. DOBOJ ISTOK	DOBOJ ISTOK	3	1,535.00
80	OR KUDUZ-IN MONT VL. KUDUZOVIĆ SELMIR ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00
81	OR NEŠO VL. TOKIĆ NEŠET GRADAČAC	GRADAČAC	3	1,535.00
82	TSO PAPI GELATO VL. SALIHović RANKO TUZLA	TUZLA	3	1,535.00
83	FRIZERSKI SALON MAJDA VL. HAJDAREVIĆ MAJDA ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00
84	OR M-ELECTRIC VL. TARIK MORANJKIĆ SREBRENİK	SREBRENİK	3	1,535.00
85	AUTOMEHANIČARSKA RADNJA JAGODIĆ VL. JAGODIĆ ELVIR ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1,535.00

86	AUTOSERVIS BAJIĆ VL. BAJIĆ SEMIR DONJA ORAHOVICA	GRAČANICA	3	1.535.00
87	OD EMS PLUS VL. HODŽIĆ HALIM SREBRENİK	SREBRENİK	3	1.535.00
88	OR LUXURY GARAGE VL. BAJRIĆ DŽEMAL SREBRENİK	SREBRENİK	3	1.535.00
89	OBRT STANDARD MONT VL. JARČEVIĆ MUJO SREBRENİK	SREBRENİK	3	1.535.00
90	OR RETRO-STILL VL. POLJAKOVIĆ SELVIR TINJA. SREBRENİK	SREBRENİK	3	1.535.00
91	RESTAURACIJA NAMJEŠTAJA VL. SANEL BEČIROVIĆ GRAČANICA	GRAČANICA	3	1.535.00
92	OR MS VL. SALIHOVIĆ MERSED TUZLA	TUZLA	3	1.535.00
93	OBRTNIČKA RADNJA GRADNJA VL. MILKUNIĆ SELVIR ŽIVINICE	ŽIVINICE	3	1.535.00
94	STO KROJAČKI SALON JASNA VL. AHMETOVIĆ JASMINKA TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
95	OBRTNIČKA RADNJA AUTOLIMAR SKOKIĆ VL.SENAD SKOKIĆ TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
96	OBRTNIČKA RADNJA- SALON LJEPOTE CHARM VL. SALIHOVIĆ ESMA TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
97	STO BERBERNICA STUDIO DON VITO VL. TOMIĆ BILJANA TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
98	TSO DAMIROWSKY VL. BAŠIĆ DAMIR TUZLA	TUZLA	2	1.535.00

99	OR STUDIO ZA POTAMNJIVANJE I NJEGU TIJELA TAN 4 TEN VL. MEHIĆ ĆUBRAKOVIĆ MERIMA TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
100	OD TEM COLOR VL. BIJESOVIĆ MEVLUDIN TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
101	OR BEAUTY STUDIO BAKEY-EN VL. BRKIĆ MERISA TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
102	OR AUTOSERVIS AMIR VL. BRKIĆ AMIR TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
103	OR FRIZERSKI SALON DODIR LJPOTE VL. DAHALIĆ AMELA TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
104	OR SALON LJPOTE 4U VL. BOSANKIĆ AZRA TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
105	OR AUTOSERVIS ADO VL.ČEHAIĆ DŽEVAD TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
106	OR AFRODITA -LJ VL. JURIŠIĆ LJUBICA TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
107	OR AUTOPRAONA RIKI- AUTO VL. MUJKIĆ RIJAD TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
108	OD EFEKT STIL VL. MEHMEDOVIĆ AMIR TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
109	OR AUTOSERVIS ADI VL. MEŠIĆ ADEL TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
110	OR SALON LJPOTE WORLD OF BEAUTY VL. SAMRA DŽINDO TUZLA	TUZLA	2	1.535.00
111	OBRITNIČKA DJELATNOST SPEKTRUM VL. FERID BAJRAMOVIĆ TUZLA	TUZLA	2	1.535.00

112	FRIZERSKI SALON MAGIC VL. KUDUZOVIĆ SANDRA GRAČANICA	GRAČANICA	0	1,535.00
	UKUPNO			171,950.00

Tabela 6. Pregled korisnika i iznosa dodijeljenih sredstava u okviru Programa „Subvencije za podršku obrtničkim komorama i udruženjima obrtnika“

R.B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava (KM)
1	UDRUŽENJE OBRTNIKA GRADA TUZLA	TUZLA	17	5,000.00
2	OBRTNIČKA KOMORA TUZLANSKOG KANTONA	TUZLA	14	5,000.00
	UKUPNO			10,000.00

Tabela 7. Pregled korisnika i iznosa dodijeljenih sredstava u okviru Programa „Sufinansiranje razvojnih projekata finansiranih iz EU i/ili drugih međunarodnih fondova“

R.B.	Naziv korisnika	Grad/općina	Ukupno bodova	Iznos odobrenih sredstava (KM)
1	UDRUŽENJE ZA RAZVOJ NERDA TUZLA	TUZLA	33	11,127.29
2	FONDACUA TUZLANSKE ZAJEDNICE TUZLA	TUZLA	28	11,127.29
3	CENTAR ZA EKOLOGIJU I ENERGIJU TUZLA	TUZLA	24	5,490.84
4	FONDACIJA ZA INOVACIJE, TEHNOLOGIJU I TRANSFER ZNANJA TUZLA	TUZLA	28	11,127.29
5	UDRUŽENJE CENTAR ZA RAZVOJ I PODRŠKU TUZLA	TUZLA	30	11,127.29
	UKUPNO			50,000.00